

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 7700(G)-2559

GUIDANCE ON THE APPLICATION OF THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 7700(G)-2016

การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี สำหรับฟาร์มเลี้ยงจระเข้

GOOD AQUACULTURE PRACTICES FOR CROCODILE FARM

**สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์**

ICS 65.020.30

ISBN

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 7700(G)-2559

GUIDANCE ON THE APPLICATION OF THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 7700(G)-2016

การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี สำหรับฟาร์มเลี้ยงจระเข้

GOOD AQUACULTURE PRACTICES FOR CROCODILE FARM

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

50 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 2561 2277 โทรสาร 0 2561 3357

www.acfs.go.th

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 133 ตอนพิเศษ 264 ง

วันที่ 18 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2559

คณะกรรมการวิชาการพิจารณามาตรฐานสินค้าเกษตร

เรื่อง การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเพาะพันธุ์และฟาร์มเลี้ยงจระเข้

1. อธิบดีกรมประมง หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย
นางสาวจुอะดี พงศ์มณีรัตน์	ประธานกรรมการ
2. ผู้แทนกรมปศุสัตว์
นางสาวคชาภรณ์ เต็มยอด
นายธนิยะ ทรงสุหมัด
นางสาวปริญญา สาครเจริญ	กรรมการ
3. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
นางอุษา บำรุงพีช
นายมนัส ลาภผล	กรรมการ
4. ผู้แทนสำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง
นายทวี วิพุทธานุมาศ
นายวชิระ กิตติมศักดิ์	กรรมการ
5. ผู้แทนสถาบันวิจัยสุขภาพสัตว์น้ำจืด กรมประมง
นางสาวจันทร์นภา ศักดิ์ศรีพัฒน์	กรรมการ
6. ผู้แทนกองพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าประมงและหลักฐานเพื่อการสืบค้น
กรมประมง
นางสาวอุบลรัตน์ สุนทรรัตน์
นางสาวมณฑิรา ถาวรยุติการต์	กรรมการ
7. ผู้แทนคณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นายสรณัฐ ศิริสว	กรรมการ
8. ผู้แทนคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ปานเทพ รัตนากร
นางสาววรรณิา ศิริมานะพงษ์
นางสาวกนิษฐา ตันเชียงสาย	กรรมการ

9.	ผู้แทนคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิศณุ บุญญาวิวัฒน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรชัย สัจฉิตเสรี	กรรมการ
10.	ผู้แทนสมาคมส่งเสริมการอนุรักษ์และเพาะเลี้ยงจระเข้แห่งประเทศไทย
นายเกรียงไกร ชัยมงคลตระกูล
นางสาวสำอางค์ ปานดำ	กรรมการ
11.	ผู้แทนสหกรณ์จระเข้แห่งประเทศไทย จำกัด
นายยศพงษ์ เต็มศิริพงศ์
นางโสภา แอสาร	กรรมการ
12.	นายสมหวัง พิมลบุตร	กรรมการ
13.	ร้อยเอกปัญญา ยิ่งประภากร	กรรมการ
14.	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิต
นายอดิสรณ์ ธีรานุพัฒนา	กรรมการ
15.	ผู้แทนสำนักกำหนดมาตรฐาน
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
นางสาวจิตรลดา บุญเจริญ
นางสาวศนิดา คุณพานิช	กรรมการและเลขานุการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงจระเข้ (มกษ.7700-2559) สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเลี้ยงจระเข้ให้ได้ผลผลิตที่เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค เพื่อให้การนำมาตรฐานนี้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร จึงเห็นสมควรกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงจระเข้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำมาตรฐานดังกล่าวไปปฏิบัติ

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ กำหนดขึ้นโดยใช้เอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง

มาตรฐานสินค้าเกษตร. มกษ.7700-2559. การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงจระเข้. กรุงเทพฯ: สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2556. โครงการศึกษาข้อมูลเพื่อจัดทำเกณฑ์การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเพาะเลี้ยงจระเข้.

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร
การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงจระเข้
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร เห็นสมควรกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงจระเข้ เป็นมาตรฐานทั่วไป ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน และปลอดภัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมติคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงออกประกาศกำหนด มาตรฐานสินค้าเกษตร : แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี สำหรับฟาร์มเลี้ยงจระเข้ มาตรฐานเลขที่ มกษ. 7700(G)-2559 ไว้เป็นมาตรฐานทั่วไป ดังมีรายละเอียด แนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พลเอก

(ฉัตรชัย สาริกัลยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี

สำหรับฟาร์มเลี้ยงจระเข้

1. ขอบข่าย

1.1 แนวปฏิบัตินี้ ใช้อธิบายและขยายความทางวิชาการ ครอบคลุมคำอธิบายและการปฏิบัติในแต่ละข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงจระเข้ (มกษ. 7700-2559)

1.2 การตรวจประเมิน การให้การรับรอง และการให้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรสำหรับฟาร์มเลี้ยงจระเข้ ให้เป็นไปตาม มกษ. 7700-2559

2. ข้อกำหนดของ มกษ. 7700 อยู่ในกรอบและมีคำอธิบายข้อกำหนดอยู่ภายใต้กรอบ ดังนี้

รายการที่ 1 สถานที่และการขึ้นทะเบียน

ข้อกำหนด 1.1 ต้องมีหลักฐานการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกับกรมประมงหรือหน่วยงานราชการที่มีอำนาจหน้าที่ และเอกสารหลักฐานอื่นตามที่กฎหมายกำหนด (ข้อกำหนดหลัก)

คำอธิบาย

การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างถูกต้องเป็นสิ่งหนึ่งที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ซื้อ เนื่องจากการยืนยันว่าจระเข้ที่ซื้อนั้นมาจากฟาร์มเลี้ยงที่สามารถตามสอบได้หากมีปัญหา อีกทั้งยังช่วยให้เกิดการเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างผู้เลี้ยงและผู้รับซื้อ ถือเป็นการสร้างเครือข่ายทางการตลาดได้อีกทางหนึ่ง ประโยชน์อีกด้านหนึ่งเพื่อเป็นฐานข้อมูลเกษตรกรทำให้ทราบข้อมูลสถานการณ์การเพาะเลี้ยงจระเข้ เช่น จำนวนผู้เพาะเลี้ยง ประมาณการผลิตที่จะได้ ซึ่งจะเป็นฐานข้อมูลให้หน่วยงานราชการหรือภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาหรือส่งเสริมทางด้านการตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

เกษตรกรต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตามระเบียบของกรมประมง โดยติดต่อหน่วยงานของกรมประมงในพื้นที่ เช่น สำนักงานประมงจังหวัดหรือสถานที่ที่กรมประมงกำหนด เพื่อขอขึ้นทะเบียนตามระเบียบกรมประมง และปฏิบัติตามข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ภาคผนวก ก) เพื่อเป็นการควบคุมการครอบครองหรือเพาะพันธุ์ การเคลื่อนที่ และค้าขาย สัตว์ป่าคุ้มครอง ตามที่กรมประมงได้รับมอบหมายให้เป็นผู้กำกับดูแล

รายการที่ 1 สถานที่และการขึ้นทะเบียน

ข้อกำหนด 1.2 ต้องไม่ได้รับผลกระทบจากแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือมีมาตรการในการป้องกันควบคุม ผลกระทบจากแหล่งกำเนิดมลพิษ (ข้อกำหนดหลัก)

คำอธิบาย

ที่ตั้งฟาร์มต้องไม่ได้รับผลกระทบจากแหล่งกำเนิดมลพิษ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งชุมชน หรือแหล่งเกษตรกรรมทั้งพืชและปศุสัตว์ ที่อาจปล่อยของเสีย น้ำเสีย สิ่งปฏิกูล สารเคมี หรือวัตถุอันตรายลงสู่แหล่งน้ำที่นำมาใช้เลี้ยงจระเข้ และอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพของจระเข้ หรือสารเคมีอาจปนเปื้อนสะสมในเนื้อจระเข้จนอาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคได้

ที่ตั้งฟาร์มต้องอยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดมลพิษในระยะที่แน่ใจว่าไม่ได้รับผลกระทบจากการปนเปื้อน หากมีข้อสงสัยว่าที่ตั้งฟาร์มอาจมีความเสี่ยงต่อการรับผลกระทบดังกล่าว เกษตรกรต้องมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขกรณีมีความเสี่ยง เช่น มีการสังเกตหรือตรวจสอบคุณภาพน้ำก่อนนำน้ำจากแหล่งน้ำภายนอกเข้ามาใช้ในฟาร์ม โดยประสานหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ เช่น กรมประมง กรมควบคุมมลพิษ เพื่อตรวจสอบข้อมูล และเกษตรกรควรติดตามข่าวสารหรือสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อคุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ป้องกันปัญหาจากมลพิษได้ทันเวลา

รายการที่ 1 สถานที่และการขึ้นทะเบียน

ข้อกำหนด 1.3 ต้องไม่อยู่ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมซ้ำซาก หรือมีมาตรการในการป้องกัน และควบคุมผลกระทบจากภัยพิบัติน้ำท่วม (ข้อกำหนดหลัก)

คำอธิบาย

ที่ตั้งฟาร์มต้องไม่อยู่ในเขตน้ำท่วมถึงหรือไม่อยู่ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมซ้ำซาก เพื่อป้องกันความเสียหายต่อฟาร์มและการหลุดลอยของจระเข้ออกสู่ภายนอกฟาร์ม ดังนั้นหากฟาร์มอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีโอกาสน้ำท่วมถึงได้ ต้องมีมาตรการในการป้องกันน้ำท่วมฟาร์มเป็นอย่างดี เช่น มีแนวคันดินที่แข็งแรง และสูงกว่าระดับน้ำท่วมถึงล้อมรอบบริเวณพื้นที่เลี้ยง

รายการที่ 1 สถานที่และการขึ้นทะเบียน

ข้อกำหนด 1.4 ควรมีระบบการถ่ายเทน้ำที่ดี และน้ำที่ใช้ในการเลี้ยงมีปริมาณ และคุณภาพเหมาะสม หรือสามารถปรับปรุงให้มีคุณภาพเหมาะสมต่อการเลี้ยง (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

การออกแบบระบบการถ่ายเทน้ำที่ดีทั้งภายในและภายนอกฟาร์มและระหว่างบ่อ จะช่วยป้องกันการปนเปื้อนข้ามระหว่างบ่อภายในฟาร์ม และการปนเปื้อนข้ามระหว่างภายในและภายนอกฟาร์ม ซึ่งมีผลต่อการป้องกันและควบคุมโรคจะเข้ นอกจากนี้ การมีระบบถ่ายเทน้ำที่ดีเป็นการประหยัดพลังงาน ลดค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำเข้า-ออกฟาร์มและสะดวกต่อการจัดการฟาร์ม

การนำน้ำเข้าบ่อ ควรมีแหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำเหมาะสมหรือมีการบำบัดคุณภาพน้ำให้เหมาะสม ก่อนนำเข้าบ่อเลี้ยงจะเข้

การระบายน้ำในบ่อออกสู่ภายนอกฟาร์ม ควรมีระบบบำบัดน้ำที่ใช้แล้วเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่หรือ บ่อบำบัดน้ำที่ใช้แล้ว เพื่อปรับปรุงคุณภาพน้ำก่อนระบายน้ำออกสู่ภายนอกฟาร์ม นอกจากการสูบน้ำออก ด้วยเครื่องสูบน้ำแล้ว อาจสร้างบ่อโดยปรับให้พื้นบ่อมีความลาดเอียงสู่ทางที่ระบายน้ำออก ที่ระบายน้ำออก ควรอยู่ที่ระดับต่ำกว่าพื้นบ่อ เพื่อให้ระบายน้ำในบ่อได้หมดเวลาตากบ่อ นอกจากนี้ ที่ระบายน้ำออกควรออกแบบให้ปล่อยน้ำได้เร็ว สะดวก และควบคุมระดับน้ำได้ เกษตรกรควรมีระบบการจัดการน้ำที่นำมาใช้เลี้ยง ให้มีคุณภาพเหมาะสมและเพียงพอต่อการใช้

การระบายน้ำระหว่างบ่อภายในฟาร์ม การระบายน้ำของแต่ละบ่อควรเป็นอิสระแก่กัน และทางน้ำเข้า-ออก ควรอยู่ตรงข้าม เพื่อให้หน้าที่ผ่านเข้าบ่อมีโอกาสหมุนเวียนทั่วบ่อและสะดวกในการจัดการถ่ายเทน้ำ

รายการที่ 1 สถานที่และการขึ้นทะเบียน

ข้อกำหนด 1.5 ควรมีการคมนาคมสะดวกทั้งภายนอกและภายในฟาร์ม (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

การคมนาคมเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการการเลี้ยง รวมทั้งการขนส่งปัจจัยการผลิต การจับและการขนส่งผลิตผลเพื่อการจำหน่าย ช่วยลดการบอบซ้ำ รวมทั้งสะดวกต่อบุคคลทั่วไป ที่เข้ามาติดต่อฟาร์ม

เกษตรกรควรเลือกแหล่งที่มีการคมนาคมสะดวกทั้งภายนอกและภายในฟาร์ม เพื่อความสะดวกในการจัดการการเลี้ยง การขนส่งปัจจัยการผลิต และการจำหน่ายผลิตผลจะเข้สู่ตลาดได้รวดเร็วและบอบซ้ำ น้อยที่สุด ทำให้จะเข้มีสภาพดีและมีคุณภาพ

รายการที่ 1 สถานที่และการขึ้นทะเบียน**ข้อกำหนด 1.6 ควรมีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็น (ข้อกำหนดรอง)****คำอธิบาย**

การมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการผลิตหรือดูแลจะเข้ จะช่วยให้การปฏิบัติงานในฟาร์มสะดวกและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เกษตรกรควรจัดให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ไฟฟ้า ประปา น้ำบาดาล ตามสภาพพื้นที่ของแต่ละฟาร์ม เพื่อให้การจัดการการเลี้ยงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

รายการที่ 1 สถานที่และการขึ้นทะเบียน**ข้อกำหนด 1.7 ควรมีพื้นที่กักกันจะเข้ใหม่และมีพื้นที่แยกเฉพาะสำหรับจะเข้ป่วย (ข้อกำหนดรอง)****คำอธิบาย**

ระบบการกักกันโรคจะเข้ใหม่เข้าสู่ฟาร์มถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการป้องกันโรคในระบบการเลี้ยงจะเข้ จะช่วยลดโอกาสการเกิดโรคระบาดและควบคุมปัญหาโรคในฟาร์มไม่ให้แพร่กระจายไปยังพื้นที่ส่วนอื่นของฟาร์ม เนื่องจากจะเข้เป็นสัตว์เลือดเย็นและเกิดความเครียดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมได้ง่าย ซึ่งจะเข้อาจแสดงอาการของโรคที่แฝงมากับตัวจะเข้เองภายหลังการขนย้ายในระยะเวลามากกว่า 3-4 สัปดาห์ หรือระยะเวลาตามข้อแนะนำของสัตวแพทย์ ดังนั้นการจัดพื้นที่กักกันโรคสำหรับจะเข้เข้าใหม่ หรือจะเข้ป่วยที่แยกออกจากฝูง จึงควรออกแบบให้เหมาะสมต่อการรักษาโดยผ่านทางน้ำและอาหาร เพื่อสังเกตอาการหรือตรวจวิเคราะห์โรคในช่วงเวลาดังกล่าว

พื้นที่กักกันโรคสำหรับจะเข้ใหม่ ควรจัดสร้างให้อยู่ห่างอย่างเหมาะสมจากพื้นที่เลี้ยงจะเข้ชุดเก่าและมีการจัดการน้ำทิ้งที่ไม่ปะปนกับระบบน้ำเข้าของบ่อเลี้ยงจะเข้ชุดเก่าของฟาร์ม ควรแยกใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่างหาก หากจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ร่วมกัน เกษตรกรควรล้างทำความสะอาดอุปกรณ์เหล่านั้น เพื่อลดการปนเปื้อนของเชื้อโรค

พื้นที่กักกันโรคสำหรับจะเข้ป่วยที่แยกมาจากฝูงเก่า ควรจัดสร้างให้อยู่ห่างอย่างเหมาะสมจากพื้นที่เลี้ยงจะเข้ชุดเก่าและมีการจัดการน้ำทิ้งที่ไม่ปะปนกับระบบน้ำเข้าของบ่อเลี้ยงจะเข้ปกติของฟาร์ม และควรแยกใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่างหาก หากจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ร่วมกัน เกษตรกรควรล้างทำความสะอาดอุปกรณ์เหล่านั้น เพื่อลดการปนเปื้อนของเชื้อโรค และเกษตรกรควรเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่เลี้ยงจะเข้ชุดปกติก่อนเข้าพื้นที่ที่มีจะเข้ป่วย

รายการที่ 2 การจัดการทั่วไป

ข้อกำหนด 2.1 ควรปฏิบัติตามคู่มือการเลี้ยงสัตว์น้ำของกรมประมงหรือวิธีการอื่นที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

เกษตรกรควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงจระเข้ โดยอาจศึกษาจากคู่มือการเลี้ยงจระเข้ที่จัดทำโดยผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ หรือเกษตรกรที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง และมีการติดตามเทคนิคและวิชาการใหม่ๆ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการเลี้ยงจระเข้ให้เหมาะสม เช่น การเตรียมบ่อ การจัดการบ่อและน้ำระหว่างการเลี้ยง อาหารและการจัดการการให้อาหาร การดูแลสุขภาพ โรคและพยาธิ ตลอดจนถึงการจับและการดูแลหลังการจับ

หลักการจัดการที่สำคัญสำหรับฟาร์มเลี้ยงจระเข้ ได้แก่ การจัดการเพื่อเร่งอัตราการเผาผลาญ (Metabolism) ของร่างกายจระเข้ และการจัดการเพื่อลดความเครียดของจระเข้ มีวิธีการปฏิบัติดังนี้

- จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการปรับอุณหภูมิร่างกายที่เหมาะสมของจระเข้ เช่น การจัดให้มีพื้นที่ร่มเงาและพื้นที่ตากแดด
- กรณีเลี้ยงในบ่อซีเมนต์พื้นบ่อควรขัดมัน
- พื้นบ่อมีความลาดเอียงเพื่อถ่ายเทน้ำเข้าและออกที่เหมาะสม
- ระดับน้ำควรมีความลึกมากเพียงพอให้จระเข้ขุดได้โดยไม่เกิดความเครียด
- เมื่อนำจระเข้มาเลี้ยงรวมกันในที่กักขัง ต้องมีการจัดการเพื่อลดความก้าวร้าวและความเครียดของจระเข้ โดยลดการมองเห็นด้วยสิ่งกีดขวางต่างๆ (visual and/or physical barriers) เช่น สร้างกำแพงเป็นฉากกั้นระหว่างบ่อเลี้ยงและในบ่อเลี้ยงรวม หรือแปลงพีชน้ำ
- มีการป้องกันการบาดเจ็บจากของแข็งต่างๆ หรือของแหลมคมในพื้นที่เลี้ยง และจากขั้นตอนการปฏิบัติงาน

รายการที่ 2 การจัดการทั่วไป

ข้อกำหนด 2.2 ควรมีแผนที่แสดงที่ตั้งและแผนผังของฟาร์มเลี้ยง (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

แผนที่แสดงแหล่งที่ตั้งฟาร์มเป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้าติดต่อกับฟาร์ม รวมถึงการขนส่งปัจจัยการผลิตซึ่งจะเป็นประโยชน์กับเกษตรกรในการจำหน่ายผลิตผลจระเข้ รวมทั้งในกรณีที่เกษตรกรประสบปัญหาในการเลี้ยง เช่น มีจระเข้เป็นโรค คุณภาพน้ำไม่เหมาะสม หรือมีน้ำเสียเจ้าหน้าที่ก็สามารถเข้าไปให้คำแนะนำแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว และสะดวกในการเข้าตรวจประเมินฟาร์ม ส่วนแผนผังของฟาร์มเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนจัดการการเลี้ยงจระเข้ การขนส่ง การรวบรวม การจำหน่าย

และการจัดการผลิตผลได้ง่ายและสะดวก รวมทั้งการวางแผนและควบคุมการเกิดโรคเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เกษตรกรควรจัดทำแผนที่แสดงแหล่งที่ตั้งฟาร์ม โดยอาจมีรายละเอียดแสดงที่ตั้งฟาร์มในเว็บไซต์หรือเอกสาร ซึ่งควรมีรายละเอียดที่สามารถให้ผู้ติดต่อเดินทางเข้าถึงได้โดยง่าย เช่น ป้ายชื่อหน้าฟาร์ม สถานที่สำคัญที่เห็นเด่นชัดหรือเป็นที่รู้จัก เส้นทางจากตัวอำเภอหรือจังหวัดไปยังฟาร์ม ถนนทางเข้าฟาร์ม สถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงหรืออาจมีแผนที่ฟาร์มที่สามารถสืบค้นโดยใช้ระบบ google map หรือพิกัดดาวเทียม GPS

เกษตรกรควรจัดทำแผนผังภายในฟาร์ม เช่น ถนนทางเดิน พื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่โรงเก็บอาหาร วัสดุอุปกรณ์ ระบบน้ำ ทางน้ำเข้า รางระบายน้ำทิ้ง คลองที่นำน้ำเข้ามาใช้ บ่อเลี้ยง นอกจากนี้ในแผนผัง ควรระบุหมายเลขของแต่ละบ่อและประเภทของบ่อ อาจมีการระบุรายละเอียด เช่น จำนวน ขนาด วันที่ปล่อย ซึ่งจะช่วยให้ง่ายในการวางแผนการเลี้ยงและการดูแลจัดการระหว่างการเลี้ยง แผนผังภายในฟาร์มอาจจัดทำบนกระดานดำ บอร์ดหรือวัสดุอื่น ๆ และควรติดตั้งหรือวางอยู่ในที่ที่เห็นได้ชัดเจน

รายการที่ 2 การจัดการทั่วไป

ข้อกำหนด 2.3 ต้องออกแบบบ่อเลี้ยงให้ปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงานและมีสภาพเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของจระเข้ (ข้อกำหนดหลัก)

คำอธิบาย

จระเข้เป็นสัตว์ที่สามารถทำอันตรายจนได้รับบาดเจ็บรุนแรงและอาจถึงขั้นเสียชีวิต โดยเฉพาะจระเข้ขนาดใหญ่ การออกแบบบ่อเลี้ยงเพื่อให้เกษตรกรปฏิบัติงานได้สะดวกและปลอดภัยจึงมีความสำคัญ

เกษตรกรต้องออกแบบบ่อเลี้ยงให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้ง่าย มีความปลอดภัย เพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน ขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและไม่เป็นการรบกวนการดำรงชีวิตของจระเข้ด้วย

รายการที่ 2 การจัดการทั่วไป

ข้อกำหนด 2.4 บ่อเลี้ยงต้องมีความแข็งแรงสามารถป้องกันจระเข้หลบหนีหรือหลุดเข้าไปบ่ออื่น (ข้อกำหนดหลัก)

คำอธิบาย

จระเข้เป็นสัตว์เลื้อยคลานที่มีความสามารถในการปีนป่ายได้ดีโดยใช้กำลังขาและหางในการยกตัวข้ามสิ่งกีดขวาง การเลี้ยงจระเข้ในที่กักขังจำเป็นต้องคำนึงถึงการออกแบบให้บ่อเลี้ยงจระเข้มีความแข็งแรงและปลอดภัยเพียงพอ เพื่อป้องกันปัญหาจระเข้ปีนหลบหนีออกจากบ่อเลี้ยง โดยเฉพาะเมื่อฟาร์มต้องประสบปัญหาภัยพิบัติน้ำท่วม ซึ่งอาจทำให้จระเข้ของฟาร์มหลุดออกสู่ภายนอก

บ่อเดี่ยว บ่อเลี้ยงจระเข้ที่ก่อสร้างจากปูนซีเมนต์ ต้องมีโครงสร้างที่แข็งแรง สูงจากพื้นบ่อประมาณ 1.2-1.4 m (เมตร) หรือตามความเหมาะสมและคำนึงถึงขนาดของจระเข้ รวมถึงความแข็งแรงของสภาพบ่อเลี้ยง หรือมีการติดตั้งสิ่งป้องกันการหลุดลอดของจระเข้ที่ปากบ่อ

บ่อรวม บ่อเลี้ยงจระเข้ที่ก่อสร้างจากปูนซีเมนต์ ต้องสร้างกำแพงบ่อโดยรอบและสูงจากพื้นบ่อประมาณ 1.2-1.4 m ต้องกันมุมด้านบนขอบบ่อบริเวณพื้นบ่อทั้งหมด อาจออกแบบให้ขอบบ่อด้านบนยื่นโค้งเข้าไปภายในบ่อ กรณีบ่อดินกำแพงบ่อต้องมีส่วนที่ฝังใต้ดินลึกไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร เพื่อป้องกันการหลบหนีของจระเข้ หากใช้กำแพงรั้วเป็นกำแพงบ่อเลี้ยงต้องมีความแข็งแรงเพียงพอที่จะป้องกันการหลบหนีของจระเข้ รวมถึงภัยธรรมชาติต่างๆ ได้

เกษตรกรต้องมีแผนการตรวจสอบและซ่อมแซมโครงสร้างบ่อให้แข็งแรงและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ

รายการที่ 2 การจัดการทั่วไป

ข้อกำหนด 2.5 ควรมีรั้วหรือโครงสร้างที่แน่นหนาและแข็งแรงมากเพียงพอ รวมถึงมีแผนการป้องกันจระเข้หลุดออกอันเนื่องมาจากภัยพิบัติน้ำท่วม (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

มีรั้วที่แน่นหนาและแข็งแรงมากเพียงพอ เพื่อป้องกันการหลุดออกของจระเข้ในฟาร์ม ป้องกันการรุกร้าของสัตว์อื่นเข้ามาในพื้นที่ฟาร์ม และป้องกันการรุกร้าของบุคคลภายนอกที่ไม่ได้รับอนุญาตหรือปัญหาโจรกรรม

หากจระเข้ที่เลี้ยงมีการหลุดลอดออกไปสู่ภายนอก จะทำให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์และสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติ

บริเวณโดยรอบฟาร์มควรล้อมรอบด้วยกำแพงที่สร้างจากวัสดุที่แข็งแรงทนทาน และมีความสูงมากกว่าความสูงของบ่อเลี้ยง และมีส่วนที่ฝังใต้ดินไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร มีแผนการตรวจสอบและซ่อมแซมโครงสร้างเหล่านี้ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ ควรกำหนดเส้นทางเข้าออกของคนที่ย้ายฟาร์ม เส้นทางรถขนส่งจระเข้

เกษตรกรต้องมีมาตรการและวิธีการป้องกันการหลุดลอดของจระเข้ระหว่างการเลี้ยง การจับ และการขนย้ายจระเข้ เช่น บ่อเลี้ยงหรือภาชนะสำหรับขนย้ายมีโครงสร้างที่แข็งแรงและมีตะแกรงเพื่อป้องกันการหลุดลอดของจระเข้ โดยมีการตรวจสอบและบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ

ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงหรือได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติน้ำท่วม เกษตรกรควรมีแผนการป้องกันจระเข้หลุดกรณีเกิดน้ำท่วมและแผนปฏิบัติการฉุกเฉินเมื่อจระเข้หลุดออกจากบ่อเลี้ยง

รายการที่ 2 การจัดการทั่วไป

ข้อกำหนด 2.6 ควรมีการจัดการพื้นที่บกและน้ำในบ่อเลี้ยงอย่างเหมาะสม (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

มีการจัดการพื้นที่บกและน้ำในบ่อเลี้ยงอย่างเหมาะสม ดังนี้

- จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการปรับอุณหภูมิร่างกายที่เหมาะสมของจระเข้ เช่น การจัดให้มีพื้นที่ร่มเงา และพื้นที่ตากแดด (อุณหภูมิร่างกายของจระเข้ที่เหมาะสมอยู่ในช่วง 30-34 °C) ตลอดการเลี้ยง
- บ่อเลี้ยงควรมีพื้นที่น้ำต่อพื้นที่บกในอัตราส่วนประมาณ 1:1 น้ำควรท่วมหลังจระเข้ และมีพื้นที่เพียงพอให้จระเข้สามารถกลับตัวได้ ทั้งนี้ขึ้นกับการจัดการฟาร์มตามความเหมาะสม และจระเข้ต้องสามารถจมตัวลงต่ำกว่าระดับของส่วนผิวน้ำได้ เพื่อช่วยรักษาอุณหภูมิ ในบริเวณดังกล่าวได้ดีโดยเฉพาะในช่วงหน้าหนาวที่อากาศเย็นจัดหรือหนาวร้อนที่อากาศร้อนจัด
- พื้นที่บกมีไว้ตากแดด (basking) และพื้นที่สำหรับให้ตัวที่อ่อนแอกว่ามีที่หลบหนีจากตัวอื่นที่ก้าวร้าว
- ควรมีพื้นที่ร่มเงาให้กับจระเข้อย่างเพียงพอ
- รั้วและผนังบ่อต้องแข็งแรงมากเพียงพอที่จะป้องกันไม่ให้จระเข้เข้าไปทำร้ายจระเข้ในเขตข้างเคียงได้
- อาจให้มีการบดบังการมองเห็น (visual barriers) เพื่อช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวและความเครียดของจระเข้ลงได้

รายการที่ 2 การจัดการทั่วไป

ข้อกำหนด 2.7 ต้องมีการทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์กับจระเข้ทุกตัว (ข้อกำหนดหลัก)

คำอธิบาย

การทำเครื่องหมายประจำตัวจระเข้เป็นข้อกำหนดที่ต้องดำเนินการในการขึ้นทะเบียนกับกรมประมง ตามระเบียบกรมประมงว่าด้วยการทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ป่า ชากของสัตว์ป่า ซึ่งเป็นสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าซึ่งเป็นสัตว์น้ำ พ.ศ. 2541 (ภาคผนวก ข) ภายใต้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

นอกจากนี้ การทำเครื่องหมายประจำตัวจระเข้มีประโยชน์ช่วยในการตามสอบ กรณีเกิดปัญหาในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของการเลี้ยง การจัดการฟาร์ม การติดตามผลของพันธุกรรมต่อคุณภาพลูกจระเข้ อันเป็นประโยชน์ต่อการคัดเลือกสายพันธุ์ในอนาคต ป้องกันการผสมในสายเลือดเดียวกันซึ่งจะเป็นสาเหตุให้ลูกจระเข้ที่มีความพิการ รวมทั้งเป็นหลักฐานในการระบุความเป็นเจ้าของจระเข้แต่ละฟาร์ม ป้องกันการลักขโมย การลักลอบฆ่า และนำเข้าจระเข้ที่ผิดกฎหมาย

เกษตรกรต้องวางแผนทำเครื่องหมายประจำตัวจระเข้ โดยเครื่องหมายและวิธีการทำเครื่องหมายต้องได้รับความเห็นชอบจากพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ สามารถตรวจสอบได้ง่าย และเครื่องหมายต้องปรากฏอยู่อย่างถาวร สำหรับวิธีทำเครื่องหมายประจำตัวจระเข้ที่เป็นไปได้ ได้แก่ การตัดเกล็ด การติดแผ่นป้ายที่ฝังฝังดิน การฝังไมโครชิพ (Microchip)

รายการที่ 2 การจัดการทั่วไป

ข้อกำหนด 2.8 บุคลากรควรได้รับการพัฒนาหรือฝึกอบรมด้านวิชาการ การจัดการ การใช้ปัจจัยการผลิต การรวบรวมหรือการจับ และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

เกษตรกรควรศึกษา เข้าร่วมประชุมหรือฝึกอบรมด้านวิชาการ กฎระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงจระเข้ รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและเทคนิคการเลี้ยง เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจให้แก่เกษตรกรในการปฏิบัติที่ดีสำหรับการเลี้ยงจระเข้

เกษตรกรควรได้รับการถ่ายทอดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงจระเข้ เช่น ชีวิตวิทยาจระเข้ วิธีการเลี้ยง การจัดการฟาร์มที่ดี การฝึกฝนในวิธีการจับบังคับ เพื่อให้การจับและการขนย้ายเกิดความปลอดภัยสูงสุด หากเกิดการบาดเจ็บกับผู้ปฏิบัติงานการปฐมพยาบาลและช่วยเหลือผู้บาดเจ็บอย่างทันท่วงที ผู้ปฏิบัติงานที่เพิ่งเริ่มงานใหม่ต้องปฏิบัติงานภายใต้การดูแลของผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์เท่านั้น

รายการที่ 3 ปัจจัยการผลิต

ข้อกำหนด 3.1 ต้องใช้ลูกพันธุ์จระเข้ที่มีเอกสารหลักฐานแสดงแหล่งที่มาตามที่กฎหมายกำหนด (ข้อกำหนดหลัก)

คำอธิบาย

เกษตรกรต้องทราบถึงประวัติหรือที่มา เพื่อประโยชน์ในการตามสอบกรณีเกิดปัญหาในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของการเลี้ยง หรือเอกสารหลักฐาน หรือบันทึกข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดแหล่งที่มาของจระเข้ ชื่อฟาร์ม สถานที่ตั้งฟาร์ม ชนิดหรือพันธุ์ ขนาด จำนวน

เกษตรกรต้องมีหนังสือหรือเอกสารหลักฐานแสดงแหล่งที่มา เช่น ใบอนุญาตครอบครองสัตว์ป่าที่ได้จากการเพาะพันธุ์ (สป. 15) ข้อมูลเครื่องหมายประจำตัวลูกพันธุ์จระเข้ การเพาะพันธุ์จะต้องมีใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าที่เป็นสัตว์น้ำ (สป.9) การค้าจะต้องมีใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าที่ได้จากการเพาะพันธุ์ (สป.11) การเคลื่อนย้ายจะต้องมีใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าเคลื่อนที่เพื่อการค้า (สป.13) (ภาคผนวก ค) ในกรณีที่ซื้อจระเข้จากแหล่งอื่นและต้องเก็บบันทึกข้อมูล เพื่อความสะดวกในการตามสอบกรณีประสบปัญหาในการเลี้ยง

รายการที่ 3 ปัจจัยการผลิต

ข้อกำหนด 3.2 อาหารที่ใช้เลี้ยงจระเข้ ต้องปราศจากยาสัตว์ และสารต้องห้ามตามประกาศของทางราชการ (ข้อกำหนดหลัก)

คำอธิบาย

หากมียาสัตว์หรือสารต้องห้ามตามประกาศของทางราชการปนเปื้อนในอาหารจระเข้ อาจก่อให้เกิดการตกค้างในเนื้อจระเข้ ซึ่งอาจปนเปื้อนเข้าสู่ห่วงโซ่อาหาร และส่งผลต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค

เกษตรกรต้องเลือกซื้ออาหารจากแหล่งผลิต/แหล่งจำหน่ายที่เชื่อถือได้หรือมีใบรับรองที่แสดงว่าปราศจากยาสัตว์และสารต้องห้ามตามประกาศของทางราชการ

รายการที่ 3 ปัจจัยการผลิต

ข้อกำหนด 3.3 ควรมีวิธีการขนส่งอาหารมายังฟาร์มอย่างเหมาะสม (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

การขนส่งอาหารมายังฟาร์มควรดำเนินการอย่างถูกสุขลักษณะ สะอาด รวดเร็ว มีการป้องกันการปนเปื้อน และป้องกันอาหารเสื่อมคุณภาพ ขนส่งอาหารโดยรถควบคุมอุณหภูมิที่เหมาะสมหรือแช่น้ำแข็ง ล้างทำความสะอาดพาหนะทั้งก่อนและหลังการขนส่ง และมีการป้องกันสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์พาหนะนำโรคมาสัมผัสกับอาหารที่ผลิต ทั้งนี้เกษตรกรควรบันทึกชนิด ปริมาณ แหล่งที่มาของอาหาร และข้อมูลการขนส่ง เพื่อสะดวกในการตามสอบภายหลัง

รายการที่ 3 ปัจจัยการผลิต

ข้อกำหนด 3.4 ควรใช้อาหารที่มีคุณภาพดีและปริมาณที่พอเพียงต่อความต้องการของจระเข้ (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

อาหารเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการเลี้ยงจระเข้ เพราะส่งผลโดยตรงต่อการเจริญเติบโต และความต้านทานโรค อาหารที่มีคุณภาพดีช่วยให้อาหารจระเข้เติบโตอย่างแข็งแรง โตเร็ว และมีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด

อาหารที่ใช้เลี้ยงจระเข้ต้องเป็นอาหารประเภทโปรตีนจากสัตว์ที่มีคุณภาพดี

อาหารที่ดีของจระเข้ควรมีคุณภาพดีเพียงพอต่อความต้องการของจระเข้ โดยทั่วไปจะกินอาหารน้ำหนักประมาณร้อยละ 15 - 20 ของน้ำหนักตัวต่อสัปดาห์ (ที่อุณหภูมิสิ่งแวดล้อมประมาณ 32 °C) อย่างไรก็ตาม ปริมาณการกินของจระเข้ขึ้นกับอุณหภูมิ สภาพแวดล้อม และฤดูกาลเป็นสำคัญ สารอาหารที่ช่วยเสริมในการเลี้ยงจระเข้ เช่น แคลเซียม วิตามินเอ และวิตามินอี/เซเลเนียม ควรเสริมแคลเซียมในรูปกระดูกประมาณร้อยละ 1 - 2 ของน้ำหนักตัว ทั้งนี้ การเก็บรักษาวิตามินต่างๆ ต้องเก็บในที่แห้งและเย็นเสมอ โดยมีชนิดและประเภทอาหารที่เหมาะสมต่อความต้องการของจระเข้ (ภาคผนวก ง)

รายการที่ 3 ปัจจัยการผลิต

ข้อกำหนด 3.5 ต้องใช้อาหารเสริม หรือวิตามิน ที่ขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานราชการที่มีอำนาจหน้าที่ (ข้อกำหนดหลัก)

คำอธิบาย

กรณีที่ต้องใช้อาหารเสริมหรือวิตามิน ต้องซื้ออาหารเสริมหรือวิตามิน ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย และควรซื้อจากแหล่งที่เชื่อถือได้ เพื่อความมั่นใจระดับหนึ่งว่า อาหารเสริมหรือวิตามิน ไม่มีการปนเปื้อนของยาสัตว์และสารเคมีต้องห้าม

เกษตรกรต้องสังเกตข้อมูลบนฉลาก ที่ระบุข้อมูลส่วนประกอบวันที่ผลิตและวันหมดอายุ และอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

ภาชนะบรรจุต้องอยู่ในสภาพปกติ ไม่มีการฉีกขาด สภาพของอาหารเสริมหรือวิตามิน ต้องไม่ชื้น และไม่ขึ้นรา

รายการที่ 3 ปัจจัยการผลิต

ข้อกำหนด 3.6 ควรมีการจัดเก็บปัจจัยการผลิตอย่างถูกสุขลักษณะ รวมทั้งเก็บรักษาอย่างปลอดภัย และเหมาะสม ไม่ให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์อื่น (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

การจัดเก็บปัจจัยการผลิตที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมมีผลทำให้คุณค่าทางอาหารที่ใช้เลี้ยงจะเสื่อมลง ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโต คุณภาพของจระเข้ และความปลอดภัยของผู้บริโภค ดังนั้น ควรมีการจัดเก็บปัจจัยการผลิตอย่างเหมาะสมตามชนิดและประเภทของปัจจัยการผลิต รวมถึงมีการจัดเก็บอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย แยกเป็นสัดส่วนและชี้บ่งอย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการ การดูแลรักษา การตรวจสอบ และการนำไปใช้อย่างถูกต้อง

การจัดเก็บปัจจัยการผลิตควรคำนึงถึงเรื่องการเสื่อมสภาพ สุขลักษณะ และความปลอดภัย ไม่ให้มีการปนเปื้อนยาสัตว์และสารเคมี อีกทั้งการนำปัจจัยการผลิตไปใช้ควรยึดหลัก “มาก่อน ใช้อีกก่อน”

(1) ควรเก็บอาหารในโรงเรือนที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก และมีอุณหภูมิที่เหมาะสม สามารถป้องกันแสงแดด ฝน และลมแรงได้ กรณี ปัจจัยการผลิตอื่น เช่น อาหารเสริม วิตามิน ไม่ควรเก็บในที่ที่มีความชื้นสูง ส่วนพื้นที่จัดเก็บภายในโรงเรือนแยกเป็นสัดส่วนและชี้บ่งได้อย่างชัดเจน มีการจัดเก็บเป็นระเบียบ ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย มีวิธีการป้องกันสัตว์เลื้อยและสัตว์พาหะนำโรค เช่น สุนัข แมว นก หนู แมลงสาบ ไม่ให้เข้ามาภายในโรงเรือนได้ เช่น การติดตาข่ายกันช่องระบายลมใต้หลังคา การกันรั้วป้องกันสุนัขหรือแมว การวางกับดักหนู

- (2) ไม่ควรวางอาหารให้สัมผัสพื้นเพื่อป้องกันการปนเปื้อน การเก็บรักษาอาหารสดที่ต้องเก็บไว้ใช้ข้ามวัน ควรเก็บในตู้แช่เย็นหรือภาชนะบรรจุน้ำแข็งเพื่อป้องกันการเน่าเสีย และควรใช้ภาชนะบรรจุที่มีสภาพดี และสะอาด เช่น ถังสแตนเลสหรือถังพลาสติก
- (3) ควรมีบริเวณที่พักที่เหมาะสมในระหว่างการนำอาหารไปเลี้ยง เพื่อไม่ให้มีสัตว์เลื้อยหรือสัตว์พาหะนำโรค มาคุ้ยเขี่ยกินอาหาร และมีวัสดุป้องกันอาหารจากแสงแดด ฝน ผุนละออง
- (4) ยาสัตว์และสารเคมีที่ใช้ในการรักษาโรค ควรมีการเก็บรักษาอย่างถูกต้องตามที่กำหนดในฉลากหรือเอกสารกำกับยา ยาสัตว์และสารเคมีแต่ละชนิดต้องจัดเก็บในภาชนะที่มิดชิด ห่างจากมือเด็กและสัตว์เลี้ยง และต้องแยกเก็บเป็นหมวดหมู่ไม่ปะปนกัน และมีสัญลักษณ์ชี้บ่งชัดเจนเพื่อป้องกันการหยิบยาผิดพลาด กรณียาสัตว์และสารเคมีที่เหลือใช้ หากนำมาใช้ใหม่ควรตรวจสอบก่อนใช้ว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม เช่น ไม่เปลี่ยนสี ไม่จับเป็นก้อน ไม่ตกตะกอน
- (5) สารเสริมชีวิต (probiotic) ควรใช้ชนิดที่มีการขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย และควรมีการเก็บรักษาตามที่ระบุไว้ในฉลาก เช่น เก็บไว้ในที่แห้งเย็น การนำมาขยายเพื่อให้ได้จำนวนมาก ควรดำเนินการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการหรือตามฉลาก เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ชนิดอื่นจนอาจทำให้ไม่ได้จุลินทรีย์ชนิดที่ต้องการขยาย ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อจระเข้และผู้บริโภค

รายการที่ 4 การจัดการดูแลสุขภาพและสวัสดิภาพจระเข้

ข้อกำหนด 4.1 การเตรียมบ่อและอุปกรณ์อย่างถูกวิธีเพื่อป้องกันโรคที่จะเกิดกับจระเข้ที่เลี้ยง (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

สภาพแวดล้อมในบ่อเลี้ยงที่ไม่เหมาะสม เช่น คุณภาพน้ำ ดิน ย่อมส่งผลให้จระเข้อยู่ในภาวะเครียด อ่อนแอ และเป็นโรคได้ง่าย ดังนั้น เกษตรกรต้องมีการเตรียมบ่อ ปรับสภาพบ่อให้เหมาะสม ส่วนอุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ จำเป็นต้องล้างทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากเชื้อจุลินทรีย์ เนื่องจากอุปกรณ์เหล่านี้มีโอกาที่จะสัมผัสกับตัวจระเข้และทำให้จระเข้ติดเชื้อมิได้

การเตรียมบ่อ การเตรียมโรงเรือน พื้นที่ให้อาหาร และอุปกรณ์ต่างๆ ควรเป็นไปอย่างถูกวิธี สะอาด และเหมาะสมกับระบบการเลี้ยง ซึ่งจะช่วยป้องกันโรคที่จะเกิดขึ้นกับจระเข้ได้ เนื่องจากพื้นก้นบ่อ ทั้งในบ่อซีเมนต์ บ่อดิน และบ่อดินผนังซีเมนต์ เป็นที่ที่จระเข้อาศัยอยู่ หากมีวิธีการเตรียมบ่อที่ไม่เหมาะสมย่อมเป็นแหล่งก่อให้เกิดโรคจระเข้ได้ ส่วนอุปกรณ์ต่างๆ จำเป็นต้องล้างทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากอุปกรณ์เหล่านี้มีโอกาที่จะสัมผัสโดยตรงกับจระเข้ ซึ่งอาจทำให้จระเข้ติดเชื้อมิได้ ถ้าอุปกรณ์เหล่านี้สกปรก เช่น สวิง ที่ตักเศษอาหาร บริเวณที่ให้อาหารจระเข้ หากมีอาหารเหลือมากเกินไปและไม่ทำความสะอาด จะเกิดการหมักหมมเน่าเสียซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่ของเชื้อโรค เมื่อจระเข้อ่อนแอหรือมีบาดแผล อาจทำให้จระเข้ติดเชื้อมิได้และป่วยเป็นโรคได้ง่าย การฆ่าเชื้อที่บ่อเลี้ยง กรณีบ่อดิน ควรมีการตากบ่อให้แห้งและมีการฆ่าเชื้อที่บ่อเลี้ยง โดยการใช้ปูนขาวโรยในบ่อ หรือแช่ไอโอดีน กรณีบ่อซีเมนต์หรือภาชนะอื่นๆ ควรมีการล้างทำความสะอาด ตากให้แห้ง และใช้น้ำยาฆ่าเชื้อ เช่น ไอโอดีน ซึ่งควรปฏิบัติตามวิธีใช้ และข้อควรระวังตามที่ระบุบนฉลาก และควรล้างน้ำให้สะอาดก่อนการเลี้ยงรอบต่อไป

รายการที่ 4 การจัดการดูแลสุขภาพและสวัสดิภาพจระเข้

ข้อกำหนด 4.2 เมื่อจระเข้มีอาการผิดปกติ ไม่ควรใช้ยาสัตว์และสารเคมีทันที ควรพิจารณาด้านการจัดการ ก่อนการใช้ยาสัตว์และสารเคมี (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

การใช้ยาสัตว์และสารเคมีอาจก่อให้เกิดการตกค้างของยาสัตว์และสารเคมีในบ่อเลี้ยง ในน้ำ หรือตัวจระเข้ ยาสัตว์และสารเคมีบางชนิดเป็นอันตรายต่อมนุษย์ เช่น เป็นสารก่อมะเร็ง ซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค นอกจากนี้ การใช้ยาสัตว์และสารเคมีอาจเป็นแนวทางแก้ไขปัญหามากเกินไปที่ไม่ถูกต้องหรือเป็นการแก้ไขปัญหามากเกินไป ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น ปัญหาเชื้อดื้อยา ซึ่งจะทำให้ต้องใช้ยาสัตว์หรือสารเคมีในปริมาณมากขึ้นหรืออาจไม่สามารถใช้ยาชนิดเดิมรักษาให้หายได้อีกต่อไป

(1) ในระหว่างการเลี้ยงจระเข้ เกษตรกรควรหมั่นสังเกตอาการผิดปกติของจระเข้ที่เลี้ยง เช่น จระเข้ไม่กินอาหาร ซึม เคลื่อนไหวช้า มีบาดแผล ท้องบวม ขาบวม ตาแดงหรือขุ่นผิดปกติ แยกตัวออกจากฝูง ว่ายน้ำ ไม่สมดุล ว่ายตะแคง ควรสุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบสุขภาพจระเข้ที่เลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ

(2) เมื่อพบอาการผิดปกติในจระเข้ เกษตรกรควรพิจารณาสาเหตุของอาการผิดปกตินั้นก่อนที่จะใช้ยาสัตว์หรือสารเคมีโดยไม่จำเป็น เมื่อหาสาเหตุได้แล้ว ควรหาทางแก้ไขโดยพิจารณาใช้วิธีการทางด้านการจัดการฟาร์มและ/หรือการจัดการด้านสภาพแวดล้อมภายในบ่อเลี้ยงก่อน

(3) ควรบันทึกข้อมูลอาการผิดปกติของจระเข้ที่เกิดขึ้น วิธีการแก้ไขปัญหานั้นแต่ละครั้ง และผลการวิเคราะห์ต่างๆ (ถ้ามี) เช่น คุณสมบัติของน้ำในช่วงนั้น ผลวิเคราะห์อาหารจระเข้ และควรเก็บรักษาข้อมูลที่บันทึกไว้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์อาการผิดปกติ และเพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการเลี้ยงในระยะต่อไป

รายการที่ 4 การจัดการดูแลสุขภาพและสวัสดิภาพจระเข้

ข้อกำหนด 4.3 ไม่ใช้ยาสัตว์และสารเคมีที่ต้องห้ามตามประกาศทางราชการ หากจำเป็นต้องใช้ยาสัตว์และสารเคมี ต้องใช้ยาสัตว์และสารเคมีที่ขึ้นทะเบียนถูกต้อง และปฏิบัติตามฉลาก (ข้อกำหนดหลัก)

คำอธิบาย

การใช้ยาสัตว์และสารเคมีต้องห้ามตามประกาศทางราชการ นอกจากจะผิดกฎหมายแล้ว ยังจะก่อให้เกิดปัญหาการตกค้างของยาสัตว์และสารเคมีในระบบการเลี้ยงจระเข้ รวมถึงสิ่งแวดล้อม

(1) ในกรณีที่จระเข้ป่วยและไม่สามารถรักษาได้ด้วยการจัดการฟาร์มเพียงอย่างเดียว เกษตรกรควรปรึกษากับนักวิชาการหรือสัตวแพทย์เพื่อวินิจฉัยโรคว่าเกิดจากสาเหตุใด หากจำเป็นต้องใช้ยาสัตว์และสารเคมี ต้องใช้ยาสัตว์และสารเคมีที่ขึ้นทะเบียนถูกต้อง และปฏิบัติตามฉลาก

(2) เกษตรกรต้องใช้ยาสัตว์และสารเคมีที่ทางราชการอนุญาตให้ใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อให้มั่นใจว่าระบบการเลี้ยงจะไม่มีผลกระทบจากยาสัตว์และสารเคมีที่ไม่อนุญาตให้ใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยเด็ดขาด การใช้ยาสัตว์และสารเคมีรวมถึงระยะหยุดยาต้องปฏิบัติตามคำแนะนำที่ระบุในฉลากและเอกสารกำกับยาอย่างเคร่งครัด ห้ามใช้ยาสัตว์ที่หมดอายุตามที่ระบุบนฉลาก หลีกเลี่ยงการใช้ยาสัตว์และสารเคมีอย่างไม่ถูกต้อง เช่น ใช้ยาสัตว์และสารเคมีโดยไม่มีการวินิจฉัยหาสาเหตุของโรคก่อนหรือใช้ยาสัตว์และสารเคมีไม่ครบตามปริมาณหรือระยะเวลาในการรักษา และควรปฏิบัติตามคำแนะนำของสัตวแพทย์หรือนักวิชาการประมง

(3) ควรบันทึกชนิดและปริมาณของยาสัตว์และสารเคมีทุกครั้งที่ใช้ และเก็บรักษาข้อมูลที่จดบันทึกไว้อย่างน้อย 3 ปี เพื่อนำประวัติการใช้ยาสัตว์และสารเคมีในการเลี้ยงจะเข้ามาประกอบการพิจารณาในการใช้ยาในครั้งถัดไป และเพื่อใช้เป็นหลักฐานยืนยันการใช้ยาสัตว์และสารเคมีที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องสำหรับการเข้ารับการตรวจประเมินฟาร์ม

รายการที่ 4 การจัดการดูแลสุขภาพและสวัสดิภาพจระเข้

ข้อกำหนด 4.4 กรณีพบการตายของจระเข้มากผิดปกติ ต้องแจ้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ และมีวิธีการจัดการซากและน้ำทิ้งที่เหมาะสม (ข้อกำหนดหลัก)

คำอธิบาย

กรณีพบการตายของจระเข้มากผิดปกติ ซึ่งอาจเป็นอัตราการตายที่เพิ่มมากขึ้นจากที่เคยพบในสภาวะปกติ หรือเกิดการตายอย่างต่อเนื่องยาวนานกว่าปกติ เกษตรกรต้องแจ้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ให้ทราบโดยเร็ว เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสามารถเข้าไปให้คำแนะนำวิธีการรักษาและวิธีการกำจัดซากและน้ำทิ้งที่เหมาะสม และจำกัดขอบเขตของโรคไม่ให้แพร่กระจายไปสู่บ่ออื่น ๆ รวมถึงฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำข้างเคียงและสิ่งแวดล้อมภายนอกได้ ซึ่งแสดงถึงการมีจิตสำนึกต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมโดยรวม

(1) ในกรณีที่พบการตายของจระเข้จำนวนมากและการระบาดข้ามบ่อ เกษตรกรต้องแจ้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่ให้ทราบโดยเร็ว เช่น สำนักงานประมงจังหวัด เพื่อพิสูจน์หาสาเหตุการตายของจระเข้ และเพื่อเป็นแนวทางป้องกันการระบาดของโรค

(2) ในการวิเคราะห์คุณภาพน้ำและการวินิจฉัยโรค หากเกษตรกรต้องส่งตัวอย่างน้ำและจระเข้ไปตรวจวิเคราะห์และพิสูจน์หาสาเหตุการป่วยของจระเข้ทางห้องปฏิบัติการ ให้ดำเนินการ ดังนี้

- เก็บตัวอย่างน้ำประมาณ 1 ลิตร ควรเก็บน้ำ ที่ตำแหน่งที่เป็นตัวแทนของน้ำในบ่อเลี้ยงและเก็บรักษาอุณหภูมิของตัวอย่างน้ำระหว่างที่ขนส่งโดยใช้กล่องโฟมใส่น้ำแข็ง
- เก็บตัวอย่างจระเข้ที่จะส่งไปวินิจฉัยโรค โดยเก็บซากจระเข้ที่ตายไม่เกิน 1-2 ชั่วโมง ใส่ถุงพลาสติกสะอาดบรรจุในภาชนะและใช้น้ำแข็งรักษาอุณหภูมิประมาณ 4 °C ส่วนจระเข้ป่วยที่ยังไม่ตายและจระเข้มีชีวิตที่ยังไม่แสดงอาการป่วย ให้มัดปากแล้วใส่กระสอบ กล่องหรือลังที่มีฝาปิดและเจาะรูให้อากาศถ่ายเท

(3) ควรมีข้อมูลต่างๆ ก่อนเกิดปัญหา เช่น อัตราการกินอาหาร ภูมิอากาศในช่วงที่เกิดปัญหาสุขภาพ เพื่อแจ้งสัตวแพทย์หรือนักวิชาการประมงที่มีความรู้ด้านโรคจะเข้ เพื่อใช้ในการประกอบการตรวจ / วินิจฉัยโรค

(4) หลังจากพิสูจน์ทราบสาเหตุการเกิดโรคแล้ว เกษตรกรต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ในการกำจัดซากจะเข้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เช่น การเผาทำลาย การฝังกลบ และใส่ยาฆ่าเชื้อหรือปูนขาวในหลุมก่อนทำการฝังกลบ ส่วนน้ำที่จากบ่อเลี้ยงจะเข้ที่เกิดการตายจำนวนมากผิดปกติจะต้องฆ่าเชื้อและบำบัดก่อนปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม

(5) หากพบการตายของจะเข้ในบ่อเกิดจากโรคระบาด เกษตรกรต้องมีวิธีการกำจัดซากที่เหมาะสมในบริเวณที่จัดไว้เฉพาะ เช่น การเผา ทำลาย การฝังกลบโดยใส่ยาฆ่าเชื้อหรือปูนขาวในหลุมก่อนฝังกลบฝังซากสัตว์ไต่ระดับผิวดิน ไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร ตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดและการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด พ.ศ. 2547 (ภาคผนวก จ) และควรให้ห่างจากบริเวณบ่อหรือโรงเรือนอื่นๆ และไม่ใช่ทางผ่านประจำของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์ม เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค

รายการที่ 4 การจัดการดูแลสุขภาพและสวัสดิภาพจะเข้

ข้อกำหนด 4.5 ต้องมีบันทึกประวัติการป่วย การตาย และการรักษาโรค (ข้อกำหนดหลัก)

คำอธิบาย

การบันทึกรายละเอียดประวัติสัตว์ป่วยต่างๆ เพื่อความสะดวกในการจัดการ การวิเคราะห์หาสาเหตุ วิธีการรักษา การให้ยาสัตว์และสารเคมี และตามสอบ ทำให้สามารถวางแผนการจัดการเพื่อควบคุมและป้องกันโรคได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

เกษตรกรต้องบันทึกประวัติการป่วย การตาย และประวัติการรักษาโรค สาเหตุการเกิดโรคและการรักษาโรค มีการวิเคราะห์หาสาเหตุของการป่วยและการตายที่ผิดปกติ พร้อมทั้งจัดเก็บบันทึกและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ต้องบันทึกชนิดและปริมาณของยาสัตว์และสารเคมีทุกครั้งที่ใช้ และเก็บรักษาข้อมูลที่จดบันทึกไว้อย่างน้อย 3 ปี เพื่อนำประวัติการใช้ยาสัตว์และสารเคมีในการรักษาตลอดการเลี้ยงจะเข้มาประกอบการพิจารณาการใช้ยาในครั้งถัดไป และเพื่อใช้เป็นหลักฐานยืนยันการใช้ยาสัตว์และสารเคมีที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องสำหรับการเข้ารับการตรวจประเมินฟาร์ม

รายการที่ 4 การจัดการดูแลสุขภาพและสวัสดิภาพจระเข้**ข้อกำหนด 4.6 ควรมีการติดตามตรวจสอบสุขภาพจระเข้ระหว่างการเลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ (ข้อกำหนดรอง)****คำอธิบาย**

การให้ความสำคัญกับการติดตามตรวจสอบสุขภาพจระเข้ การป้องกันโรคควบคู่กับการจัดการที่ดีเป็นสิ่งสำคัญซึ่งสามารถทำได้จากการสังเกตของเกษตรกร โดยปฏิบัติดังนี้

- การประเมินสุขภาพจระเข้ควรทำทุกวัน อย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง ผู้เลี้ยงอาจประเมินสุขภาพระหว่าง การเลี้ยง เช่น เวลาให้อาหารจระเข้ ช่วงอากาศร้อนหรือหนาวจัด ช่วงที่มีการระบาดของโรค หรือเมื่อมีการลงฝูงจระเข้ใหม่
- ผู้เลี้ยงจระเข้ในฟาร์มต้องรู้จักการสังเกตว่าจระเข้ป่วยหรือไม่ อาการแสดงต่างๆ ได้แก่ การแยกตัวออกจากฝูง ผอม ไม่กินอาหาร มูลหรือสิ่งขับถ่ายเปลี่ยนไปจากปกติ (สี ปริมาณ ความแข็ง สิ่งแปลกปลอม) อาเจียน สำรอก ไอ หอบ เดินลำบาก (ขาเจ็บ) การบวมของอวัยวะต่างๆ เช่น ลำตัวและขา หากผู้เลี้ยง ไม่สามารถประเมินเองได้ควรปรึกษาสัตวแพทย์
- ควรสุ่มตรวจหาเชื้อที่ก่อให้เกิดโรคในจระเข้
- มีบันทึกการป่วยและตาย วิธีและผลการรักษา
- ควรนำซากจระเข้ออกจากบ่อเลี้ยงทันทีที่พบ หากไม่ต้องการเก็บเพื่อศึกษาหรือผ่าชันสูตร ต้องกำจัด ภายใต้อหุการกำจัดซากที่เหมาะสม เช่น ขุดหลุมฝัง
- ควรรักษาหรือจัดการกับปัญหาจระเข้ป่วยหรือบาดเจ็บอย่างรวดเร็ว และหากจำเป็น จระเข้ป่วยต้อง ถูกแยกออกจากฝูง

รายการที่ 4 การจัดการดูแลสุขภาพและสวัสดิภาพจระเข้**ข้อกำหนด 4.7 กรณีการนำเข้าจระเข้ต้องมีมาตรการกักกันโรคตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (ข้อกำหนดหลัก)****คำอธิบาย**

การนำเข้าจระเข้ เกษตรกรต้องมีมาตรการกักกันโรคตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มั่นใจว่าจระเข้ที่นำเข้าปลอดจากโรค ก่อนการปล่อยลงเลี้ยงภายในฟาร์ม

รายการที่ 4 การจัดการดูแลสุขภาพและสวัสดิภาพจระเข้**ข้อกำหนด 4.8 ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพสัตว์ (ข้อกำหนดหลัก)**

เกษตรกรต้องศึกษาและปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 (ภาคผนวก จ)

รายการที่ 5 สุขลักษณะฟาร์ม
ข้อกำหนด 5.1 ระบบน้ำทิ้งจากบ้านเรือนต้องแยกจากระบบน้ำที่ใช้เลี้ยงจระเข้ (ข้อกำหนดหลัก)
คำอธิบาย

ระบบน้ำทิ้งจากบ้านเรือนต้องแยกจากระบบน้ำที่ใช้เลี้ยงจระเข้ เพราะอาจเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนของเชื้อโรคและสารเคมีที่ใช้ในบ้านเรือนเข้าสู่ระบบน้ำในการเลี้ยงจระเข้ ทำให้ผลผลิตไม่ปลอดภัยต่อการบริโภค

เกษตรกรต้องมีระบบการจัดการเพื่อมั่นใจว่าไม่มีน้ำเสียหรือน้ำทิ้งจากที่อยู่อาศัยในฟาร์มปนเปื้อนลงสู่ระบบน้ำในการเลี้ยงจระเข้ หรือระบายเข้าสู่บริเวณพื้นที่เลี้ยงจระเข้ หรือบริเวณใกล้เคียง เช่น ไม่ควรปล่อยน้ำทิ้งจากบ้านเรือนลงในรางระบายน้ำเดียวกับรางระบายน้ำที่ใช้สูบเข้าบ่อเลี้ยง สถานที่เลี้ยง หรือบ่อกักน้ำ กรณีที่พบว่ามีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนน้ำทิ้งจากที่อยู่อาศัยภายในฟาร์ม ต้องมีมาตรการป้องกันแก้ไข และมีผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำที่เชื่อถือได้

รายการที่ 5 สุขลักษณะฟาร์ม
ข้อกำหนด 5.2 ห้องสุขาต้องแยกจากบริเวณบ่อเลี้ยงอย่างเป็นสัดส่วน ถูกสุขลักษณะ และสิ่งปฏิกูลไม่มีโอกาสปนเปื้อนเข้าสู่ระบบการเลี้ยง (ข้อกำหนดหลัก)
คำอธิบาย

สิ่งปฏิกูลหรือของเสียจากห้องสุขาเป็นแหล่งกำเนิดของจุลินทรีย์ก่อโรคซึ่งอาจปนเปื้อนเข้าสู่บ่อเลี้ยงจระเข้ จึงมีความจำเป็นต้องแยกห้องสุขาออกเป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนเข้าสู่ระบบการเลี้ยงจระเข้

เกษตรกรต้องจัดห้องสุขาให้อยู่ห่างจากบ่อเลี้ยงจระเข้ มีระบบการกำจัดของเสียอย่างถูกสุขลักษณะ เช่น มีการใช้ถังบำบัดของเสียจากห้องสุขา ดูแลรักษาและทำความสะอาดห้องสุขาอย่างสม่ำเสมอ และต้องมั่นใจว่าสิ่งปฏิกูลไม่มีโอกาสรั่วซึม ปนเปื้อนเข้าสู่ระบบบ่อเลี้ยง ควรมีการเฝ้าระวังการปนเปื้อนของแบคทีเรียที่เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดโรคทางเดินอาหารในมนุษย์อย่างเคร่งครัดต่อเนื่อง และแก้ไขปัญหาทันทีที่พบหรือเกิดขึ้น ห้องสุขาต้องแยกเป็นสัดส่วน มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ มีระบบการกำจัดของเสียที่ถูกสุขลักษณะ เช่น ระบบถังเกรอะ ถังเซปติก และควรตรวจสอบท่อน้ำทิ้ง และถังบำบัดของเสียไม่ให้แตกหรือรั่ว เพื่อป้องกันการปนเปื้อนเข้าสู่ระบบการเลี้ยง

รายการที่ 5 สุขลักษณะฟาร์ม

ข้อกำหนด 5.3 ต้องมีระบบจัดการของเสียจากการเลี้ยงอย่างถูกสุขลักษณะ (ข้อกำหนดหลัก)

คำอธิบาย

ของเสียจากการเลี้ยงจะเข้า เช่น ชากจะเข้า อาหารเน่าเสีย และเศษอาหารเหลือทิ้ง หากมีการจัดการหรือกำจัดอย่างไม่ถูกวิธี อาจก่อให้เกิดการปนเปื้อนของเชื้อโรคสู่ระบบการเลี้ยง ซึ่งจะมีผลต่อสุขภาพจะเข้าที่เลี้ยง

เกษตรกรต้องมีระบบจัดการของเสียจากการเลี้ยงอย่างถูกสุขลักษณะ เช่น ชากจะเข้า ควรมีการกำจัดโดยการเผาหรือฝังกลบ หรือวิธีการอื่นใดแล้วแต่ประเภทของเสียนั้นๆ อย่างเหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนของเชื้อโรคที่เกิดจากชากจะเข้า อาหารเน่าเสีย และเศษอาหารเหลือทิ้ง เข้าสู่ระบบการเลี้ยง

รายการที่ 5 สุขลักษณะฟาร์ม

ข้อกำหนด 5.4 ควรจัดเก็บอุปกรณ์ เครื่องมือ ให้เป็นระเบียบ สะอาด ถูกสุขลักษณะและบำรุงรักษาให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

การรักษาความสะอาดบริเวณบ่อเลี้ยง และการจัดอุปกรณ์และเครื่องมือ ในบริเวณฟาร์มให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ ช่วยไม่ให้เป็นแหล่งสะสมและแพร่กระจายของเชื้อโรคได้ ส่วนการจัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบจะเพิ่มความสะดวกในการนำมาใช้งาน ส่วนการบำรุงรักษาอุปกรณ์และเครื่องมือจะทำให้ใช้งานได้มีประสิทธิภาพ และไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนสู่ระบบการเลี้ยง

ควรรักษาความสะอาดบริเวณบ่อเลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ มีสถานที่สำหรับจัดเก็บอุปกรณ์อย่างเป็นสัดส่วน มีป้ายระบุอย่างชัดเจนและควรมีการฆ่าเชื้อทุกครั้งหลังใช้งาน อุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในฟาร์ม เช่น อุปกรณ์ที่ใช้ในการจับจะเข้า ควรมีการจัดให้เป็นระเบียบ แยกออกเป็นหมวดหมู่ หรือแยกตามลักษณะการใช้งาน เพื่อความสะดวกในการนำไปใช้ของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์ม และมีที่เก็บที่เหมาะสม โดยไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อน

ไม่ควรใช้อุปกรณ์ร่วมกันระหว่างจะเข้าปกติและจะเข้าป่วย เพื่อป้องกันการระบาดของเชื้อโรค และควรทำความสะอาดอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการเลี้ยงจะเข้าอย่างถูกสุขลักษณะ สม่ำเสมอ และหลังการใช้งาน ควรทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ เช่น ไอโอดีน ซึ่งควรปฏิบัติตามวิธีใช้และข้อควรระวังตามที่ระบุบนฉลาก และควรล้างน้ำให้สะอาดก่อนใช้ หรือมีการฆ่าเชื้อด้วยการตากแดดเพื่อไม่ให้เกิดการสะสมของเชื้อโรค รวมทั้งมีการบำรุงรักษา และมีการซ่อมบำรุงอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

รายการที่ 5 สุขลักษณะฟาร์ม

ข้อกำหนด 5.5 ควรมีวิธีการจัดเก็บและกำจัดขยะที่เหมาะสม เพื่อป้องกันสัตว์พาหะ และการค้ำยเชื้อของสัตว์ชนิดอื่น (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

ขยะเป็นที่ย่อยอาศัยของสัตว์พาหะนำโรค เป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค และสิ่งสกปรก ซึ่งอาจแพร่กระจายไปสู่บ่อเลี้ยงจระเข้ หากไม่มีวิธีการจัดเก็บและกำจัดขยะที่เหมาะสม อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพจระเข้และปฏิบัติงานในฟาร์ม

ควรจัดที่ทิ้งขยะเป็นสัดส่วน เช่น วางถังขยะในที่ต่าง ๆ ภายในฟาร์มเป็นจุด ๆ ไม่วางถังขยะใกล้บ่อเลี้ยงจระเข้ และทิ้งขยะเฉพาะในที่ที่จัดไว้ นอกจากนี้ ควรมีวิธีจัดเก็บขยะที่เหมาะสม เช่น มีฝาปิดถังขยะมิดชิด เพื่อป้องกันแมลงวัน หนู แมลงสาบ การค้ำยเชื้อของสัตว์เลี้ยง และป้องกันน้ำเข้าถังขยะ ทำให้เกิดการสะสมหรือเกิดการเน่าเสีย และมีวิธีการกำจัดขยะอย่างถูกวิธีและเหมาะสม เช่น การนำขยะในฟาร์มไปฝังกลบในที่ที่กำหนดไว้ หรือใช้บริการเก็บขยะจากหน่วยงานท้องถิ่น หรือนำไปทิ้งในที่ที่ชุมชนกำหนดไว้ให้เป็นที่ยกจัดขยะ

รายการที่ 6 การจับและการดูแลหลังการจับ

ข้อกำหนด 6.1 ควรมีการวางแผนการจับ (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

การวางแผนการจับจระเข้เพื่อจำหน่าย จะมีประโยชน์ในด้านการรักษาชีวิตและคุณภาพของจระเข้ เพื่อให้ได้ปริมาณและขนาดตามความต้องการของตลาด ป้องกันความเสียหายที่เกิดระหว่างการจับ ลดความเสี่ยงของการปนเปื้อนระหว่างและหลังการจับ ทำให้เกษตรกรสามารถวางแผนการเลี้ยงในรอบต่อไปได้

เกษตรกรควรมีการวางแผนจำหน่ายจระเข้ โดยคำนึงถึง ระยะทางการขนส่งผลิตภัณฑ์ อุปกรณ์และวิธีการจับ ช่วงเวลาจับ ระยะเวลาที่ใช้ในการจับ ความต้องการของตลาดที่จะรับซื้อและหาข้อมูล ปริมาณ ขนาด และราคาซื้อขาย เพื่อนำมาวางแผนเมื่อถึงฤดูกาลหรือช่วงเวลาที่เกษตรกรสมควรจับจระเข้ที่เลี้ยงออกจำหน่าย โดยก่อนการจับเกษตรกรควรติดต่อผู้รับซื้อที่มีความน่าเชื่อถือ และใช้ผู้จับที่มีความชำนาญในการจับจระเข้ เพื่อป้องกันความเสียหายที่เกิดระหว่างการจับ

รายการที่ 6 การจับและการดูแลหลังการจับ

ข้อกำหนด 6.2 ต้องมีเอกสารหลักฐานใบอนุญาตเพื่อการค้าและหนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์ป่าตามที่กฎหมายกำหนด (ข้อกำหนดหลัก)

คำอธิบาย

จระเข้เป็นสัตว์ที่อยู่ภายใต้ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม จึงต้องมีใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าเคลื่อนที่เพื่อการค้า (สป.13) และหนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์ป่าและซากของสัตว์ป่าที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ซึ่งเป็นเอกสารที่กรมประมงหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากกรมประมงออกให้กับเกษตรกรเมื่อต้องการขายจระเข้ เพื่อระบุที่มาของจระเข้ เช่น ชื่อเกษตรกรหรือฟาร์มที่อยู่ จำนวน ขนาดจระเข้ วันที่จับ ทำให้ผู้ซื้อได้ทราบแหล่งที่มาของจระเข้ สามารถตามสอบได้เมื่อมีปัญหาสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคและผู้ที่เกี่ยวข้อง และเป็นเอกสารที่จำเป็นสำหรับการบันทึกการเพิ่มจำนวนจระเข้ในครอบครองซึ่งจะต้องมีใบอนุญาตครอบครองสัตว์ป่าที่ได้จากการเพาะพันธุ์ (สป. 15)

ก่อนการจับจระเข้แต่ละครั้ง เกษตรกรต้องขอใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าเคลื่อนที่เพื่อการค้า (สป.13) จากกรมประมงหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากกรมประมง โดยจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการขอหนังสือประกาศรับรองตามระเบียบของกรมประมงหรือฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

เกษตรกรที่ต้องการจำหน่ายจระเข้ต้องเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจับและการเคลื่อนย้าย เพื่อใช้เป็นหลักฐานให้ตรวจสอบได้กรณีมีการร้องขอ

รายการที่ 6 การจับและการดูแลหลังการจับ

ข้อกำหนด 6.3 ต้องมีวิธีการจัดการและดูแลรักษาจระเข้ที่จับอย่างถูกสุขลักษณะ ก่อน ระหว่าง และหลังการจับ โดยเลือกวิธีที่ทำให้จระเข้ทรมานและเจ็บปวดน้อยที่สุด (ข้อกำหนดหลัก)

คำอธิบาย

ก่อนการจับและขนย้ายจระเข้ เกษตรกรควรงดให้อาหารจระเข้อย่างน้อย 7 วัน เพื่อให้อาหารถูกย่อยหมดและขับถ่ายออกจากร่างกายก่อนการขนส่ง

ระหว่างการจับบังคับ จระเข้จะตื่นรนและอาจทำให้เกิดการบาดเจ็บขึ้นกับตัวจระเข้เองหรือจระเข้ตัวอื่นและผู้จับบังคับ การจับบังคับจระเข้ต้องพยายามลดการตื่นรนของจระเข้ให้มากที่สุด เนื่องจากช่วงที่จระเข้ตื่นหรือเคลื่อนไหวร่างกายมาก ๆ ร่างกายจะเกิดการเผาผลาญแบบไม่ใช้ออกซิเจนและทำให้เกิดปัญหาเลือดเป็นกรด (metabolic acidosis) โดยความรุนแรงจะขึ้นกับระดับการตื่นรน การออกกำลังกล้ามเนื้อ และขนาดของตัวจระเข้ ดังนั้นวิธีการจับบังคับและขนย้ายจึงอาจแตกต่างกันไปตามสถานการณ์และขนาดของจระเข้ โดยผู้ปฏิบัติงานในสถานการณ์ดังกล่าวต้องเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนและมีประสบการณ์ จะเป็นผู้ตัดสินใจเลือกวิธีที่เหมาะสม และต้องระลึกเสมอว่าการจับบังคับควรเป็นไปตามหลักสวัสดิภาพสัตว์และความปลอดภัยของจระเข้และผู้ปฏิบัติงาน เช่น ปิดตาจระเข้เพื่อไม่ให้จระเข้มองเห็นสิ่งเร้าภายนอกและลดการตื่นตกใจหรือหลบหนี มัดปากจระเข้ให้แน่นหนาเพื่อป้องกันไม่ให้กัดคนจับหรือสัตว์อื่น

ควรจัดทำให้หัวของจระเข้อยู่สูงกว่าลำตัว ควรจับบังคับจระเข้ในพื้นที่ร่มและปราศจากมดหรือแมลงที่อาจกัดหรือต่อยจระเข้ (โดยเฉพาะบริเวณตาและรูจมูก) อาจต้องราดน้ำช่วยเพื่อป้องกันปัญหาผิวหนังแห้ง

รายการที่ 6 การจับและการดูแลหลังการจับ

ข้อกำหนด 6.4 การใช้ยาระหว่างการจับจระเข้ ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ (ข้อกำหนดหลัก)

คำอธิบาย

ในกรณีที่เกษตรกรจำเป็นต้องจับบังคับจระเข้ขนาดใหญ่ การจับด้วยมือเปล่าและอุปกรณ์อื่นอาจยังไม่ปลอดภัยต่อเกษตรกรและจระเข้ หากจำเป็นต้องใช้ยาหรือสารลดการเคลื่อนไหว (immobilizing agents) ระหว่างการจับบังคับและการขนย้ายจระเข้ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์

รายการที่ 6 การจับและการดูแลหลังการจับ

ข้อกำหนด 6.5 ควรมีการวางแผนการปล่อยจระเข้ที่ปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงานและจระเข้ รวมถึงการติดตามจระเข้หลังการปล่อย (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

ความเครียดจากการจับบังคับและขนย้ายอาจส่งผลต่อเนื่อง การติดตามจระเข้อย่างใกล้ชิดหลังการขนย้ายในช่วง 1-3 วันแรกจึงมีความสำคัญมาก ควรมีแนวทางปฏิบัติ เช่น

- ขณะที่ปล่อยจระเข้ควรปิดตาไว้ก่อน หากมดขาคควรปล่อยขาที่มัดก่อนเป็นอันดับแรกแล้วจึงตัดที่มัดปากเป็นลำดับสุดท้าย ขั้นตอนนี้ควรคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้จับด้วย
- ในกรณีที่ใช้ยาลดการเคลื่อนไหว เพื่อการขนย้าย อาจพิจารณาใช้ยาต้านฤทธิ์สำหรับยาหรือสารที่ลดการเคลื่อนไหว (antidote) เพื่อให้จระเข้ฟื้นจากฤทธิ์ยา
- ควรปล่อยจระเข้บนบกให้ห่างจากน้ำพอสมควร ในที่สงบปราศจากการรบกวน มีร่มเงา และใกล้บริเวณน้ำตื้น จระเข้ที่วางยาซึมมาห้ามปล่อยในน้ำต้องรอให้จระเข้ฟื้นตัวดีก่อน และรอให้จระเข้เดินลงน้ำเองเพื่อป้องกันไม่ให้จระเข้จมน้ำและล้าลิกน้ำตายในที่สุด
- ควรให้อาหารและน้ำหลังจระเข้ถูกปล่อยและฟื้นเต็มที่

รายการที่ 7 ลิทธิแรงงานและการคุ้มครองแรงงาน**ข้อกำหนด 7.1 ต้องจ้างแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย (ข้อกำหนดหลัก)****คำอธิบาย**

การจ้างแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย ในมาตรฐานฉบับนี้หมายถึง

1. การจ้างแรงงานกรณีเป็นแรงงานต่างด้าวต้องมีหนังสือเดินทางที่ถูกต้องตามกฎหมาย และ/หรือมีใบอนุญาตทำงาน
2. จ้างแรงงานที่มีอายุไม่น้อยกว่า 15 ปีบริบูรณ์

เป็นการช่วยภาครัฐลดปัญหาทางสังคม นอกจากนี้ การจ้างแรงงานที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นความผิดและมีโทษตามที่กฎหมายกำหนด

เกษตรกรผู้เป็นนายจ้างควรหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎหมายแรงงานที่เกี่ยวข้อง และจ้างแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น

รายการที่ 7 ลิทธิแรงงานและการคุ้มครองแรงงาน**ข้อกำหนด 7.2 ต้องจัดสวัสดิการแก่ผู้ใช้แรงงานอย่างเหมาะสมและพอเพียง (ข้อกำหนดหลัก)****คำอธิบาย**

การมีสวัสดิการที่ดีสำหรับผู้ใช้แรงงาน จะทำให้แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีกำลังใจในการทำงาน และมีความเอาใจใส่ต่องาน

เกษตรกรผู้เป็นนายจ้างควรมีการจัดระบบสวัสดิการต่อแรงงานอย่างพอเพียง เช่น บ้านพักอากาศถ่ายเทสะดวก เป็นสัดส่วน ปลอดภัย มีห้องน้ำและห้องสุขาที่สะอาดและเพียงพอ มีน้ำดื่มสะอาด มีน้ำใช้ มีปัจจัยปฐมพยาบาล

รายการที่ 7 ลิทธิแรงงานและการคุ้มครองแรงงาน**ข้อกำหนด 7.3 ต้องจัดหาอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย (ข้อกำหนดหลัก)****คำอธิบาย**

การทำงานในฟาร์มเลี้ยงจะจะมีการใช้เครื่องมือ สารเคมีต่างๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงานได้ จึงจำเป็นต้องจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ และขั้นตอนการทำงานเพื่อความปลอดภัย

เกษตรกรต้องจัดหาอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยส่วนบุคคลที่ได้มาตรฐานและเหมาะสมกับลักษณะงานให้แก่ผู้ใช้แรงงาน เช่น ถุงมือ รองเท้าบูต หน้ากากอนามัย เชือก ไม้สำหรับไล่จะเข้

รายการที่ 8 สิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 8.1 ไม่ควรใช้ระยะเขตที่ผ่านการตัดแปรทางพันธุกรรมที่ไม่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และไม่ควรใช้ระยะเขตที่มีการผสมข้ามสายพันธุ์ (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

ปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีในการตัดแปรทางพันธุกรรมของสัตว์น้ำ เป็นวิธีหนึ่งที่น่าสนใจในการปรับปรุงให้สัตว์น้ำมีลักษณะที่ดีและได้ผลผลิตตามเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม ยังขาดข้อมูลเพื่อสรุปผลของการเลี้ยงสัตว์น้ำที่ผ่านการตัดแปรทางพันธุกรรม (Genetically Modified Organisms; GMOs) และไม่เป็นที่ยอมรับให้เพาะเลี้ยงในหลายประเทศ

เกษตรกรไม่ควรใช้ลูกพันธุ์ระยะเขตที่ผ่านการตัดแปรทางพันธุกรรมที่ไม่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และไม่เลี้ยงระยะเขตต่างสายพันธุ์ในบ่อเดียวกัน รวมทั้งไม่ควรผสมพันธุ์ระยะเขตข้ามสายพันธุ์ เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อระยะเขตสายพันธุ์ดั้งเดิมในธรรมชาติ

รายการที่ 8 สิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 8.2 น้ำทิ้งจากบ่อเลี้ยงต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กฎหมายกำหนด (ข้อกำหนดหลัก)

คำอธิบาย

การเลี้ยงระยะเขตต้องให้ความสำคัญกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย โดยของเสียที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงระยะเขตและปล่อยออกจากฟาร์มจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือเกิดผลกระทบต่อกิจกรรมอื่นๆ ในบริเวณข้างเคียง ซึ่งการบำบัดหรือควบคุมคุณภาพน้ำทิ้งจากบ่อเลี้ยงระยะเขตก่อนปล่อยทิ้งออกนอกฟาร์มเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยรักษาสภาพแวดล้อมภายนอกให้คงความยั่งยืนตลอดไป

ก่อนที่เกษตรกรจะปล่อยน้ำทิ้งออกสู่ภายนอกฟาร์มต้องมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำก่อน โดยน้ำทิ้งต้องมีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 อ้างอิงจากประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด พ.ศ. 2551 (ภาคผนวก ข)

เกษตรกรอาจจัดทำบ่อบำบัดน้ำหรือบ่อบำบัดน้ำก่อนทิ้งสู่ภายนอก โดยบ่อบำบัดน้ำหรือบ่อบำบัดน้ำอาจเป็นบ่อดินหรือบ่อซีเมนต์ ปรับปรุงคุณภาพน้ำโดยวิธีการตกตะกอน ใช้สารเคมี เช่น คลอรีน หรือมีการบำบัดน้ำด้วยวิธีชีวภาพ (biological treatment) อาจเติมอากาศลงไปใต้น้ำ ใส่จุลินทรีย์ หรือพืชน้ำ เช่น ผักตบชวา ผักบุ้ง หรือผักกระเฉดลงไปใบบ่อโดยทำคอกไว้อย่าให้เจริญเติบโตไปทั่วบ่อ พืชเหล่านี้จะดูดซับแอมโมเนียและไนเตรทไปใช้เป็นอาหาร อาจเลี้ยงปลาบางชนิดเพื่อช่วยกินเศษอาหารเหลือที่ปนมากับน้ำ (bioremediation) ฟาร์มที่พื้นที่น้อยอาจใช้บ่อซีเมนต์หรือถังบำบัดเพื่อบำบัดน้ำ หรืออาจมีการนำน้ำจากบ่อเลี้ยงไปใช้ในการเกษตรภายในฟาร์มของตนเองเพื่อลดปริมาณน้ำทิ้งที่ปล่อยออกนอกฟาร์ม เช่น รดน้ำต้นไม้ โดยไม่ปล่อยสู่ภายนอกโดยตรง

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคม**ข้อกำหนด 9.1 ที่ตั้งฟาร์มไม่ควรกระทบการดำรงชีวิต หรือกิจกรรมของคนในท้องถิ่น (ข้อกำหนดรอง)****คำอธิบาย**

หากที่ตั้งฟาร์มเลี้ยงจะเข้ เป็นพื้นที่ดั้งเดิมที่ชุมชนท้องถิ่นต้องใช้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ หรือมีความสำคัญกับวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนท้องถิ่น เมื่อมีการก่อสร้างฟาร์มเลี้ยงจะเข้ในสถานที่ดังกล่าว นั้น อาจส่งผลเสียต่อการเข้าถึง การสัญจร หรือการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าวของชุมชนท้องถิ่น และอาจนำไปสู่ความขัดแย้งหรือปัญหาระหว่างเกษตรกรและชุมชนได้

เกษตรกรจึงต้องเลือกที่ตั้งของฟาร์มที่ไม่ขัดขวางการดำรงชีวิต หรือกิจกรรมของคนในท้องถิ่น เช่น เส้นทางสัญจรเดิม หากจำเป็นเกษตรกรอาจติดป้ายแสดงเส้นทางผ่านใหม่เพื่ออำนวยความสะดวกในการสัญจรให้กับชุมชนท้องถิ่น ในเบื้องต้นเกษตรกรควรติดต่อประสานงานกับผู้นำในชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อลดความขัดแย้งกับชุมชนในท้องถิ่น

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคม**ข้อกำหนด 9.2 ควรให้ความสำคัญกับการจ้างแรงงานในท้องถิ่น (ข้อกำหนดรอง)****คำอธิบาย**

การจ้างแรงงานในท้องถิ่น นอกจากจะทำให้ชุมชนในท้องถิ่นมีงานทำ มีรายได้แล้ว ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างฟาร์มกับชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

ในการจ้างแรงงานเพื่อปฏิบัติงานในฟาร์ม เกษตรกรควรเลือกจ้างแรงงานที่เป็นคนในท้องถิ่นก่อนเป็นลำดับแรก กรณีมีแรงงานที่เป็นคนในท้องถิ่นไม่เพียงพอ ก็สามารถพิจารณาจ้างแรงงานต่างถิ่นตามความเหมาะสม

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคม**ข้อกำหนด 9.3 ควรคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อชุมชนในทุกขั้นตอนการผลิต (ข้อกำหนดรอง)****คำอธิบาย**

การที่เกษตรกรคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับในทุกขั้นตอนของการเลี้ยงจะเข้ จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชนและช่วยลด แก้ปัญหา หรือป้องกันความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรกับชุมชน

ในการเลี้ยงจะเข้ เกษตรกรต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ รวมถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น

- การก่อสร้างฟาร์มในพื้นที่ การนำเครื่องจักรกลเข้ามาปฏิบัติงาน ต้องรักษาสภาพแวดล้อมให้คงเดิม หรือปรับปรุงสาธารณูปโภคที่เสียหายให้มีสภาพคงเดิมหรือดีกว่าเดิม ไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่เป็นสาธารณูปโภคส่วนรวมในท้องถิ่น
- การนำน้ำเข้ามาใช้ในการเลี้ยงจระเข้ต้องใช้ในปริมาณที่เหมาะสมเท่าที่จำเป็น และไม่ส่งผลกระทบต่อความต้องการใช้น้ำของชุมชน
- มีการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ฟาร์ม เพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ในพื้นที่ให้ดำรงอยู่และสามารถคงประโยชน์ให้กับชุมชนได้เหมือนเดิม

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคม

ข้อกำหนด 9.4 ควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างฟาร์มกับชุมชน (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างฟาร์มกับชุมชน นอกจากจะช่วยลด แก้ปัญหา หรือป้องกันความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรกับชุมชนได้แล้ว ยังเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชนและสังคมให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้น เกษตรกรควรจัดทาและเข้าร่วมกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างฟาร์มกับชุมชน เช่น

- การมีส่วนร่วมในการจัดงานบุญ หรืองานบุญตามเทศกาลต่าง ๆ
- ร่วมบริจาคเงินสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ของชุมชน เช่น ห้องสมุดชุมชน ลานออกกำลังกาย
- ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างประหยัด
- ให้ความรู้แก่ชุมชนและบุคคลทั่วไป

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคม

ข้อกำหนด 9.5 ควรเข้าเป็นสมาชิกและเข้าร่วมกิจกรรมองค์การผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงจระเข้หรือที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

การเป็นสมาชิกสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร สมาคม หรือชมรม หรือการเข้าร่วมกิจกรรมขององค์การผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงจระเข้หรือที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ เป็นการสร้างโอกาสให้เกษตรกรได้มีการพบปะ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ด้านเทคนิคและการจัดการการเลี้ยง รวมถึงปัญหาและโอกาสทางธุรกิจ เกษตรกรสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการเลี้ยงของตน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเลี้ยงจระเข้ที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

เกษตรกรควรมีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลการเลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ และควรมีเอกสารแสดงการเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือสำเนาเอกสารการก่อตั้งกลุ่ม รวมไปถึงหลักฐานการเข้าร่วมกิจกรรมที่กลุ่มหรือองค์การผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงจระเข้ได้จัดขึ้น เพื่อเป็นหลักฐานสำหรับการตรวจประเมิน

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคม

ข้อกำหนด 9.6 ควรมีโครงการ แผนงาน หรือกิจกรรมที่แสดงออกถึงการสนับสนุนการอนุรักษ์จระเข้ และ/หรือสัตว์ป่าอื่น ๆ ตลอดจนถึงที่อยู่อาศัยทางธรรมชาติของจระเข้ทั้งทางตรงและทางอ้อม (ข้อกำหนดรอง)

คำอธิบาย

ปัจจุบันจระเข้หน้าจืดและจระเข้หน้าเค็มจัดเป็นสัตว์ป่าซึ่งเป็นสัตว์น้ำที่ได้รับการคุ้มครองตามภายใต้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม และมีสถานะเป็นสัตว์ป่าอนุรักษ์ซึ่งมีสถานภาพในธรรมชาติเป็นศูนย์ จึงจำเป็นต้องควบคุมการเพาะเลี้ยงตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าโดยกรมประมง การค้าขายจระเข้จำเป็นต้องแสดงให้เห็นถึงการเอื้อประโยชน์กลับคืนสู่การอนุรักษ์สัตว์ป่าและ/หรือพื้นที่ธรรมชาติของจระเข้

เกษตรกรควรเก็บหลักฐานการเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมอันเป็นไปเพื่อการอนุรักษ์สัตว์ป่า เช่น การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครหรือการบริจาคเงินในการอนุรักษ์สัตว์ป่าและพื้นที่ธรรมชาติ และพร้อมแสดงหลักฐานดังกล่าวเมื่อมีการร้องขอจากเจ้าหน้าที่

รายการที่ 10 การบันทึกข้อมูล

ข้อกำหนด 10.1 ต้องมีบันทึกการรายงานการเกิด การตาย การเคลื่อนย้าย ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม (ข้อกำหนดหลัก)

คำอธิบาย

เกษตรกรต้องมีหลักฐานยืนยันการเลี้ยงและสามารถแสดงแหล่งที่มาของจระเข้ในฟาร์มตนเองได้ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการการควบคุม การเพาะเลี้ยง การขยายพันธุ์ และการจำหน่ายจระเข้ ซึ่งเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนดการลักลอบจับจระเข้จากธรรมชาติหรือนำเข้าจากต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต ถือเป็นความผิดทางกฎหมาย

เกษตรกรต้องมีบันทึกการรายงานการเกิด การตาย การเคลื่อนย้าย การรับเข้าและการจำหน่ายจระเข้ ที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด ควรทำต่อเนื่องทุกรุ่น และพร้อมแสดงหลักฐานเมื่อมีการร้องขอจากเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจ

รายการที่ 10 การบันทึกข้อมูล**ข้อกำหนด 10.2 ควรมีการบันทึกข้อมูลที่สำคัญในทุกขั้นตอนของการเลี้ยง (ข้อกำหนดรอง)****คำอธิบาย**

การบันทึกข้อมูลตลอดการเลี้ยงจะช่วยให้เกษตรกรสามารถใช้เป็นข้อมูลในการจัดระบบการจัดการ การเลี้ยงให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีระบบการจับเก็บและบันทึกข้อมูลการผลิต ทุกขั้นตอนที่เป็นปัจจุบัน จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการจัดการเลี้ยงจระเข้ สามารถนำมาวิเคราะห์ ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเลี้ยง เพื่อช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง ทันเวลา ก่อนที่จะเกิด ความเสียหายมากเกินไป รวมทั้งเพื่อเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลมาปรับปรุงการเลี้ยงจระเข้ในรอบต่อไป

เกษตรกรควรมีการบันทึกข้อมูลที่สำคัญ เช่น แหล่งที่มาจระเข้ การจัดการการเลี้ยง การให้อาหาร การตรวจสุขภาพ ผลการตรวจสารตกค้างจากห้องปฏิบัติการ การตรวจคุณภาพน้ำ ผลวิเคราะห์ เชื้อจุลินทรีย์ก่อโรคทางเดินอาหารในมนุษย์ การพักหรือการปรับปรุงบ่อ ข้อมูลการจ้างแรงงาน ผลผลิต จุลินทรีย์ที่ใช้ในแต่ละขั้นตอนการเลี้ยงจระเข้แต่ละรุ่นแยกไว้ให้ชัดเจน ตั้งแต่การเตรียมบ่อไปจนถึงการจับ โดยบันทึกข้อมูลทันทีหลังจากปฏิบัติงานเรียบร้อยแล้วในแต่ละวัน เพื่อให้ข้อมูลที่บันทึกเป็นปัจจุบันเสมอและ ถูกต้อง ทำให้ข้อมูลไม่ค้างค้ำและถูกต้องมากที่สุด การบันทึกข้อมูลภายหลังอาจทำให้ข้อมูลผิดพลาดไม่ตรงกับความเป็นจริง ทั้งนี้ เกษตรกรควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอและทุกครั้งที่เสร็จสิ้น การเลี้ยงจระเข้ในแต่ละรอบการเลี้ยง รวมถึงควรมีการเก็บรักษาข้อมูลไว้อย่างน้อย 3 ปี

ภาคผนวก ก

พระราชบัญญัติ

สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

พ.ศ. ๒๕๓๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕

เป็นปีที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.
๒๕๓๕"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓

(๒) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๘ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

"สัตว์ป่า" หมายความว่า สัตว์ทุกชนิดไม่ว่าสัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ปีก แมลง หรือแมง ซึ่งโดยสภาพธรรมชาติย่อมเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในป่าหรือในน้ำ และให้หมายความรวมถึงไข่ของสัตว์ป่าเหล่านั้นทุกชนิดด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงสัตว์พาหนะที่ได้จดทะเบียนทำตัวรูปพรรณตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะแล้ว และสัตว์พาหนะที่ได้มาจากการสืบพันธุ์ของสัตว์พาหนะดังกล่าว

"สัตว์ป่าสงวน" หมายความว่า สัตว์ป่าที่หายากตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้และตามที่กำหนด โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

"สัตว์ป่าคุ้มครอง" หมายความว่า สัตว์ป่าตามที่กฎกระทรวงกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง

"ล่า" หมายความว่า จับ ดัก จับ ยิง ฆ่า หรือทำอันตรายด้วยประการอื่นใด แก่สัตว์ป่าที่ไม่มีเจ้าของและอยู่เป็นอิสระ และหมายความรวมถึงการไล่ การด้อน การเรียก หรือการล่อเพื่อการกระทำความดังกล่าวด้วย

"ซากของสัตว์ป่า" หมายความว่า ร่างกายหรือส่วนของร่างของสัตว์ป่าที่ตายแล้วหรือเนื้อของสัตว์ป่า ไม่ว่าจะได้ปิ้ง ย่าง รม ดกแห้ง หมัก หรือทำอย่างอื่นเพื่อไม่ให้เน่าเปื่อยและไม่ว่าจะชำแหละ แยกออก หรืออยู่ในร่างของสัตว์ป่านั้นและหมายความรวมถึงเขา หนัง กระดูก ฟัน งา ขน ขน เกล็ด เล็บ กระดอง เปลือก หรือส่วนต่าง ๆ ของสัตว์ป่าที่แยกออกจากร่างของสัตว์ป่าไม่ว่าจะยังมีชีวิตหรือตายแล้ว

"เพาะพันธุ์" หมายความว่า ขยายพันธุ์สัตว์ป่าที่นำมาเลี้ยงไว้โดยวิธีผสมพันธุ์สัตว์ป่า และหมายความรวมถึงขยายพันธุ์สัตว์ป่าโดยวิธีผสมเทียม หรือการย้ายฝากตัวอ่อนด้วย

"ค้า" หมายความว่า ซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน จำหน่าย จ่าย แจก หรือโอนกรรมสิทธิ์ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในทางการค้า และหมายความรวมถึง มีหรือแสดงไว้เพื่อขายด้วย

"นำเข้า" หมายความว่า นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร

"ส่งออก" หมายความว่า นำหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

"นำผ่าน" หมายความว่า นำหรือส่งผ่านราชอาณาจักร

"ด่านตรวจสัตว์ป่า" หมายความว่า ด่านตรวจสัตว์ป่าและซากของสัตว์ป่า

3

"สวนสัตว์สาธารณะ" หมายความว่า สถานที่หรือบริเวณซึ่งรวบรวมสัตว์ป่าไว้เพื่อประโยชน์แก่การพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษา การค้นคว้าหรือวิจัยของประชาชน และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์-สัตว์ป่า

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมป่าไม้หรืออธิบดีกรมประมงเฉพาะที่เกี่ยวกับสัตว์น้ำ

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ การกำหนดให้สัตว์ป่าชนิดใดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองให้กระทำโดยกฎกระทรวง และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

กฎกระทรวงที่ออกตามวรรคหนึ่งจะใช้บังคับตั้งแต่วันใด ให้กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนั้น แต่จะกำหนดให้ใช้บังคับก่อนหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษามีได้

มาตรา ๗ ผู้ใดล่าสัตว์ป่าโดยฝ่าฝืนต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ด้วยความจำเป็นและภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(๑) เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นจากอันตราย หรือเพื่อสงวนหรือรักษาไว้ซึ่งทรัพย์สินของตนเองหรือผู้อื่น

(๒) การล่านั้นได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ และ

(๓) ในกรณีที่สัตว์ที่ถูกล่านั้นเป็นสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง มิได้นำสัตว์ป่าที่ถูกล่าหรือซากของสัตว์ป่าที่ถูกล่านั้นเคลื่อนที่ และได้แจ้งเหตุที่ได้ล่าสัตว์ป่าไปแล้วนั้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบโดยไม่ชักช้า

ให้สัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่าที่ถูกล่าตามวรรคหนึ่งตกเป็นของแผ่นดิน และให้กรมป่าไม้หรือกรมประมง แล้วแต่กรณี นำไปดำเนินการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๘ การพิจารณาคำขออนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้มีอำนาจอนุญาตจะต้องดำเนินการพิจารณาและแจ้งผลการพิจารณาคำขอให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับคำขออนุญาต และถ้ามิได้แจ้งผลการพิจารณาคำขอให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้มีอำนาจอนุญาตมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอและต้องออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ยื่นคำขอนั้น

เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะได้กำหนดอายุใบอนุญาตไว้เป็นอย่างอื่น ใบอนุญาตหรือใบรับรองที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ถ้าผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตให้ยื่นคำขอเสียก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตแล้วจะประกอบกิจการต่อไปก็ได้จนกว่าผู้มีอำนาจอนุญาตจะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้

การต่ออายุใบอนุญาต การโอนใบอนุญาตหรือใบรับรอง การออกใบแทนใบอนุญาต หรือใบรับรองตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๒

คณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ

มาตรา ๘ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ" ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีก ไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินสิบเอ็ดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง และให้อธิบดีกรมป่าไม้เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากผู้แทนของสมาคมหรือมูลนิธิที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ป่า ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้ง

มาตรา ๑๐ กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๑๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๐ กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก

(๔) ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือ

(๕) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการ

แทนได้ และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๑๒ การประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม ให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งให้มียกเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๓ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการจะตั้งอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความเห็นชอบในการกำหนดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามมาตรา ๓๓ การกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าและการกำหนดชนิดหรือประเภทของสัตว์ป่าที่จะห้ามล่าในเขตนั้น ตาม มาตรา ๔๒

(๒) ควบคุมให้การเป็นไปตามมาตรา ๓๕

(๓) กำหนดกิจการอันพึงกระทำเพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่า

(๔) ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการออกพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง และระเบียบ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบ และติดตามการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ

หมวด ๓

การล่า การเพาะพันธุ์ การครอบครอง และการค้าซึ่งสัตว์ป่า
ซากของสัตว์ป่าและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า

มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้ผู้ใดล่า หรือพยายามล่าสัตว์ป่าสงวน หรือสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่เป็นการกระทำโดยทางราชการที่ได้รับยกเว้นตามมาตรา ๒๖

มาตรา ๑๗ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ มีอำนาจกำหนดชนิดของสัตว์ป่าคุ้มครองให้เป็นสัตว์ป่าชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ โดยกำหนดเป็นกฎกระทรวง

มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้ผู้ใดเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองเว้นแต่

- (๑) เป็นการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ โดยได้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์จากอธิบดี
- (๒) เป็นการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองของผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๒๕ ซึ่งได้รับอนุญาตจากอธิบดีให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่อยู่ในความครอบครองเพื่อประโยชน์แก่กิจการสวนสัตว์สาธารณะของตน

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ตามวรรคหนึ่ง และการได้มาซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองเพื่อการเพาะพันธุ์ของผู้รับใบอนุญาตตาม (๑) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้รับใบอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

ใบอนุญาตตาม (๑) และ (๒) ให้สิ้นอายุลงเมื่อผู้รับใบอนุญาตได้แจ้งการเลิกการดำเนินการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าที่ได้รับอนุญาตต่ออธิบดีตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่จะเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าว และโดยต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี และต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

8

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนด
ในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) การครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองของผู้รับใบอนุญาตเพาะพันธุ์ตาม
มาตรา ๑๘(๑) ที่มีไว้เพื่อการเพาะพันธุ์หรือได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าว

(๒) การครอบครองสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน
หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเพื่อกิจการสวนสัตว์สาธารณะของผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนิน
กิจการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๒๕ และได้จัดแสดงไว้ในสวนสัตว์สาธารณะที่ได้รับอนุญาต
ให้จัดตั้งขึ้น

มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้ผู้ใดค้าสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน ซาก
ของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าดังกล่าว เว้นแต่เป็นการค้าสัตว์ป่า
คุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ซากของสัตว์ป่าดังกล่าว
หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าดังกล่าว ทั้งนี้ โดยได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด
ในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๑ ห้ามมิให้ผู้ใดเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าสงวน
หรือสัตว์ป่าคุ้มครอง

ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่นตามกฎหมาย ว่าด้วย
อาหารรังนกอีแอ่นและผู้ที่อาศัยอำนาจของผู้รับอนุญาตดังกล่าว แต่ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดี
กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้ผู้ใดยิงสัตว์ป่าในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น

หมวด ๔

การนำเข้า ส่งออก นำผ่าน นำเคลื่อนที่ซึ่งสัตว์ป่า และด่านตรวจสัตว์ป่า

มาตรา ๒๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔ ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่า หรือซากของสัตว์ป่าชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด หรือนำผ่านซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าวเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

การนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครองหรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าว จะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ตาม มาตรา ๑๘ (๑) หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์และโดยได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๔ การนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านซึ่งสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่าชนิดที่ต้องมีใบอนุญาตหรือใบรับรองให้นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการค้าสัตว์ป่าและซากของสัตว์ป่า ต้องได้รับใบอนุญาตหรือใบรับรองจากอธิบดี

การขอรับใบอนุญาตหรือใบรับรองและการออกใบอนุญาตหรือใบรับรองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๕ การนำสัตว์ป่าคุ้มครองหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่เพื่อการค้าของผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๐ ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๖ บทบัญญัติมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๓ มิให้ใช้บังคับแก่การกระทำเพื่อประโยชน์ในการสำรวจ การศึกษาและวิจัยทางวิชาการ การคุ้มครองสัตว์ป่าการเพาะพันธุ์ หรือเพื่อกิจการสวนสัตว์สาธารณะ ซึ่งกระทำโดยทางราชการ

10

และโดยได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี และต้องปฏิบัติตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ในกรณีที่การกระทำตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำเพื่อกิจการเพาะพันธุ์ของผู้รับใบอนุญาตเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘ หรือเพื่อกิจการสวนสัตว์สาธารณะของผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๒๕ การเรียกเก็บและการชำระค่าใช้จ่าย ค่าบริการ หรือค่าตอบแทน และราคาสัตว์ป่า ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๗ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจตั้งด่านตรวจสัตว์ป่าและกำหนดเขตของด่าน โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๘ ผู้ใดนำสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าว เคลื่อนที่ผ่านด่านตรวจสัตว์ป่า ต้องแจ้งเป็นหนังสือตามแบบที่อธิบดีกำหนดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจสัตว์ป่าโดยแสดงใบอนุญาตให้นำเคลื่อนที่เพื่อการค้า ให้นำเข้า ให้ส่งออก หรือให้นำผ่านแล้วแต่กรณี เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบและอนุญาตเป็นหนังสือแล้ว จึงให้นำเคลื่อนที่ต่อไปได้

หมวด ๕

สวนสัตว์สาธารณะ

มาตรา ๒๙ ผู้ใดประสงค์จะจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

ใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้สิ้นอายุลงเมื่อผู้รับใบอนุญาตแจ้งการเลิกการดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๓๒

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในการดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะ ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

มาตรา ๓๐ เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้ว ก่อนเปิดดำเนินการ ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งรายการเกี่ยวกับชนิดและจำนวนสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าวที่มีไว้ในครอบครองพร้อมทั้งแสดงหลักฐานการได้มาต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อตรวจสอบและจดแจ้งไว้ในทะเบียน

ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าวที่อยู่ในความครอบครองของตน อยู่หรือแสดงไว้ภายในบริเวณสวนสัตว์สาธารณะที่จัดตั้งขึ้น และต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่ชักช้าทุกครั้งที่มีสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าวที่อยู่ในครอบครองเพิ่มจำนวนขึ้นหรือลดจำนวนลง

การแจ้งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามวิธีการและระยะเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่ปรากฏว่า บริเวณที่ตั้งของสวนสัตว์สาธารณะหรือสถานที่เลี้ยงสัตว์ มีสภาพขัดต่อหลักเกณฑ์ เงื่อนไข หรือข้อกำหนดที่กำหนดในกฎกระทรวงออกตาม มาตรา ๒๕ หรือเกิดมีสภาพอันอาจเป็นอันตรายแก่ประชาชนที่เข้าไปในสวนสัตว์สาธารณะหรืออาจก่อให้เกิดอันตรายหรือความทุกข์ทรมานแก่สัตว์ป่าที่อยู่ในสวนสัตว์สาธารณะ ให้อธิบดีมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการปรับปรุงแก้ไขสภาพเช่นว่านั้นให้หมดไปได้

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการตามคำสั่งให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ในคำสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าปรับปรุงแก้ไขโดยเรียกค่าใช้จ่ายจากผู้รับใบอนุญาต

มาตรา ๓๒ ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินการกิจการสวนสัตว์สาธารณะตาม มาตรา ๒๕ ประสงค์จะเลิกดำเนินการกิจการสวนสัตว์สาธารณะ ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้อธิบดีทราบล่วงหน้า และให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการจำหน่ายสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าวที่มีอยู่ในครอบครองให้แก่ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนินการกิจการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๒๕ รายอื่น หรือจำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๖ หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าวให้แก่ผู้ได้รับใบอนุญาตเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘ (๑) ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้อำนาจบอกเลิกไปยังอธิบดี

เมื่อสิ้นกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามวรรคหนึ่งยังมีสัตว์ป่าสงวนสัตว์ป่าคุ้มครองหรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าวเหลืออยู่เท่าใด ให้สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครองหรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน โดยผู้รับใบอนุญาตต้องส่งมอบสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครองหรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าวให้แก่กรมป่าไม้หรือกรมประมง แล้วแต่กรณี เพื่อนำไปดำเนินการต่อไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

หมวด ๖

บริเวณและสถานที่ห้ามล่าสัตว์ป่า

มาตรา ๓๓ เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นสมควรกำหนดบริเวณที่ดินแห่งใดให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าโดยตลอดถ้อยเพื่อรักษาไว้ซึ่งพันธุ์สัตว์ป่า ก็ให้กระทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแห่งบริเวณที่กำหนดนั้นแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย บริเวณที่กำหนดนี้เรียกว่า "เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า"

ที่ดินที่กำหนดให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่านั้น ต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใดซึ่งมิใช่ทบวงการเมือง

มาตรา ๓๔ การขยายหรือการเพิกถอนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้กระทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และในกรณีที่มิใช่เป็นการเพิกถอนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทั้งหมดให้มีแผนที่แสดงเขตที่เปลี่ยนแปลงไปแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย

มาตรา ๓๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีหลักเขตและป้าย หรือเครื่องหมายอื่นแสดงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าไว้ตามสมควร เพื่อให้ประชาชนเห็นได้ว่าเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

มาตรา ๓๖ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ป่า ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองหรือมิใช่ หรือเก็บหรือทำอันตรายแก่รังของสัตว์ป่า เว้นแต่จะกระทำเพื่อการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการและได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๗ นอกจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานอื่นใดซึ่งต้องเข้าไปปฏิบัติการตามหน้าที่ ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๘ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้ามมิให้ผู้ใดยึดถือหรือครอบครองที่ดิน หรือปลูกหรือก่อสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือตัด โคน แฝ้วถาง เผา หรือทำลายต้นไม้หรือพืชมงคลชนิดอื่น หรือขุดหาแร่ ดิน หิน หรือเลี้ยงสัตว์ หรือปล่อยสัตว์หรือสัตว์ป่า หรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำ หรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมตื้น เหือดแห้ง เป็นพิษ หรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติการเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแล รักษาหรือบำรุงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เพื่อการเพาะพันธุ์ การศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการเพื่ออำนวยความสะดวกในการให้การศึกษาหรือการพักอาศัย หรืออำนวยความสะดวกหรือให้ความรู้แก่ประชาชน ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้หรือกรมประมงแล้วแต่กรณี กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๙ การจัดการกับไม้หรือพืชมงคลชนิดที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตัด โคน แฝ้วถาง ตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๔๐ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งประจำเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ามีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง ออกจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือควั่นการกระทำใด ๆ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

มาตรา ๔๑ ห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ป่า ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือมิใช่หรือเก็บหรือทำอันตรายแก่รังของสัตว์ป่าในบริเวณวัดหรือในบริเวณสถานที่ที่จัดไว้เพื่อประชาชนใช้เป็นที่พักผ่อนพริ้วกรรมทางศาสนา

มาตรา ๔๒ บริเวณสถานที่ที่ใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันแห่งใด รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจะกำหนดให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดก็ได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดแล้ว ห้ามมิให้
ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้

- (๑) ล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทนั้น
- (๒) เก็บหรือทำอันตรายแก่รังของสัตว์ป่าซึ่งห้ามมิให้ล่า
- (๓) ยึดถือครอบครองที่ดิน หรือตัด โค่น แ้วถาง เหา ทำลายต้นไม้

หรือพฤษชาติอื่นหรือซุดหาแร่ดิน หิน หรือเลี้ยงสัตว์ หรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำ หรือทำให้น้ำ
ในลำน้ำ ลำห้วยหนองบึง ท่วมทัน เหือดแห้ง เป็นพิษ หรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับ
อนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี หรือเมื่ออธิบดีได้ประกาศอนุญาตไว้เป็นคราว ๆ ในเขตห้ามล่า
แห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะ

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานอื่นใดมีความจำเป็นต้องปฏิบัติการตาม
กฎหมายหรือปฏิบัติการเพื่อประโยชน์ในการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า
พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานนั้นต้องปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความ
เห็นชอบของคณะกรรมการ

หมวด ๘

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๔๑ เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตผู้ใด ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
กฎกระทรวง ข้อกำหนด หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน ใบอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ
พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามพระราชบัญญัตินี้ อธิบดีมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตที่ออกตาม
พระราชบัญญัตินี้ได้ไม่เกินเก้าสิบวัน หรือถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควร โดยได้รับความเห็นชอบจาก
คณะกรรมการ จะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนั้นเสียก็ได้

ในกรณีที่เพิกถอน ใบอนุญาต ถ้าผู้รับใบอนุญาตที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตมีสัตว์ป่าสงวน
สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าวไว้ในครอบครอง ให้ผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตจำหน่าย
สัตว์ป่าสงวนสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าวที่มีไว้ในครอบครองภายในสามสิบวัน

นับแต่วันทราบคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตถ้าพ้นกำหนดนั้นแล้ว ยังมีได้จำหน่ายหรือจำหน่ายไปบางส่วน ให้สัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่าที่ยังมิได้จำหน่ายหรือเหลือจำหน่ายนั้นตกเป็นของแผ่นดิน และให้กรมป่าไม้หรือกรมประมง แล้วแต่กรณีนำไปดำเนินการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๔๔ ในกรณีที่บุคคลใดประสงค์จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้นอกเวลาราชการหรือนอกสถานที่ทำการโดยปกติ ไม่ว่าในหรือนอกประเทศ ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่และจะต้องเสียค่าเบี้ยเลี้ยงให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ไปปฏิบัติงานเท่าอัตราของทางราชการ และต้องจ่ายค่าพาหนะเดินทางให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่เท่าที่จำเป็นและใช้จ่ายจริง

การยื่นคำขอและการจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะเดินทาง ให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๕ ในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๔๖ ถ้าเห็นเป็นการสมควรให้ประชาชนชำระค่าบริการหรือค่าตอบแทนเนื่องในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ให้บริการหรือให้ความสะดวกในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า อธิบดีมีอำนาจกำหนดอัตราและวงระเบียบเกี่ยวกับการเก็บค่าบริการหรือค่าตอบแทนดังกล่าวได้ ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

เงินที่เก็บได้ตามวรรคหนึ่ง และเงินที่มีผู้บริจาคเพื่อบำรุงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรใด ๆ และให้ใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

หมวด ๘

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๒๓ วรรคสอง หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๙ ผู้ใดมิไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๐ ผู้ใดทำการค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ดังกล่าวโดยมิได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๔๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๕๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๘ หรือมาตรา ๔๒ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๓๘ ถ้าปรากฏว่าผู้นั้นได้ยึดถือครอบครอง ทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่ตนได้กระทำความผิด ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิดคนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกไปจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่านั้นได้

การจัดการกับไม้หรือพฤษชาติอื่นที่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง ได้ตัดโค่นหรือแผ้วถางลงไว้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ แต่ระเบียบดังกล่าวจะกำหนดให้จำหน่ายให้บุคคลอื่นใดที่มีส่วนราชการมิได้

มาตรา ๕๕ ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใดซึ่งสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่าอันได้มาโดยการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๖ ผู้ใดกระทำให้หลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่น ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดให้มีตามพระราชบัญญัตินี้เคลื่อนที่ ลบเลือน เสียหาย หรือไร้ประโยชน์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๗ บรรดาอาวุธ เครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่บุคคลได้มาหรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีไว้ในเนื่องในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๑ หรือมาตรา ๔๒ วรรคสอง ให้รับเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่

มาตรา ๕๘ บรรดาสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าดังกล่าว หรือรังของสัตว์ป่า ที่บุคคลได้มาหรือมีไว้ในเนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ศาลสั่งริบเสียทั้งสิ้น

บรรดาสิ่งของที่ศาลสั่งริบ ให้ตกเป็นของแผ่นดิน และให้กรมป่าไม้หรือกรมประมง แล้วแต่กรณีนำไปดำเนินการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำนั้นคนมิได้มีส่วนร่วมรู้เห็นหรือยินยอมด้วย

มาตรา ๖๐ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษามีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้และเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันแล้วให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๑ เมื่อได้มีกฎกระทรวงตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ใช้บังคับการดำเนินการแก่สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดเพิ่มเติมขึ้นหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าวที่อยู่ในความครอบครองของบุคคลใดก่อนวันที่กฎกระทรวงใช้บังคับ ให้เป็นไปดังนี้

(๑) ให้ผู้มีสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดเพิ่มเติมขึ้นอยู่ในความครอบครอง ก่อนวันที่กฎกระทรวงใช้บังคับ แจ้งชนิดและจำนวนสัตว์ป่าคุ้มครอง ที่อยู่ในความครอบครอง ของคนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงใช้บังคับ เมื่อพนักงาน เจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบแล้ว หากผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นไม่ประสงค์ จะเลี้ยงดูสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นต่อไปให้จำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นให้แก่ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้ง และดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะ ตามมาตรา ๒๕ หรือจำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนด ตามมาตรา ๑๗ ให้แก่ผู้รับใบอนุญาตเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘ ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และเมื่อสิ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ยังมีสัตว์ป่าคุ้มครอง เหลืออยู่เท่าใดให้สัตว์ป่าคุ้มครองนั้นตกเป็นของแผ่นดินและให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองส่งมอบ สัตว์ป่าคุ้มครองนั้นให้แก่กรมป่าไม้หรือกรมประมง แล้วแต่กรณี เพื่อนำไปดำเนินการ ทั้งนี้ ตาม ระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ในกรณีที่สัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าว เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ เจ้าของหรือผู้ครอบครองซึ่งประสงค์จะ เพาะพันธุ์สัตว์นั้น ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘ ภายในสามสิบวันนับแต่ วันที่ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่และเมื่อได้ยื่นคำขอแล้วให้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองนั้น ต่อไป ได้

หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองนั้น ประสงค์จะเลี้ยงดูสัตว์ป่าคุ้มครองนั้น ต่อไป ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพการเลี้ยงดูสัตว์ป่าคุ้มครองของผู้นั้นว่าอยู่ในสภาพ อันสมควรและปลอดภัยแก่สัตว์นั้นเพียงใด หากเห็นว่าสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นได้รับการเลี้ยงดู ด้วยความเอาใจใส่ในสภาพอันสมควรและปลอดภัยให้อธิบดีอนุญาตให้ผู้นั้นครอบครองสัตว์ป่า คุ้มครองนั้นต่อไปได้โดยออกใบอนุญาตครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองชั่วคราวให้ไว้แก่เจ้าของ หรือผู้ครอบครองใบอนุญาตดังกล่าวให้มีอายุเพียงเท่าอายุของสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นผู้รับใบอนุญาต ดังกล่าวต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดว่าด้วยการเลี้ยงดูสัตว์ป่าคุ้มครองที่รัฐมนตรีกำหนด โดยความ เห็นชอบของคณะกรรมการ และเมื่อสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นเพิ่มจำนวนขึ้นโดยการสืบพันธุ์หรือตาย ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ

(๒) สำหรับซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง ให้ผู้ครอบครองหรือเจ้าของแจ้งชนิด และจำนวนของซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่อยู่ในความครอบครองของคนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

ภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงใช้บังคับเพื่อจัดแจ้งไว้ในทะเบียน และให้ผู้ขึ้นครอบครองซากของสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นต่อไปได้ ในกรณีที่เป็นซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่มีไว้เพื่อค้าเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดแจ้งชนิดและจำนวนของซากสัตว์ป่านั้นไว้แล้ว ให้ผู้ครอบครองซากของสัตว์ป่าเพื่อค้านั้นดำเนินการจำหน่ายซากของสัตว์ป่านั้นให้เสร็จสิ้นภายในสามปี

แบบและวิธีการแจ้งตาม (๑) และ (๒) และการออกใบอนุญาตให้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองชั่วคราว และใบรับรองการครอบครองซากสัตว์ป่าคุ้มครอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๒ ให้ถือว่าสัตว์ป่าคุ้มครองประเภทที่ ๑ และสัตว์ป่าคุ้มครองประเภทที่ ๒ ที่กำหนดขึ้นตามกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๓ ให้บรรดาบริเวณที่ดินที่เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่า อยู่แล้วตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๖๔ บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ และยังใช้บังคับอยู่ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ทั้งนี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖๕ ให้การอนุญาตให้ล่าสัตว์ป่าสงวน ใบอนุญาตล่าสัตว์ป่าคุ้มครองทุกประเภท ใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง และใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง ที่ได้ออกให้แก่บุคคลใดไว้แล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นอันสิ้นอายุนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖๖ ผู้ใดมีสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองอยู่ในความครอบครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับถ้าได้นำสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าวมามอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ และให้สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน

และเมื่อได้จัดแจงชนิดและจำนวนของสัตว์ป่าที่รับมอบไว้แล้วอธิบดีอาจมอบสัตว์ป่าดังกล่าวให้อยู่ในความดูแลของผู้นั้นต่อไปได้ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพและความปลอดภัยของสัตว์นั้นเป็นสำคัญ

ผู้ใดมีซากสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองอยู่ในความครอบครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้นั้นแจ้งชนิดและจำนวนของซากสัตว์ป่าดังกล่าวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดแจงรายการไว้แล้ว ก็ให้ผู้นั้นครอบครองซากของสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองต่อไปได้ แต่จะจำหน่าย จ่าย โอนให้แก่ผู้อื่นมิได้ เว้นแต่โดยการตกทอดทางมรดก

มาตรา ๖๗ ให้ผู้มีสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองอยู่ในความครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแจ้งรายการเกี่ยวกับชนิดและจำนวนของสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่อยู่ในความครอบครองของตน ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งไว้แล้ว ให้ปฏิบัติต่อไปดังนี้

(๑) สำหรับสัตว์ป่าสงวน ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองจำหน่ายสัตว์ป่าสงวนให้แก่ผู้จัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะที่ได้ยื่นคำขออนุญาตไว้แล้วตามมาตรา ๖๕ ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และเมื่อสิ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ยังมีสัตว์ป่าสงวนเหลืออยู่ในความครอบครองอีกเท่าใดให้สัตว์ป่าสงวนนั้นตกเป็นของแผ่นดินและให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองส่งมอบสัตว์ป่าสงวนนั้นให้แก่กรมป่าไม้หรือกรมประมง แล้วแต่กรณี เพื่อนำไปดำเนินการ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

(๒) สำหรับสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง ให้นำมาตรา ๖๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๓) สำหรับซากของสัตว์ป่าสงวน ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองครอบครองซากของสัตว์ป่าสงวนนั้นต่อไปได้ แต่จะจำหน่าย จ่าย โอน ให้แก่ผู้อื่นมิได้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี หรือโดยการตกทอดทางมรดก

(๔) สำหรับสัตว์ป่าคุ้มครองที่อยู่ในความครอบครองของผู้รับใบอนุญาต ให้คำซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าพ.ศ. ๒๕๐๓ เมื่อผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ตามมาตรา ๖๘ ให้ผู้นั้นค้าสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ ซึ่งได้มาจากการเพาะพันธุ์ ต่อไปได้ สำหรับสัตว์ป่าคุ้มครองอันมิใช่เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ที่มีไว้ในความครอบครองเพื่อค้าให้ผู้รับใบอนุญาตจำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครอง ดังกล่าว ให้เสร็จสิ้นภายในสองปีนับแต่วันที่ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อสิ้นระยะเวลาดังกล่าว แล้ว มีสัตว์ป่าคุ้มครองอันมิใช่เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์เหลืออยู่เท่าใด ให้ตกเป็นของแผ่นดิน และให้ส่งมอบแก่กรมป่าไม้หรือกรมประมง แล้วแต่กรณี เพื่อนำไปดำเนินการ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการ

(๕) สำหรับซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่อยู่ในความครอบครองของผู้รับใบอนุญาต ให้คำซึ่งซากของสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้สำรวจ และจดแจ้งชนิดและจำนวนซากของสัตว์ป่า คุ้มครองที่ผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวมีอยู่ในความครอบครองไว้แล้ว ให้อธิบดีออกใบอนุญาตคำซึ่ง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครองชั่วคราวให้แก่ผู้นั้น ผู้รับใบอนุญาตคำซึ่งซากของสัตว์ป่าคุ้มครองชั่วคราว ดังกล่าวจะต้องจำหน่ายซากของสัตว์ป่าที่มีอยู่ในความครอบครองให้เสร็จสิ้นภายในสามปีนับแต่วันที่ ได้รับใบอนุญาตให้คำซึ่งซากของสัตว์ป่าคุ้มครองชั่วคราวและต้องจัดทำรายงานเกี่ยวกับชนิด และจำนวนซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ขายไปในแต่ละเดือนเสนอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามระเบียบที่ อธิบดีกำหนดและเมื่อสิ้นระยะเวลาดังกล่าวมีซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเหลืออยู่เท่าใดให้ตกเป็น ของแผ่นดินและให้ส่งมอบแก่กรมป่าไม้หรือกรมประมง แล้วแต่กรณี เพื่อนำไปดำเนินการตาม ระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ทั้งนี้ เว้นแต่เป็นซากของสัตว์ป่า คุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ และผู้นั้นได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต เป็นผู้ค้าซึ่งซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ตามมาตรา ๖๘ ไว้แล้ว

แบบและวิธีการแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๘ ผู้ใดดำเนินการเพาะพันธุ์ดำเนินการค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์อยู่ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเมื่อได้ยื่นคำขอแล้วให้ดำเนินการต่อไปได้จนกว่าอธิบดีจะมีคำสั่งไม่อนุญาต

ในกรณีที่มีคำสั่งไม่อนุญาตคำขอตามวรรคหนึ่งให้นับบทบัญญัติในมาตรา ๔๓ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖๙ ผู้ใดจัดตั้งและดำเนินการสวนสัตว์สาธารณะอยู่ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเมื่อได้รับคำขออนุญาตแล้วและพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าบริเวณและสถานที่ประกอบกิจการเป็นไปโดยถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสามและมาตรา ๓๑ และได้จัดแจ้งรายการเกี่ยวกับชนิดและจำนวนของสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าว ไว้แล้ว ให้อธิบดีออกใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินการสวนสัตว์สาธารณะให้แก่ผู้นั้น

มาตรา ๗๐ คำขออนุญาตใด ๆ ที่ได้ยื่นไว้ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของอธิบดีให้ถือว่าคำขอนั้นสิ้นสุดลงเว้นแต่เป็นคำขออนุญาตดำเนินการอันอาจอนุญาตได้ตามพระราชบัญญัติ ให้อธิบดีพิจารณาคำขออนุญาตนั้นต่อไป

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อานันท์ ปันยารชุน

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

๑. ใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
๒. ใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครอง ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์	ฉบับละ	๕๐๐ บาท
๓. ใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
๔. ใบอนุญาตให้ค้าซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า คุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
๕. ใบอนุญาตให้นำเข้าหรือให้ส่งออกซึ่งสัตว์ป่า คุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือซากของ สัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์	ฉบับละ	๕๐๐ บาท
๖. ใบอนุญาตให้นำเข้า ให้ส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าหรือ ซากของสัตว์ป่า	ฉบับละ	๕๐๐ บาท
๗. ใบอนุญาตให้นำผ่านซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง	ฉบับละ	๕๐๐ บาท
๘. ใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่า คุ้มครองเคลื่อนที่เพื่อการค้า	ฉบับละ	๑๐๐ บาท
๙. ใบรับรองให้นำเข้า ให้ส่งออก หรือให้นำผ่าน ซึ่งสัตว์ป่า หรือซากของสัตว์ป่า	ฉบับละ	๕๐๐ บาท
๑๐. ใบอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะ	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๑. ใบแทนใบอนุญาตหรือใบรับรอง	ฉบับละ	๑๐๐ บาท
๑๒. การต่ออายุใบอนุญาต	ครั้งละ	๕๐๐ บาท

บัญชีสัตว์ป่าสงวน

๑. นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร (*Pseudochelidon sirintarae*)
๒. แรด (*Rhinoceros sondaicus*)
๓. กระซู่ (*Didermocerus sumatrensis*)
๔. กูปรีหรือโคไพร (*Bos sauveli*)
๕. ควายป่า (*Bubalus bubalis*)
๖. ละองหรือละมั่ง (*Cervus eldi*)
๗. สมันหรือเนื้อสมัน (*Cervus schomburgki*)
๘. เลียงผาหรือเขื่องหรือกูราหรือโคร่า (*Capricornis sumatraensis*)
๙. กวางผา (*Naemorhedus griseus*)
๑๐. นกแต้วแล้วท้องดำ (*Pitta gurneyi*)
๑๑. นกกระเรียน (*Grus antigone*)
๑๒. แมวลายหินอ่อน (*Pardofelis marmorata*)
๑๓. ส้มเสี้ยว (*Tapirus indicus*)
๑๔. เก้งหม้อ (*Muntiacus feai*)
๑๕. พะยูนหรือหมูน้ำ (*Dugong dugon*)

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานมาตรการต่าง ๆ ที่มีอยู่ในกฎหมายดังกล่าวไม่สามารถทำให้การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลสมดังวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ประกอบกับจำเป็นจะต้องเร่งรัดการขยายพันธุ์สัตว์ป่าและให้การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าควบคู่กันไปและเนื่องจากปัจจุบันได้มีความตกลงระหว่างประเทศในการที่จะร่วมมือกันเพื่อสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของท้องถิ่นอันเป็นทรัพยากรที่สำคัญของโลก ดังนั้น เพื่อปรับปรุงให้มาตรการในการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าเป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศ สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าเสียใหม่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2546 เป็นปีที่ 58 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติ บางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่ง **มาตรา 29** ประกอบกับ **มาตรา 48** และ **มาตรา 50** ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546"

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองโดยยังไม่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย หากมาแจ้งรายการเกี่ยวกับชนิดและจำนวนของสัตว์ป่าคุ้มครองที่อยู่ในความครอบครองของตนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

หากเจ้าหน้าที่หรือผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองนั้น ประสงค์จะเลี้ยงดูสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นต่อไป ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพการเลี้ยงดูสัตว์ป่าคุ้มครองของผู้นั้นว่าอยู่ในสภาพอันสมควรและปลอดภัยแก่สัตว์นั้นเพียงใด หากเห็นว่าสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นได้รับการเลี้ยงดูด้วยความเอาใจใส่ในสภาพอันสมควร และปลอดภัยให้อธิบดีอนุญาตให้ผู้นั้นครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นต่อไปได้ โดยออกใบอนุญาตครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองชั่วคราวไว้ให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ใบอนุญาตดังกล่าวให้มีอายุเพียงเท่าอายุของสัตว์ป่าคุ้มครองนั้น ผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดว่าด้วยการเลี้ยงดูสัตว์ป่าคุ้มครองที่รัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และเมื่อสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นตามหรือเพิ่มจำนวนขึ้นโดยการสืบพันธุ์ ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเพิ่มจำนวน หรือตาย

หากผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองนั้น ไม่ประสงค์จะเลี้ยงดูสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นต่อไป หรือเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบตามวรรคหนึ่งแล้ว เห็นว่าสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นไม่อาจได้รับการเลี้ยงดูด้วยความเอาใจใส่ในสภาพอันสมควรและปลอดภัยได้ ให้

เจ้าของหรือผู้ครอบครองจำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นให้แก่ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะตาม **มาตรา 29** แห่ง พระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 หรือจำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตาม **มาตรา 17** แห่ง พระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ให้แก่ผู้รับใบอนุญาตเพาะพันธุ์ตาม **มาตรา 18** แห่ง พระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือวันที่ได้รับแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตจากอธิบดี แล้วแต่กรณี และเมื่อสิ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ยังมีสัตว์ป่าคุ้มครองเหลืออยู่เท่าใดให้สัตว์ป่าคุ้มครองนั้นตกเป็นของแผ่นดิน และให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองส่งมอบสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นให้แก่กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช หรือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง หรือกรมประมง แล้วแต่กรณี เพื่อนำไปดำเนินการ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

แบบและวิธีการแจ้งและ การออกใบอนุญาตให้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองชั่วคราวให้เป็นไป ตามกฎกระทรวงที่ออกตามความใน **มาตรา 61** วรรคสอง แห่ง พระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการ ตามพระราชบัญญัตินี้

:: ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

:: พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี

*หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันมีผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองโดยไม่ชอบด้วย กฎหมายจำนวนมากที่ไม่ได้นำสัตว์ป่าคุ้มครองมามอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม **มาตรา 66** หรือไม่ได้มาแจ้งรายการเกี่ยวกับชนิดและจำนวนของสัตว์ป่าคุ้มครองตาม **มาตรา 67** แห่ง พระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถควบคุมดูแล ให้ผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองได้ สมควรกำหนดให้ผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครอง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมาแจ้ง การครอบครองและขออนุญาตมิไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าว ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยไม่ต้องรับโทษ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(รก. ล.120 ต.41 ก น.1)

เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๘๙ ก ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗

พระราชบัญญัติ

สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๕๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

เป็นปีที่ ๖๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า” ระหว่างบทนิยามคำว่า “ซากของสัตว์ป่า” และคำว่า “เพาะพันธุ์” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

“ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า” หมายความว่า ความรวมถึงอนุพันธ์หรือสิ่งอื่นใดที่ได้มาจากสัตว์ป่า หรือซากของสัตว์ป่า ที่สามารถตรวจสอบหรือจำแนกได้โดยเอกสารกำกับ หรือบรรจุภัณฑ์ หรือเครื่องหมาย หรือฉลาก หรืออื่น ๆ ว่าเป็นของสัตว์ชนิดนั้น ๆ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

หน้า ๕

เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๘๙ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗

“มาตรา ๒๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔ ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่า ชากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากชากของสัตว์ป่าชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด หรือนำผ่านซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ชากของสัตว์ป่าสงวน ชากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากชากของสัตว์ป่า ดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ชากของสัตว์ป่าสงวน ชากของ สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากชากของสัตว์ป่าดังกล่าว เว้นแต่เป็นการนำเข้าหรือส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครอง ชากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากชากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘ (๑) หรือได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการค้าสัตว์ป่า ชากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากชากของสัตว์ป่า และโดยได้รับใบอนุญาตจาก อธิบดี

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๔ การนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านซึ่งสัตว์ป่า ชากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจาก ชากของสัตว์ป่าชนิดที่ต้องมีใบอนุญาตหรือใบรับรองให้นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ตามความตกลง ระหว่างประเทศว่าด้วยการค้าสัตว์ป่า ชากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากชากของสัตว์ป่าต้องได้รับ ใบอนุญาตหรือใบรับรองจากอธิบดี

การขอรับใบอนุญาตหรือใบรับรอง และการออกใบอนุญาตหรือใบรับรอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๕ การนำสัตว์ป่าคุ้มครองหรือชากของสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่เพื่อการค้าของ ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๐ ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี และต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ประจำด่านตรวจสัตว์ป่า โดยแสดงใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าคุ้มครองหรือชากของสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่ เพื่อการค้าต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบและอนุญาตแล้วจึงให้นำเคลื่อนที่ต่อไปได้

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ในกฎกระทรวง”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๘ ผู้ใดนำสัตว์ป่า ชากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากชากของสัตว์ป่าชนิดที่ รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๓ หรือนำสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ชากของสัตว์ป่าสงวน ชากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากชากของสัตว์ป่าดังกล่าวเคลื่อนที่เพื่อการนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ผ่านด่านตรวจสัตว์ป่า ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจสัตว์ป่า โดยแสดง

หน้า ๖

เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๘๙ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗

ใบอนุญาตให้นำเข้า ให้ส่งออก หรือให้นำผ่าน แล้วแต่กรณี เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบและอนุญาตแล้วจึงให้นำเคลื่อนที่ต่อไปได้”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๕ ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจำนำ หรือรับไว้ โดยประการใดซึ่งสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าอันได้มาโดยการกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๑ เมื่อได้มีกฎกระทรวงตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ใช้บังคับ การดำเนินการแก่สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดเพิ่มเติมขึ้น ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าวที่มีอยู่ในความครอบครองของบุคคลใดก่อนวันที่กฎกระทรวงใช้บังคับ ให้เป็นไปดังนี้

(๑) กรณีสัตว์ป่าคุ้มครอง ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองแจ้งชนิดและจำนวน สัตว์ป่าคุ้มครองที่อยู่ในความครอบครองของตนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงใช้บังคับ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบแล้ว หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองนั้น ไม่ประสงค์จะเลี้ยงดูสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นต่อไป ให้จำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นให้แก่ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้ง และดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๒๙ หรือจำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ ให้แก่ผู้รับใบอนุญาตเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘ ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และเมื่อสิ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ยังมีสัตว์ป่าคุ้มครองเหลืออยู่เท่าใด ให้สัตว์ป่าคุ้มครองนั้นตกเป็นของแผ่นดินและให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองส่งมอบสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นให้แก่ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือกรมประมง แล้วแต่กรณี เพื่อนำไปดำเนินการ ทั้งนี้ ตามระเบียบ ที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ในกรณีที่สัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าวเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง ชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ เจ้าของหรือผู้ครอบครองซึ่งประสงค์จะเพาะพันธุ์สัตว์นั้น ต้องยื่นคำขอรับ ใบอนุญาตเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และเมื่อได้ ยื่นคำขอแล้วให้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นต่อไปได้

หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองนั้น ประสงค์จะเลี้ยงดูสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นต่อไป ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพการเลี้ยงดูสัตว์ป่าคุ้มครองของผู้นั้นว่าอยู่ในสภาพอันสมควรและ ปลอดภัยแก่สัตว์นั้นเพียงใด หากเห็นว่าสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นได้รับการเลี้ยงดูด้วยความเอาใจใส่ในสภาพ อันสมควรและปลอดภัย ให้อธิบดีอนุญาตให้ผู้นั้นครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นต่อไปได้ โดยออกใบอนุญาต ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองชั่วคราวให้ไว้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง โดยใบอนุญาตดังกล่าวให้มีอายุ เพียงเท่าอายุของสัตว์ป่าคุ้มครองนั้น และผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดว่าด้วยการเลี้ยงดู

หน้า ๗

เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๘๙ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗

สัตว์ป่าคุ้มครองที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และเมื่อสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นเพิ่มจำนวนขึ้นโดยการสืบพันธุ์ หรือตาย ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ

(๒) กรณีซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแจ้งชนิดและจำนวนของซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่อยู่ในความครอบครองของตนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงใช้บังคับเพื่อจัดแจ้งไว้ในทะเบียน และให้ผู้นั้นครอบครองซากของสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นต่อไปได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

กรณีที่เป็นซากของสัตว์ป่าคุ้มครองหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่มีไว้เพื่อการค้า ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแจ้งชนิดและจำนวนของซากของสัตว์ป่าคุ้มครองหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าวที่อยู่ในความครอบครองของตนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงใช้บังคับเพื่อจัดแจ้งไว้ในทะเบียน เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดแจ้งชนิดและจำนวนของซากสัตว์ป่าคุ้มครองหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นไว้แล้ว ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองซากของสัตว์ป่าคุ้มครองหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเพื่อการค้า ดำเนินการจำหน่ายซากของสัตว์ป่าคุ้มครองหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นให้เสร็จสิ้นภายในสามปี โดยต้องออกหนังสือกำกับการจำหน่ายซากของสัตว์ป่าคุ้มครองหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองให้แก่ผู้ซื้อทุกครั้งที่มีการจำหน่าย เว้นแต่เป็นการจำหน่ายซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเพื่อนำไปบริโภค หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ยังคงมีซากของสัตว์ป่าคุ้มครองหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเหลืออยู่ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแจ้งชนิดและจำนวนของซากของสัตว์ป่าคุ้มครองหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่เหลือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดสามปี เพื่อจัดแจ้งไว้ในทะเบียน และให้ผู้นั้นครอบครองซากของสัตว์ป่าคุ้มครองหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นต่อไปได้ แต่ไม่สามารถทำการค้าซากของสัตว์ป่าคุ้มครองหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นได้ เว้นแต่จะปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๓) กรณีสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเป็นสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๓ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแจ้งชนิดและจำนวนของสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าดังกล่าวที่อยู่ในความครอบครองของตนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงใช้บังคับเพื่อจัดแจ้งไว้ในทะเบียน และหากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสามารถนำพยานเอกสารหรือหลักฐานมาพิสูจน์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ว่าได้สัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๓ นั้นมาโดยชอบด้วยกฎหมาย การดำเนินการแก่สัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าดังกล่าว ให้นำหลักเกณฑ์ตาม (๑) และ (๒) มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่หากไม่สามารถพิสูจน์ได้ ให้สัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่านั้นตกเป็นของแผ่นดิน และให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง

หน้า ๘

เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๘๙ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗

ส่มอบสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่านั้นให้แก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือกรมประมง แล้วแต่กรณี เพื่อนำไปดำเนินการ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

แบบและวิธีการแจ้งตาม (๑) (๒) และ (๓) แบบหนังสือกำกับการจำหน่ายซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง แบบหนังสือกำกับการจำหน่ายซากของสัตว์ป่าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๓ การนำพยานเอกสารหรือหลักฐาน มาพิสูจน์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ การออกใบอนุญาตให้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองหรือสัตว์ป่าชนิดที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๓ ชั่วคราว และใบรับรองการครอบครองซากของสัตว์ป่าคุ้มครองหรือผลิตภัณฑ์ ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าชนิดที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๓ ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความใน ๕. ๖. และ ๗. ของอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“๕. ใบอนุญาตให้นำเข้าหรือให้ส่งออกซึ่งสัตว์ป่า

คุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือ
ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง
ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือที่ได้มาโดยชอบ
ด้วยกฎหมายตามความตกลงระหว่างประเทศ
ว่าด้วยการค้าสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือ
ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า

ตามมาตรา ๒๓

ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท

๖. ใบอนุญาตให้นำเข้า ให้ส่งออก ซึ่งสัตว์ป่า

ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจาก
ซากของสัตว์ป่าชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ตามมาตรา ๒๓

ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท

๗. ใบอนุญาตให้นำผ่านซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่า

คุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน ซากของสัตว์ป่า
คุ้มครอง ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าสงวน
หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง

ตามมาตรา ๒๓

ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความใน ๙. ของอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติสงวนและ คุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“๙. ใบรับรองให้นำเข้า ให้ส่งออก หรือให้นำผ่าน

ซึ่งสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์

ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าตามมาตรา ๒๔ ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท”

มาตรา ๑๐ ใบอนุญาต ใบรับรอง หรือการอนุญาตใด ๆ ที่ได้ให้ไว้ตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และยังมีผลใช้บังคับในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าใบอนุญาต ใบรับรอง หรือการอนุญาตนั้นเป็นใบอนุญาต ใบรับรอง หรือการอนุญาตที่ได้ออกให้ตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ ใบอนุญาตเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘ ที่ออกให้ตามความในมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ใบอนุญาตให้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองชั่วคราว และใบรับรองการครอบครองซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ออกให้ตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้มีผลใช้บังคับได้ต่อไป โดยกรณีของใบอนุญาตเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘ และใบอนุญาตให้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองชั่วคราวให้มีผลใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุใบอนุญาต

มาตรา ๑๒ บรรดาคำขออนุญาต คำขอรับใบอนุญาต คำขอใบรับรอง หรือการแจ้งที่ได้ยื่นไว้ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการกับคำขอหรือการแจ้งดังกล่าวตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๓ บรรดากฎหมายกระทรวง ระเบียบ ประกาศ และข้อกำหนดที่ออกตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎหมายกระทรวง ระเบียบ ประกาศ และข้อกำหนดที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

หน้า ๑๐

เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๘๙ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน และซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง ให้ครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าสงวนหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดของสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES)) รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษในความผิดฐานช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจำนำ หรือรับไว้ ให้ครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าอันได้มาโดยการกระทำความผิด และแก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้ครอบคลุมถึงการนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าสงวนหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ข

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

งานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักระเบียบกรมประมง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ว่าด้วยการทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ป่า ชากของสัตว์ป่าซึ่งเป็นสัตว์น้ำ
หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากชากของสัตว์ป่าซึ่งเป็นสัตว์น้ำ

งานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่เห็นเป็นการสมควรกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการทำเครื่องหมาย
ประจำตัวสัตว์ป่า ชากของสัตว์ป่าซึ่งเป็นสัตว์น้ำ หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากชากของสัตว์ป่าซึ่งเป็น
สัตว์น้ำ ให้เหมาะสมกับชนิด ประเภทของสัตว์ป่า ชากของสัตว์ป่าซึ่งเป็นสัตว์น้ำ หรือผลิตภัณฑ์
ที่ทำจากชากของสัตว์ป่าซึ่งเป็นสัตว์น้ำ อีกทั้งเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบควบคุมของพนักงาน
เจ้าหน้าที่ อธิบดีกรมประมงจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

งานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมประมง ว่าด้วยการทำเครื่องหมาย
ประจำตัวสัตว์ป่า ชากของสัตว์ป่าซึ่งเป็นสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากชากของสัตว์ป่าซึ่งเป็นสัตว์
น้ำ พ.ศ. ๒๕๔๑”

งานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๓ บรรดา กฎ ข้อบังคับ คำสั่ง และระเบียบอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วใน
ระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

งานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ข้อ ๔ การทำเครื่องหมาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๔.๑ ผู้ขออนุญาตเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองซึ่งเป็น
สัตว์น้ำตามมาตรา ๑๘ ผู้ขออนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองหรือชากของสัตว์ป่า
คุ้มครองซึ่งเป็นสัตว์น้ำที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๙ ผู้ขออนุญาตค้าสัตว์ป่าคุ้มครอง
หรือชากของสัตว์ป่าคุ้มครองซึ่งเป็นสัตว์น้ำ หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากชากของสัตว์ป่าคุ้มครองซึ่งเป็น
สัตว์น้ำที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๒๐ ผู้ขออนุญาตนำเข้าสัตว์ป่าหรือชากของสัตว์ป่าซึ่ง
เป็นสัตว์น้ำ หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากชากของสัตว์ป่าซึ่งเป็นสัตว์น้ำตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และ
ผู้ขออนุญาตจัดตั้งและดำเนินการกิจการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๒๙ ตามที่กำหนดในกฎ
กระทรวงเป็นผู้จัดหาเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ป่า ชากของสัตว์ป่าซึ่งเป็นสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์ที่
ทำจากชากของสัตว์ป่าซึ่งเป็นสัตว์น้ำ และดำเนินการทำเครื่องหมายตามวิธีที่กำหนดไว้ในข้อ ๖

งานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เครื่องหมายและวิธีการทำเครื่องหมายต้องได้รับความเห็นชอบจากพนักงาน
เจ้าหน้าที่ก่อน

งานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๔.๒ สำหรับการครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองหรือชากของสัตว์ป่าคุ้มครอง

งานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- ๒ -

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ซึ่งเป็นสัตว์น้ำ ตามมาตรา ๖๑ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำเครื่องหมายหรือหลักฐานอื่นตามความเหมาะสมกับชนิด ประเภทของสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่านั้นเพื่อเป็นหลักฐานในการครอบครอง

ข้อ ๕ เครื่องหมายต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

๕.๑ เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ

๕.๒ สามารถตรวจสอบได้ง่าย

๕.๓ เครื่องหมายต้องปรากฏอยู่อย่างถาวร

ข้อ ๖ วิธีการทำเครื่องหมาย

๖.๑ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมให้ใช้วิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้

(๑) ติดเบอร์ที่ใบหู หรือครีบอก

(๒) ขลิบใบหู

(๓) สัก

(๔) ตีตราเย็บ

(๕) ฝังไมโครชิป

๖.๒ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมให้ใช้วิธีตัดเกล็ด หรือฝังไมโครชิป

๖.๓ สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ให้ใช้วิธีบันทึกภาพ

๖.๔ ปลา ให้ใช้วิธีบันทึกภาพ หรือฝังไมโครชิป

๖.๕ ปะการัง ให้ใช้วิธีการบันทึกภาพ

๖.๖ ซากของสัตว์ป่าซึ่งเป็นสัตว์น้ำ หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าซึ่งเป็นสัตว์น้ำให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเลือกวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ติดแผ่นโลหะ หรือแผ่นพลาสติก

(๒) ติดสติ๊กเกอร์ หรือฉลาก

ข้อ ๗ ในกรณีที่ไม้อาจทำเครื่องหมายได้ตามระเบียบนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเลือกทำเครื่องหมายอื่น โดยความเห็นชอบของอธิบดีกรมประมง

ข้อ ๘ ให้อธิบดีกรมประมงเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๑

อำมรงค์ ประกอบบุญ
อธิบดีกรมประมง

ภาคผนวก ค

หน้า ๖

เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๓ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๘ มกราคม ๒๕๕๑

กฎกระทรวง

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอและการออกใบอนุญาตในการเพาะพันธุ์สัตว์
ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง การครอบครองและการนำเคลื่อนที่เพื่อการค้าซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครอง
และซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง และการค้าสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง
และผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง

พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๘ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และ
มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า
แห่งชาติดอกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

หมวด ๑

การเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง

ข้อ ๒ ผู้ใดประสงค์จะเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต
ให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง พร้อมด้วยหลักฐานตามที่ระบุไว้ในคำขอรับใบอนุญาต
ให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองเป็นผู้รับ
ใบอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะ ให้ขอรับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวน

หน้า ๗

เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๓ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๘ มกราคม ๒๕๕๑

หรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่อยู่ในความครอบครองเพื่อประโยชน์แก่กิจการสวนสัตว์สาธารณะได้ สำหรับบุคคลอื่นจะขอรับได้เฉพาะใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗

การยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ เป็นสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นที่สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช ส่วนในท้องที่อื่น ให้ยื่นที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดที่สัตว์ป่านั้นอยู่

(๒) ในกรณีที่ สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นเป็นสัตว์น้ำ ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นที่สำนักบริหารจัดการด้านการประมง กรมประมง ส่วนในท้องที่อื่น ให้ยื่นที่สำนักงานประมงจังหวัดที่สัตว์ป่านั้นอยู่

ข้อ ๓ ผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นเจ้าของกิจการและมีทรัพย์สินหรือมีฐานะดีพอที่จะดำเนินการได้

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(๓) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

(๔) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ หรือไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๖) ไม่อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เว้นแต่การถูกเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวจะผ่านมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีนับแต่วันที่ถูกระงับใบอนุญาต

(๗) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกและได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษานั้นในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า หรือกฎหมายว่าด้วยศุลกากร หรือกฎหมายว่าด้วยการส่งออกปศุสัตว์และการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า เฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการนำเข้าหรือการส่งออกซึ่งสัตว์ป่า

ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นนิติบุคคล ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลนั้น ๆ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ด้วย

หน้า ๘

เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๓ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๘ มกราคม ๒๕๕๑

ข้อ ๔ ในการขอรับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องยื่นโครงการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง และแสดงหลักฐานเกี่ยวกับสถานที่ที่จะใช้ทำการเพาะพันธุ์สัตว์ป่านั้นพร้อมกับคำขอด้วย

โครงการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองตามวรรคหนึ่ง ต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับชนิดและจำนวนของสัตว์ป่า ประเภทของสัตว์ป่า จำนวนผู้ดูแลและเลี้ยงสัตว์ป่า เครื่องมือและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ แผนที่ แผนที่ และรายการอาคารและสิ่งปลูกสร้างของสถานที่เพาะพันธุ์ รวมถึงวิธีการเพาะพันธุ์ ขั้นตอนการดำเนินการและระยะเวลาดำเนินการในแต่ละขั้นตอน

ข้อ ๕ ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองมิใช่เป็นผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะ จะต้องแสดงหลักฐานการได้มาหรือการจะได้มาซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ประสงค์จะเพาะพันธุ์พร้อมกับคำขอด้วย

การได้มาซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองของผู้ขอรับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองตามวรรคหนึ่งจะต้องเป็นการได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายในกรณีหนึ่งกรณีใด ดังต่อไปนี้

(๑) ได้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองอยู่ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ หรือได้มาจากการจำหน่ายของผู้มีไว้ในครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ

(๒) ได้ครอบครองสัตว์ป่าอยู่ก่อนวันที่มีกฎกระทรวงกำหนดให้สัตว์ป่านั้นเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามมาตรา ๖ ใช้บังคับ หรือได้มาจากการจำหน่ายของผู้มีไว้ในครอบครองก่อนวันที่มีกฎกระทรวงกำหนดให้สัตว์ป่านั้นเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามมาตรา ๖

(๓) ได้มาซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ทางราชการจัดหาเพื่อกิจการเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๒๖

(๔) ได้มาซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองจากการจำหน่ายของผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะที่เลิกดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๓๒ หรือจากการจำหน่ายของผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าคุ้มครองที่เลิกดำเนินกิจการ

(๕) ได้มาซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองจากการจำหน่ายของผู้รับใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๒๐ หรือได้มาจากการจำหน่ายของผู้รับใบอนุญาตที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๔๓

(๖) ได้มาซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองจากการนำเข้าตามมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๔

หน้า ๕

เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๓ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๘ มกราคม ๒๕๕๑

(๗) ได้มาซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองจากการแจ้งรายการเกี่ยวกับชนิดและจำนวนของสัตว์ป่าคุ้มครองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

ข้อ ๖ การพิจารณาอนุญาตคำขอตามข้อ ๒ ให้คำนึงถึงความเหมาะสมของโครงการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ในการดำเนินการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ฐานะทางการเงิน ตลอดจนความเหมาะสมของสถานที่กับเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จะใช้ดำเนินการของผู้รับใบอนุญาต

ใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองให้ใช้แบบ สป. ๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๗ ผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองจะต้องดำเนินการตามโครงการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่ขึ้นไว้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับใบอนุญาต

ข้อ ๘ ผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่เป็นสัตว์บกต้องจัดให้มีสัตวแพทย์ประจำในกรณีเป็นผู้เพาะพันธุ์รายใหญ่หรือมีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งออกเชิงพาณิชย์ ส่วนผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่เป็นสัตว์บกในกรณีอื่น ให้มีสัตวแพทย์หรือสัตวบาลมาดูแลเป็นครั้งคราว

ผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่เป็นสัตว์น้ำต้องจัดให้มีสัตวแพทย์หรือนักวิชาการด้านสัตว์น้ำประจำในกรณีเป็นผู้เพาะพันธุ์รายใหญ่หรือมีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งออกเชิงพาณิชย์ ส่วนผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่เป็นสัตว์น้ำในกรณีอื่น ให้มีสัตวแพทย์ หรือนักวิชาการด้านสัตว์น้ำมาดูแลเป็นครั้งคราว

กิจการใดเป็นการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองรายใหญ่หรือเป็นการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองเพื่อการส่งออกเชิงพาณิชย์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๙ ผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ดูแลสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองให้อยู่ในสภาพอันสมควรและปลอดภัยและเหมาะสมกับสถานที่

(๒) จัดสถานที่ที่ใช้เลี้ยงดูสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองให้เหมาะสมมิให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่บุคคลที่อยู่ใกล้เคียง

(๓) ดูแลป้องกันมิให้สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองทำอันตรายแก่ผู้อื่น

หน้า ๑๐

เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๓ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๘ มกราคม ๒๕๕๑

ข้อ ๑๐ ผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองต้องจัดทำบัญชีแสดงชนิดและจำนวนสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่มีอยู่เนื่องในการดำเนินกิจการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองและยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๒ วรรคสาม ภายในระยะเวลาดังต่อไปนี้

(๑) การยื่นบัญชีครั้งแรก ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับใบอนุญาตสำหรับกรณีที่ได้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองมีสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่จะทำการเพาะพันธุ์อยู่แล้วในขณะได้รับใบอนุญาต หรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้นำซึ่งสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่จะทำการเพาะพันธุ์สำหรับกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองยังไม่มีสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่จะทำการเพาะพันธุ์ในขณะได้รับใบอนุญาต

(๒) การยื่นบัญชีประจำปี ให้ยื่นปีละสองครั้ง โดยยื่นในสัปดาห์แรกของเดือนมกราคม และเดือนกรกฎาคมของแต่ละปี

ให้ผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองเก็บสำเนาบัญชีที่จัดทำขึ้นตามวรรคหนึ่งไว้ ณ สถานที่ที่ได้รับอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองได้สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่จะทำการเพาะพันธุ์เพิ่มเติมในระหว่างการดำเนินกิจการ ให้ผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๒ วรรคสาม พร้อมทั้งจัดทำและยื่นบัญชีตามข้อ ๑๐ ก่อนที่จะเริ่มทำการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองนั้น

ข้อมูลที่แจ้งตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องระบุชนิด เพศ และอายุของสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าว

ในกรณีที่สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองซึ่งได้มาตามวรรคหนึ่งยังไม่มีเครื่องหมาย หรือหลักฐานประจำตัวสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ให้ผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองจัดทำเครื่องหมายหรือหลักฐานประจำตัวสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๓ ก

หน้า ๑๑
ราชกิจจานุเบกษา

๒๘ มกราคม ๒๕๕๑

ข้อ ๑๒ ให้ผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองจัดทำเครื่องหมายหรือหลักฐานประจำตัวสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๑๓ ผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต รวมทั้งต้องแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย ณ สถานที่ที่ได้รับอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง และต้องอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองใช้วิธีการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดใดไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้องตามวิธีการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดนั้น หรือละเลยไม่จัดหาสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองตามที่ได้รับอนุญาตชนิดใดเพื่อทำการเพาะพันธุ์ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดักเตือนผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง เพื่อให้ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ ถ้าผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองยังฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานต่ออธิบดีเพื่อมีคำสั่งให้ระงับการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดนั้น

ข้อ ๑๕ เมื่อผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองประสงค์จะเลิกดำเนินการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองก่อนสิ้นอายุใบอนุญาต ให้แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๒ วรรคสาม ทราบล่วงหน้า และให้ส่งใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองคืนให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่แจ้งการเลิกดำเนินการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง

ถ้าผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองประสงค์จะเลิกดำเนินการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองบางชนิด ให้แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๒ วรรคสาม ทราบล่วงหน้า และให้นำใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ขีดฆ่าชนิดของสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่จะเลิกดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่แจ้งการเลิกดำเนินการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดนั้น

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองเลิกดำเนินการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าตามข้อ ๑๕ และไม่ประสงค์จะครอบครองสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง

หน้า ๑๒

เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๓ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๘ มกราคม ๒๕๕๑

นั้นต่อไป ให้ผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวดำเนินการจำหน่ายสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่มีอยู่ในครอบครองให้แก่ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนินการสวนสัตว์สาธารณะ หรือจำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ให้แก่ผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าคุ้มครองรายอื่น หรือผู้รับใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้อำนาจการเลิกดำเนินการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง

เมื่อสิ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากยังมีสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองเหลืออยู่ในความครอบครอง ให้สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นตกเป็นของแผ่นดิน และให้ผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองซึ่งเลิกดำเนินการส่งมอบสัตว์ป่านั้นให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๒ วรรคสาม เพื่อนำไปดำเนินการต่อไป

ข้อ ๑๑ คำขอรับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง และบัญชีแสดงชนิดและจำนวนสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่มีอยู่เนื่องในการดำเนินการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๒

การค้าสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจาก
ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์

ข้อ ๑๔ ผู้ใดประสงค์จะค้าสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๑ ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ซากของสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าว หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าว ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์พร้อมด้วยหลักฐานตามที่ระบุไว้ในคำขอรับใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์

ให้นำข้อ ๒ วรรคสาม และข้อ ๓ มาใช้บังคับกับการยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๑๕ ใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ให้ใช้แบบ สป. ๑๑ ทำยกกฎกระทรวงนี้ และให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันออกใบอนุญาต

หน้า ๑๓

เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๓ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๘ มกราคม ๒๕๕๑

ให้นำข้อ ๘ และข้อ ๑๓ มาใช้บังคับกับผู้รับใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ด้วยโดยอนุโลม

เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้ “ใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์” หมายความว่า ใบอนุญาตที่ออกให้แก่ผู้ขอรับใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๖ ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ผู้ขอรับใบอนุญาตให้ค้าซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือผู้ขอรับใบอนุญาตให้ค้าผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์

ข้อ ๒๐ ผู้รับใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ให้ถือว่าได้รับอนุญาตให้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้รับอนุญาตให้ค้า โดยชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๒๑ ผู้รับใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ต้องจัดทำบัญชีรับและจำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าว หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าว ตามรายละเอียดที่อธิบดีกำหนดและจัดทำบัญชีแสดงสถิติสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง เก็บรักษาไว้ ณ สถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตไม่น้อยกว่าสองปีนับแต่วันที่รับหรือจำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าว หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าว เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้

ข้อ ๒๒ เมื่อผู้รับใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์จำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าว หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าว ให้แก่บุคคลใด ให้ผู้รับใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ออกหนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง ให้แก่บุคคลนั้นทุกครั้งที่มีการจำหน่าย เว้นแต่เป็นการจำหน่ายซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเพื่อนำไปบริโภค

ข้อ ๒๓ ผู้รับใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ผู้ใดประสงค์จะนำสัตว์ป่าคุ้มครองหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่เพื่อการค้า ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่เพื่อการค้าพร้อมด้วยหลักฐานตามที่ระบุไว้ในคำขอรับใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่เพื่อการค้า

เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๓ ก

หน้า ๑๔
ราชกิจจานุเบกษา

๒๘ มกราคม ๒๕๕๑

ข้อ ๒๔ ใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่เพื่อการค้าให้ใช้แบบ สป. ๑๓
ท้ายกฎกระทรวงนี้ และให้มีอายุไม่เกินห้าวันนับแต่วันออกใบอนุญาต

เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้ “ใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่เพื่อการค้า” หมายความว่า
ใบอนุญาตที่ออกให้แก่ผู้ขอรับใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่เพื่อการค้า หรือผู้ขอรับ
ใบอนุญาตให้นำซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่เพื่อการค้า

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่เพื่อการค้านำสัตว์ป่าคุ้มครอง
หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่ผ่านด่านตรวจสัตว์ป่า ให้ผู้รับใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าคุ้มครอง
เคลื่อนที่เพื่อการค้าแจ้งเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจสัตว์ป่า

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจสัตว์ป่าได้ตรวจสอบความถูกต้องของใบอนุญาต และ
สัตว์ป่าคุ้มครองหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่จะนำเคลื่อนที่ผ่านแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำ
ด่านตรวจสัตว์ป่าอนุญาตให้นำสัตว์ป่าคุ้มครองหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่ผ่านด่านตรวจ
สัตว์ป่าได้ โดยแสดงการอนุญาตไว้ในใบอนุญาตนั้น

ข้อ ๒๖ ค่าขอรับใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ค่าขอรับ
ใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่เพื่อการค้า บัญชีรับและจำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของ
สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง บัญชีแสดงสถิติสัตว์ป่าคุ้มครอง
ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หนังสือกำกับการจำหน่าย
สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หนังสือ
แจ้งการนำสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่ผ่านด่านตรวจสัตว์ป่า ให้เป็นไปตาม
แบบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๓

การครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์

ข้อ ๒๗ ผู้ใดประสงค์จะมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗
ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าว ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้มีไว้ใน

หน้า ๑๕

เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๓ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๘ มกราคม ๒๕๕๑

ครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์พร้อมด้วยหลักฐานตามที่ระบุไว้ในคำขอรับใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์

ให้นำข้อ ๒ วรรคสาม มาใช้บังคับกับการยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๒๘ ใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ให้ใช้แบบ สป. ๑๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ และให้มีอายุไม่เกินสามปีนับแต่วันออกใบอนุญาต

ให้นำข้อ ๘ และข้อ ๑๓ มาใช้บังคับกับผู้รับใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ด้วยโดยอนุโลม

เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้ “ใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์” หมายความว่า ใบอนุญาตที่ออกให้แก่ผู้ขอรับใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือผู้ขอรับใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์

ข้อ ๒๙ ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงจำนวนสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าวไปจากจำนวนที่ได้รับอนุญาต ให้ผู้รับใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๒ วรรคสาม ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดแจ้งการเปลี่ยนแปลงไว้ในใบอนุญาต

ถ้าการเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งเกิดจากการสืบพันธุ์ของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้รับอนุญาตให้ครอบครองอยู่แล้ว ให้ผู้รับใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นต่อไปได้ ในการนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดแจ้งจำนวนสัตว์ป่าคุ้มครองที่เพิ่มขึ้นไว้ในใบอนุญาต และให้ผู้รับใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์จัดทำเครื่องหมายหรือหลักฐานประจำตัวสัตว์ป่าคุ้มครองตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๓๐ คำขอรับใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การต่ออายุใบอนุญาต การโอนใบอนุญาต หรือการออกใบแทนใบอนุญาต
ให้เพาะพันธุ์ ให้ค้า ให้นำเคลื่อนที่ หรือให้มิไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่า
ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า

ข้อ ๓๔ ผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ผู้รับใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ผู้รับใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่เพื่อการค้า หรือผู้รับใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ผู้ใด ประสงค์จะขอรับใบแทนใบอนุญาตตามข้อ ๖ ข้อ ๑๕ ข้อ ๒๔ และข้อ ๒๘ ซึ่งชำรุด เสียหาย หรือสูญหาย ให้ยื่นคำขอใบแทนใบอนุญาตพร้อมด้วยหลักฐานตามที่ระบุไว้ในคำขอใบแทนใบอนุญาต

หน้า ๑๗

เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๓ ก ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ มกราคม ๒๕๕๑

การอนุญาตคำขอใบแทนใบอนุญาต ให้ผู้อนุญาตออกใบอนุญาตตามแบบใบอนุญาตเดิม โดยให้ระบุคำว่า “ใบแทน” ไว้ที่ด้านหน้าด้วย

ข้อ ๓๕ ให้นำข้อ ๒ วรรคสาม มาใช้บังคับกับการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตตามข้อ ๓๑ การยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตตามข้อ ๓๒ หรือการยื่นคำขอใบแทนใบอนุญาตตามข้อ ๓๔ ด้วย โดยอนุโลม

ข้อ ๓๖ คำขอต่ออายุใบอนุญาต คำขอรับโอนใบอนุญาต คำขอใบแทนใบอนุญาตให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๗ ใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าที่ได้ออกไว้ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปภายในกำหนดเวลาสามปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าเคลื่อนที่เพื่อการค้า และใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ที่ได้ออกไว้ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปภายในระยะเวลาที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

ข้อ ๓๘ ให้ถือว่าการดำเนินการเพื่อขอรับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่า ใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าเคลื่อนที่เพื่อการค้า และใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ เป็นการดำเนินการเพื่อขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายนี้

ข้อ ๓๙ บรรดาแบบคำขอรับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่า แบบบัญชีแสดงชนิดและจำนวนสัตว์ป่าที่มีอยู่เนื่องในการดำเนินกิจการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า แบบคำขอรับใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ แบบคำขอรับใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าเคลื่อนที่เพื่อการค้า แบบบัญชีรับและจำหน่ายสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า แบบบัญชีแสดงสถิติสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า แบบหนังสือแจ้งการนำสัตว์ป่าคุ้มครองหรือซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า แบบหนังสือแจ้งการนำสัตว์ป่าคุ้มครองหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่ผ่านด่านตรวจสัตว์ป่า แบบคำขอรับใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครอง

หน้า ๑๘

เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๓ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๘ มกราคม ๒๕๕๑

ซึ่งสัตว์ป่าที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ แบบคำขอต่ออายุใบอนุญาต แบบคำขอรับโอนใบอนุญาต และแบบคำขอใบแทนใบอนุญาต ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าอธิบดีจะดำเนินการตามข้อ ๑๗ ข้อ ๒๖ ข้อ ๓๐ และข้อ ๓๖

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

ชงยุทธ ยุทธวงศ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รักษาราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เล่มที่
ฉบับที่

สป. ๙

ใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง

ที่ทำการ
วันที่ เดือน พ.ศ.

อนุญาตให้ อายุ ปี
สัญชาติ อยู่บ้านเลขที่ ตรอก/ซอย
ถนน หมู่ที่ ตำบล/แขวง
อำเภอ/เขต จังหวัด

เพาะพันธุ์สัตว์ป่าตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕
ตามชนิดและจำนวนตามบัญชีท้ายใบอนุญาตนี้

โดยมีสถานที่เพาะพันธุ์ ตั้งอยู่เลขที่ ตรอก/ซอย
ถนน หมู่ที่ ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต
จังหวัด พื้นที่ทำการรวม ไร่ งาน ตารางวา
มีอาณาเขตดังต่อไปนี้

ทิศเหนือวัดได้	 เมตร	จด
ทิศใต้วัดได้	 เมตร	จด
ทิศตะวันออกวัดได้	 เมตร	จด
ทิศตะวันตกวัดได้	 เมตร	จด
ใบอนุญาตฉบับนี้ให้ใช้ได้จนถึงวันที่ เดือน พ.ศ.		

(ลายมือชื่อ) ผู้อนุญาต
(.....)

ตำแหน่ง
ประทับตราประจำตำแหน่ง

บัญชีท้ายใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง
เล่มที่ ฉบับที่ ลงวันที่ เดือน พ.ศ.

ลำดับที่	ชนิดของสัตว์ป่า	ชื่อวิทยาศาสตร์	จำนวน	อายุ	เพศ	เครื่องหมาย

(ลายมือชื่อ) ผู้อนุญาต
(.....)
ตำแหน่ง
ประทับตราประจำตำแหน่ง

เล่มที่
ฉบับที่

สป. ๑๑

ใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์

ที่ทำการ
วันที่ เดือน พ.ศ.

อนุญาตให้ อายุ ปี
สัญชาติ อยู่บ้านเลขที่ ตรอก/ซอย
ถนน หมู่ที่ ตำบล/แขวง
อำเภอ/เขต จังหวัด
ค้า
ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามชนิดและจำนวน
ตามบัญชีท้ายใบอนุญาตนี้

โดยมีสถานที่ทำการค้า ตั้งอยู่เลขที่ ตรอก/ซอย
ถนน หมู่ที่ ตำบล/แขวง
อำเภอ/เขต จังหวัด

ใบอนุญาตฉบับนี้ให้ใช้ได้จนถึงวันที่ เดือน พ.ศ.

(ลายมือชื่อ) ผู้อนุญาต
(.....)

ตำแหน่ง

ประทับตราประจำตำแหน่ง

รายการต่ออายุใบอนุญาต

การต่ออายุใบอนุญาต ครั้งที่ ๑

ให้ต่ออายุใบอนุญาตฉบับนี้จนถึง
วันที่ เดือน พ.ศ.
(ลายมือชื่อ) ผู้อนุญาต
(.....)
ตำแหน่ง
ประทับตราประจำตำแหน่ง
...../...../.....

การต่ออายุใบอนุญาต ครั้งที่ ๒

ให้ต่ออายุใบอนุญาตฉบับนี้จนถึง
วันที่ เดือน พ.ศ.
(ลายมือชื่อ) ผู้อนุญาต
(.....)
ตำแหน่ง
ประทับตราประจำตำแหน่ง
...../...../.....

บัญชีขายใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์
เล่มที่ ฉบับที่ ลงวันที่ เดือน พ.ศ.

ลำดับที่	ชนิดของสัตว์ป่าหรือ ซากหรือผลิตภัณฑ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	จำนวน	เพศ	เครื่องหมาย

(ลายมือชื่อ) ผู้อนุญาต
(.....)
ตำแหน่ง
ประทับตราประจำตำแหน่ง

เล่มที่
ฉบับที่

สป. ๑๓

ใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่เพื่อการค้า

ที่ทำการ

วันที่ เดือน พ.ศ.

อนุญาตให้ อายุ ปี

สัญชาติ อยู่บ้านเลขที่ ตรอก/ซอย

ถนน หมู่ที่ ตำบล/แขวง

อำเภอ/เขต จังหวัด

นำ

เคลื่อนที่เพื่อการค้าตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

ตามชนิดและจำนวนตามบัญชีท้ายใบอนุญาตนี้

จากต้นทาง เลขที่ ตรอก/ซอย

ถนน หมู่ที่ ตำบล/แขวง

อำเภอ/เขต จังหวัด

ไปยังปลายทาง เลขที่ ตรอก/ซอย

ถนน หมู่ที่ ตำบล/แขวง

อำเภอ/เขต จังหวัด

ผ่านด่านตรวจสัตว์ป่า

โดยทาง

ในความควบคุมของ

ใบอนุญาตฉบับนี้ให้ใช้ได้จนถึงวันที่ เดือน พ.ศ.

(ลายมือชื่อ) ผู้อนุญาต

(.....)

ตำแหน่ง

ประทับตราประจำตำแหน่ง

เงื่อนไขท้ายใบอนุญาต

ในกรณีที่เป็นการนำสัตว์ป่าคุ้มครองหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่ตามใบอนุญาตนี้ โดยทางเรือ รถไฟ หรือเครื่องบิน ผู้ถือใบอนุญาตไม่ต้องแวะด่านตรวจสัตว์ป่าที่ตั้งอยู่ระหว่างทางเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจสัตว์ป่าตรวจสอบ

รายการต่ออายุใบอนุญาต

การต่ออายุใบอนุญาต ครั้งที่ ๑

ให้ต่ออายุใบอนุญาตฉบับนี้จนถึง
วันที่ เดือน พ.ศ.
(ลายมือชื่อ) ผู้อนุญาต
(.....)
ตำแหน่ง
ประทับตราประจำตำแหน่ง
...../...../.....

การต่ออายุใบอนุญาต ครั้งที่ ๒

ให้ต่ออายุใบอนุญาตฉบับนี้จนถึง
วันที่ เดือน พ.ศ.
(ลายมือชื่อ) ผู้อนุญาต
(.....)
ตำแหน่ง
ประทับตราประจำตำแหน่ง
...../...../.....

บัญชีท้ายใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่เพื่อการค้า
เล่มที่ ฉบับที่ ลงวันที่ เดือน พ.ศ.

ลำดับที่	ชนิดของสัตว์ป่าหรือ ซากของสัตว์ป่า	ชื่อวิทยาศาสตร์	จำนวน	เพศ	เครื่องหมาย

(ลายมือชื่อ) ผู้อนุญาต
(.....)
ตำแหน่ง
ประทับตราประจำตำแหน่ง

เล่มที่
ฉบับที่

สป. ๑๕

ใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์

ที่ทำการ

วันที่ เดือน พ.ศ.

อนุญาตให้ อายุ ปี
สัญชาติ อยู่บ้านเลขที่ ตรอก/ซอย
ถนน หมู่ที่ ตำบล/แขวง
อำเภอ/เขต จังหวัด
มีไว้ในครอบครองซึ่ง
ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามชนิดและจำนวน
ตามบัญชีท้ายใบอนุญาตนี้

ณ เลขที่ ตรอก/ซอย
ถนน หมู่ที่ ตำบล/แขวง
อำเภอ/เขต จังหวัด

ใบอนุญาตฉบับนี้ให้ใช้ได้จนถึงวันที่ เดือน พ.ศ.

(ลายมือชื่อ) ผู้อนุญาต
(.....)

ตำแหน่ง

ประทับตราประจำตำแหน่ง

รายการต่ออายุใบอนุญาต

การต่ออายุใบอนุญาต ครั้งที่ ๑

ให้ต่ออายุใบอนุญาตฉบับนี้จนถึง

วันที่ เดือน พ.ศ.

(ลายมือชื่อ) ผู้อนุญาต

(.....)

ตำแหน่ง

ประทับตราประจำตำแหน่ง

...../...../.....

การต่ออายุใบอนุญาต ครั้งที่ ๒

ให้ต่ออายุใบอนุญาตฉบับนี้จนถึง

วันที่ เดือน พ.ศ.

(ลายมือชื่อ) ผู้อนุญาต

(.....)

ตำแหน่ง

ประทับตราประจำตำแหน่ง

...../...../.....

หน้า ๑๕

เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๓ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๘ มกราคม ๒๕๕๑

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอและการออกใบอนุญาตในการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง การครอบครองและการนำเคลื่อนที่เพื่อการค้าซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครอง และซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง และการค้าสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง และผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง และเนื่องจาก มาตรา ๘ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครอง สัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้การขอและการออกใบอนุญาตในการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่า คุ้มครอง การครอบครองและการนำเคลื่อนที่เพื่อการค้าซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครอง และซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง และ การค้าสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง และผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง ต้องปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ภาคผนวก ง

อาหารที่แนะนำสำหรับจระเข้ในวัยและขนาดต่าง ๆ

	ตัวอ่อนจระเข้ที่เพิ่งฟัก ออกจากไข่ (Hatchlings)	ลูกจระเข้วัยอ่อน (Juveniles)	จระเข้ตัวโตเต็มวัย (Adults)
อาหาร (Food Offered)	จิ้งหรีด กุ้ง ปลาขนาดเล็ก หนอน หนูขนาดเล็กและ ขนาดใหญ่	หนูขนาดเล็ก กุ้งขนาดเล็ก ปลาและลูกไก่	- หนูขนาดใหญ่โตเต็ม วัย กระต่าย ไก่ - สัตว์น้ำขนาดใหญ่ขึ้น เช่น ปลา กุ้ง ปู
อาหารเสริม (supplements)	- จิ้งหรีดคลุกด้วย แคลเซียม 1 ครั้งต่อ สัปดาห์ - สัมผัสรังสี UVB จาก แสงแดด อย่างน้อย 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	- อาหารใส่ผงแคลเซียม 1 ครั้งต่อ 2 สัปดาห์ - สัมผัสรังสี UVB จาก แสงแดด อย่างน้อย 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	- อาหารใส่ผงแคลเซียม 1 ครั้งต่อ 2 สัปดาห์ - ได้รับรังสี UVB จาก แสงแดด อย่างน้อย 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
ปริมาณ (Amount offered)	- สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ (แต่ละครั้งประมาณ 20 ตัว) - ปลา(อย่างละ 1 ตัว ต่อ สัปดาห์)	- อาหารมื่อเล็กถึงมื่อ กลาง โดยให้เป็นหนูตัว เล็กและปลาขนาดเล็ก (1 มื่อ ต่อสัปดาห์) - อาหารมื่อใหญ่ขึ้น 1 ครั้งต่อ 2 สัปดาห์	อาหารตัดเป็นชิ้นเล็ก ๆ 1 ครั้งต่อ 2 สัปดาห์

อ้างอิงข้อมูลมาจาก Table 6.1 Recommendations of food types to be offered to Freshwater Crocodiles of varying ages or sizes ในเอกสาร Husbandry Guidelines for the Freshwater Crocodile

ทั้งนี้ชนิดและปริมาณอาหารสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของแต่ละฟาร์ม

ภาคผนวก จ

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด และการทำลายสัตว์
หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด

พ.ศ. ๒๕๕๗

เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด และการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลในการควบคุมโรคระบาดรวมทั้งเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสอดคล้องกับการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในเรื่องความปลอดภัยด้านอาหาร ตลอดจนเป็นการลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ (๔) ประกอบมาตรา ๓๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ และซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อธิบดีกรมปศุสัตว์จึงวางระเบียบการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด และการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด และการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด พ.ศ. ๒๕๕๗”

ข้อ ๒* ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดและการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด พ.ศ. ๒๕๓๘

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้
“สัตว์” หมายความว่า สัตว์ตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์
“ซากสัตว์” หมายความว่า ซากสัตว์ตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

“โรคระบาด” หมายความว่า โรคระบาดตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

“สัตว์ที่เป็นโรคระบาด” หมายความว่า สัตว์ที่ได้รับเชื้อโรคระบาดทั้งที่แสดงอาการและไม่แสดงอาการ

* ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑/ตอนพิเศษ ๑๑๔ ง/หน้า ๑๑/๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

“สัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด” หมายความว่า สัตว์ใดที่อยู่ร่วมฝูงหรือเคยอยู่ร่วมกับสัตว์ที่เป็นโรคระบาดอันอาจติดเชื้อโรคหรือสัตว์ใดที่มีเหตุอันเชื่อได้ว่าได้รับเชื้อจากการแพร่ของเชื้อโรคระบาดไปยังบริเวณที่สัตว์นั้นอยู่ และสัตว์นั้นสามารถแพร่เชื้อโรคระบาดและระบาดไปยังสัตว์อื่นได้

“ซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด” หมายความว่า ซากสัตว์ที่มาจากสัตว์ที่เป็นโรคระบาดหรือสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด หรือซากสัตว์ที่มีเหตุอันเชื่อได้ว่าผ่านการสัมผัสกับซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด

“สัตว์แพทย์” หมายความว่า สัตว์แพทย์ตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

ข้อ ๕ ในการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด หรือการทำลายสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดตามระเบียบนี้ ให้ผู้สั่งทำลายสัตว์ดำเนินการเพื่อให้เจ้าของสัตว์ได้รับค่าชดเชยราคาสัตว์ในอัตราตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่เจ้าของสัตว์ได้แจ้งใจระทำผิดกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ เจ้าของสัตว์จะไม่ได้รับค่าชดเชยราคาสัตว์ที่ถูกสั่งทำลาย และในกรณีเช่นนี้ ผู้สั่งทำลายสัตว์ไม่ต้องดำเนินการเพื่อให้เจ้าของสัตว์ได้รับค่าชดเชยราคาสัตว์ตามวรรคหนึ่งแต่อย่างใด

ข้อ ๖ ให้ผู้อำนวยการสำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์รักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

การทำลายสัตว์

ข้อ ๗ ภายใต้บังคับข้อ ๕ และข้อ ๘ ของระเบียบนี้ เมื่อได้มีการตรวจพิสูจน์ตามหลักวิชาการสัตวแพทยศาสตร์แล้ว ปรากฏผลเป็นที่แน่ชัดว่าสัตว์ใดเป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาดแล้วแต่กรณี ให้สัตวแพทย์ตามข้อ ๘ หรือผู้รักษาราชการแทน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งที่เป็นสัตวแพทย์แห่งท้องที่ที่พบสัตว์นั้นมีคำสั่งเป็นหนังสือให้ทำลายสัตว์ และให้ดำเนินการทำลายสัตว์ ณ จุดที่พบโรคระบาดสัตว์ หรือสถานที่อื่นใดที่สัตวแพทย์เห็นสมควร

ข้อ ๘ ให้สัตวแพทย์ในตำแหน่งต่อไปนี้ มีอำนาจสั่งทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด และสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ตามชนิดของสัตว์ต่อเจ้าของรายหนึ่ง ๆ ได้ไม่เกินจำนวนดังต่อไปนี้

^๒ ข้อ ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด และการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

- ๓ -

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) ผู้อำนวยการสำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ มีอำนาจสั่งทำลายสัตว์ที่ตรวจหาโรค

(ก) โค กระบือ แพะ แกะ สุกร ม้า ลา ล่อ ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละไม่เกิน ๑,๐๐๐ ตัว

(ข) ไก่ เป็ด ห่าน ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ ตัว

(ค) สุนัข แมว ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละไม่เกิน ๕๐๐ ตัว

(๒) ผู้อำนวยการสำนักสัตวบาลสัตว์และสุขอนามัย มีอำนาจสั่งทำลายสัตว์ในพื้นที่ที่สำนักสัตวบาลสัตว์และสุขอนามัย รับผิดชอบ

(ก) โค กระบือ แพะ แกะ สุกร ม้า ลา ล่อ ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละไม่เกิน ๕๐๐ ตัว

(ข) ไก่ เป็ด ห่าน ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ ตัว

(ค) สุนัข แมว ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละไม่เกิน ๒๐๐ ตัว

(๓) ปศุสัตว์จังหวัด มีอำนาจสั่งทำลายสัตว์ในพื้นที่จังหวัด ที่รับผิดชอบ

(ก) โค กระบือ แพะ แกะ สุกร ม้า ลา ล่อ ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละไม่เกิน ๑๐๐ ตัว

(ข) ไก่ เป็ด ห่าน ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ ตัว

(ค) สุนัข แมว ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละไม่เกิน ๑๐๐ ตัว

(๔) หัวหน้าด่านกักกันสัตว์ มีอำนาจสั่งทำลายสัตว์ในด่านกักกันสัตว์ หรือสถานที่กักกันสัตว์ที่ด่านกักกันสัตว์รับผิดชอบ

(ก) โค กระบือ แพะ แกะ สุกร ม้า ลา ล่อ ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละไม่เกิน ๕๐ ตัว

(ข) ไก่ เป็ด ห่าน ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ ตัว

(ค) สุนัข แมว ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละไม่เกิน ๒๐ ตัว

(๕) ปศุสัตว์อำเภอ มีอำนาจสั่งทำลายสัตว์ในพื้นที่อำเภอ ที่รับผิดชอบ

(ก) โค กระบือ แพะ แกะ สุกร ม้า ลา ล่อ ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละไม่เกิน ๕๐ ตัว

(ข) ไก่ เป็ด ห่าน ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ ตัว

(ค) สุนัข แมว ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละไม่เกิน ๕๐ ตัว

การสั่งทำลายสัตว์จำนวนที่เกินกว่าอำนาจของปศุสัตว์อำเภอ ให้เป็นอำนาจของปศุสัตว์จังหวัด

การสั่งทำลายสัตว์จำนวนที่เกินกว่าอำนาจของปศุสัตว์จังหวัด ให้เป็นอำนาจของผู้อำนวยการสำนักสัตวบาลสัตว์และสุขอนามัย

การทำลายสัตว์จำนวนที่เกินกว่าอำนาจของหัวหน้าด่านกักกันสัตว์และ
ผู้อำนวยการสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย ให้เป็นอำนาจของผู้อำนวยการสำนักควบคุม
ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์

การทำลายสัตว์ชนิดอื่นตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ และหรือจำนวนที่
เกินกว่าอำนาจของผู้อำนวยการสำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ ให้เป็นอำนาจของอธิบดี
กรมปศุสัตว์

ข้อ ๙ ในการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดหรือสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดให้
ใช้วิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ใช้สารเคมีให้สัตว์กินหรือฉีดหรือสูดดมเข้าร่างกายสัตว์เพื่อให้สัตว์นั้นตาย
โดยไม่ทรมาน

(๒) ทำลายสัตว์ด้วยปืนชนิดยิงสัตว์โดยเฉพาะ ยิงสัตว์นั้นให้ตาย

(๓) ทำลายสัตว์ด้วยอาวุธปืนตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน
และสิ่งเทียมอาวุธปืน

(๔) ทำลายสัตว์ด้วยวิธีอื่นตามที่อธิบดีกรมปศุสัตว์กำหนด

ข้อ ๑๐ ซากสัตว์ซึ่งได้จากการทำลายในข้อ ๙ ให้ผู้ทำลายสัตว์ดำเนินการทำลาย
ซากสัตว์นั้นตามวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๒

หมวด ๒

การทำลายซากสัตว์

ข้อ ๑๑ ซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด ให้สัตว์แพทย์ตามข้อ ๘ หรือ
ผู้รักษาราชการแทน หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ที่เป็นสัตว์แพทย์แห่งท้องที่ที่พบซากสัตว์นั้น มี
คำสั่งเป็นหนังสือให้ทำลายซากสัตว์นั้น

ข้อ ๑๒ ให้ทำลายซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด ตามลักษณะของซากสัตว์
นั้น ดังนี้

(๑) ซากสัตว์ซึ่งมีลักษณะยังเป็นตัวสัตว์ทั้งตัวอยู่

(ก) ให้ผู้สั่งทำลายซากสัตว์มีคำสั่งให้ฝังซากสัตว์ไว้ระดับผิวดินไม่น้อยกว่า
๕๐ เซนติเมตร ถ้าเป็นซากสัตว์ใหญ่ให้พูนดินกลบหลุมเหนือระดับผิวดินไม่น้อยกว่า ๕๐
เซนติเมตรอีกด้วย

(ข) ใช้สารเคมีที่สามารถทำลายเชื้อจุลินทรีย์หรือเชื้อโรคต่างๆ ได้ทำการแช่
ราด หรือโรยที่ส่วนต่างๆ ของซากสัตว์นั้นจนทั่ว หรือ

(ค) ใช้ไฟเผาซากสัตว์นั้นให้ไหม้จนหมดสิ้น

(ง) ใช้วิธีการทำลายซากสัตว์ด้วยวิธีอื่นตามที่อธิบดีกรมปศุสัตว์กำหนด

- ๕ -

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๒) ซากสัตว์ซึ่งไม่มีลักษณะเป็นซากสัตว์ทั้งตัว หรือเป็นซากสัตว์บางส่วนที่ไม่ใช่ซากสัตว์บางส่วนซึ่งตัดออกจากสัตว์ขณะยังมีชีวิตอยู่ ให้ทำลายตามวิธีการที่กำหนดใน (๑) โดยอนุโลม

กรณีซากสัตว์ที่ตัดออกจากสัตว์ขณะที่สัตว์ยังมีชีวิต เช่น งา เขา ขน และสัตว์แพทย์พิจารณาแล้วเห็นว่าซากสัตว์นั้นยังใช้เป็นประโยชน์ได้ ให้จัดการทำลายเชื้อโรคระบาดด้วยวิธีพ่น แช่ รวด หรืออบด้วยสารเคมีหรือความร้อนที่สามารถทำลายเชื้อโรคได้ จนกว่าซากสัตว์นั้นปลอดจากเชื้อโรคระบาดตามหลักวิชาการสัตวแพทยศาสตร์

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗

ยุคล ลิ้มแหลมทอง

อธิบดีกรมปศุสัตว์

ภาคผนวก จ

เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๘๗ ก หน้า ๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗

พระราชบัญญัติ

ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

พ.ศ. ๒๕๕๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

เป็นปีที่ ๖๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“สัตว์” หมายความว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นพาหนะ สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นเพื่อน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการอื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีเจ้าของหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึงสัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“การทารุณกรรม” หมายความว่า การกระทำความผิดหรือการกระทำใด ๆ ที่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานไม่ว่าทางร่างกายหรือจิตใจ ได้รับความเจ็บปวด ความเจ็บป่วย ทุพพลภาพ หรืออาจมีผล

หน้า ๕

เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๘๗ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗

ทำให้สัตว์นั้นตาย และให้หมายความรวมถึงการใช้สัตว์พิการ สัตว์เจ็บป่วย สัตว์ชราหรือสัตว์ที่กำลังตั้งท้อง เพื่อแสวงหาประโยชน์ ใช้สัตว์ประกอบกามกิจ ใช้สัตว์ทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควร เพราะเหตุที่สัตว์นั้นเจ็บป่วย ชราหรืออ่อนอายุ

“การจัดสวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ

“เจ้าของสัตว์” หมายความว่า เจ้าของกรรมสิทธิ์ และให้หมายความรวมถึงผู้ครอบครองสัตว์ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแล ไม่ว่าจะได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ให้ดูแลด้วย

“องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า คณะบุคคลหรือนิติบุคคล ซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้

“สถานสงเคราะห์สัตว์” หมายความว่า สถานที่สำหรับใช้เลี้ยงสัตว์ หรือสถานที่สำหรับใช้ในการให้ความช่วยเหลือหรืออภิบาลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง สัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ หรือสัตว์ที่ถูกกระทำการทารุณกรรม

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

“สัตวแพทย์” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียน

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมปศุสัตว์

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อธิบดีกรมการศาสนา อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ อธิบดีกรมอนามัย อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้อำนวยการ

หน้า ๖

เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๘๗ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗

องค์การสวนสัตว์ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินเจ็ดคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากคณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์ ผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินงานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้แทนสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ และผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ในด้านการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างลงตามวรรคสอง หากวาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน รัฐมนตรีจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นแทนก็ได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

โดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) พ้นจากการเป็นคณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์ ผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินงานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

หน้า ๗

เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๘๗ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗

หรือผู้แทนสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในฐานนั้น

มาตรา ๘ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบาย แผน มาตรการ และแนวทางที่สร้างความตระหนักในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อรัฐมนตรี

(๒) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(๓) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๙ ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยปีละสองครั้ง

การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติภารกิจอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การประชุมคณะอนุกรรมการให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๒

องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์

มาตรา ๑๑ คณะบุคคลหรือนิติบุคคลใดมีวัตถุประสงค์หรือดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และไม่มีวัตถุประสงค์ในทางกำไรหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อนายทะเบียน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๒ องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์อาจได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นของรัฐในการดำเนินกิจกรรม ดังต่อไปนี้

หน้า ๘

เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๘๗ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗

(๑) การจัดเครือข่ายอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(๓) การจัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการป้องกันการทารุณกรรม หรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(๔) การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(๕) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่ปรากฏว่าองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ใดดำเนินกิจกรรมโดยฝ่าฝืนกฎหมายหรือดำเนินการในทางารเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกันหรือกระทำการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้ระงับการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว หากองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนขององค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์นั้นได้

หมวด ๓

สถานสงเคราะห์สัตว์

มาตรา ๑๔ เพื่อสนับสนุนการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้ผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ดำเนินกิจกรรมในลักษณะที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในทางารเมืองหรือไม่แสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ต่อนายทะเบียน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๕ ผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๑๔ แล้ว อาจได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(๒) การควบคุมปริมาณสัตว์และการป้องกันโรคระบาดสัตว์ภายในสถานสงเคราะห์สัตว์

(๓) การอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ปรากฏว่าสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๑๔ ดำเนินกิจกรรมในลักษณะทางารเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์หรือไม่จัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้สถานสงเคราะห์สัตว์ปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสม หากสถานสงเคราะห์สัตว์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของสถานสงเคราะห์สัตว์นั้นได้

เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๘๗ ก หน้า ๙
ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗

หมวด ๔
การอุทธรณ์

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๔ ผู้ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่ง

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๖ ผู้ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่ง

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุทุเลาการบังคับตามคำสั่ง เว้นแต่ผู้อุทธรณ์จะร้องขอและคณะกรรมการเห็นสมควรให้มีการทุเลาการบังคับตามคำสั่งนั้นไว้ชั่วคราว

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ ให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์

คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการอุทธรณ์ และในการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หมวด ๕
การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์

มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร

มาตรา ๒๑ การกระทำได้ต่อไปนี้ ไม่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ตามมาตรา ๒๐

- (๑) การฆ่าสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ เฉพาะสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร
- (๒) การฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์
- (๓) การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์
- (๔) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่สัตว์แพทย์เห็นว่าสัตว์ป่วย พิการ หรือบาดเจ็บและไม่สามารถเยียวยาหรือรักษาให้มีชีวิตอยู่รอดได้โดยปราศจากความทุกข์ทรมาน
- (๕) การฆ่าสัตว์ตามพิธีกรรมหรือความเชื่อทางศาสนา
- (๖) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์อื่น หรือป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่ทรัพย์สิน

(๗) การกระทำใด ๆ ต่อร่างกายสัตว์ซึ่งเข้าลักษณะของการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ โดยผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์หรือผู้ซึ่งได้รับยกเว้นให้กระทำได้โดยไม่ต้องขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์จากสัตวแพทย์สภาตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์

หน้า ๑๐

เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๘๗ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗

(๘) การตัด หู หาง ขน เขา หรืองาโดยมีเหตุอันสมควรและไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์หรือการดำรงชีวิตของสัตว์

(๙) การจัดให้มีการต่อสู้ของสัตว์ตามประเพณีท้องถิ่น

(๑๐) การกระทำอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำได้เป็นการเฉพาะ

(๑๑) การกระทำอื่นใดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

หมวด ๖

การจัดสวัสดิภาพสัตว์

มาตรา ๒๒ เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุของสัตว์

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร

การกระทำตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้แก่ผู้ซึ่งประสงค์จะนำสัตว์ไปดูแลแทน

มาตรา ๒๔ การขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง เจ้าของสัตว์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุของสัตว์

หมวด ๗

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๒๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือเรียกเจ้าของสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้ดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อดำเนินการตรวจสอบ เมื่อได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) สั่งให้หยุดซึ่งยานพาหนะเพื่อดำเนินการตรวจสอบ เมื่อได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้

เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๘๗ ก หน้า ๑๑
ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗

(๔) ยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากของสัตว์ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าถูกฆ่าหรือถูกทารุณกรรม รวมทั้งเอกสาร หลักฐาน ยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี

(๕) นำสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมไปตรวจรักษาหรือช่วยเหลือสัตว์ที่ตกอยู่ในอันตราย ในกรณี queปรากฏว่าสัตว์นั้นไม่มีผู้ใดให้การรักษาหรือช่วยเหลือ

การเข้าไปในสถานที่ตาม (๒) เพื่อทำการตรวจค้นต้องมีหมายค้น เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่า หากเน้นเข้าก็จะเอาหมายค้นมาได้ จะมีการยกย้าย ชุกซ่อน หรือทำลายหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ให้ดำเนินการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น แต่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่พบสัตว์ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสม

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่พบสัตว์ตกอยู่ในสภาพที่ทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บสาหัส และสัตว์แพทย์เห็นว่าการให้สัตว์มีชีวิตอยู่ต่อไปจะได้รับความทุกข์ทรมานจนเกินสมควรให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ฆ่าสัตว์นั้นได้

การฆ่าสัตว์ตามวรรคหนึ่ง จะต้องดำเนินการโดยสัตวแพทย์ และในกรณีที่สัตว์นั้นมีเจ้าของ ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของสัตว์

มาตรา ๒๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๕ ให้เจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร

มาตรา ๒๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อเจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๘ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๒ เจ้าของสัตว์หรือผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๔ หรือฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท

หน้า ๑๒

เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๘๗ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่ศาลได้พิพากษาลงโทษผู้ใดตามมาตรา ๓๑ หรือมาตรา ๓๒ หากศาลเห็นว่า การให้สัตวนั้นยังอยู่ในความครอบครองของเจ้าของหรือของผู้กระทำความผิดนั้นต่อไป สัตวนั้นอาจจะถูกทารุณกรรมหรือได้รับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ไม่เหมาะสมอีก ศาลอาจสั่งห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้กระทำความผิดนั้นครอบครองสัตว์ดังกล่าว และมอบให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่เห็นสมควรเป็นผู้ครอบครองหรือดูแลสัตวนั้นต่อไป

มาตรา ๓๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๓๕ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้มีโทษปรับสถานเดียวให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบได้

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาอันสมควรแต่ไม่เกินสิบห้าวัน ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคสอง ให้ดำเนินคดีต่อไป

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๖ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งตามมาตรา ๕ ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

หน้า ๑๓

เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๘๗ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อม จึงควรได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกกระทำการทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้ในการแสดง ดังนั้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ช

หน้า ๑๖

เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ๒๑ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๓๐ มกราคม ๒๕๕๑

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขโดยมาตรา ๑๑๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้อง กับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษและโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด” หมายความว่า พื้นที่ที่ปรับให้ขังน้ำได้ โดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อการ เลี้ยงสัตว์น้ำแต่ไม่รวมถึงบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง หรือบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกร่อยที่มีประกาศ ของรัฐมนตรีกำหนดให้เป็นแหล่งกักเก็บมลพิษไว้แล้ว

“สัตว์น้ำ” หมายความว่า สัตว์น้ำจืดที่เพาะเลี้ยงในบ่อ เช่น ปลา กุ้ง หอย เต่า จระเข้

“พื้นที่บ่อ” หมายความว่า พื้นที่บ่อที่ใช้เลี้ยง และให้หมายความรวมถึงคู คลองส่งและระบายน้ำ

“น้ำทิ้ง” หมายความว่า น้ำที่ผ่านระบบบำบัดน้ำเสียแล้วจนเป็นไปตามมาตรฐานควบคุม การระบายน้ำทิ้งตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

“บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดประเภท ก” หมายความว่า บ่อที่ใช้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่กินพืช เป็นอาหารทุกชนิด ซึ่งใช้น้ำจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติ โดยไม่มีการเติมสารที่ก่อให้เกิดความเค็ม เช่น น้ำทะเล น้ำได้ดินที่มีค่าความเค็ม เกลือ หรือสารอื่นใด ลงในบ่อเพาะเลี้ยงดังกล่าว

“บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดประเภท ข” หมายความว่า บ่อที่ใช้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่กินเนื้อเป็น อาหารทุกชนิด หรือสัตว์น้ำอื่น ๆ ที่กินทั้งเนื้อและพืชเป็นอาหาร ซึ่งใช้น้ำจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติ โดยไม่มีการเติมสารที่ก่อให้เกิดความเค็ม เช่น น้ำทะเล น้ำได้ดินที่มีค่าความเค็ม เกลือ หรือสารอื่นใด ลงในบ่อเพาะเลี้ยงดังกล่าว

“บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดประเภท ค” หมายความว่า บ่อที่มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทุกชนิด ซึ่งมี การใช้สารที่ก่อให้เกิดความเค็ม เช่น น้ำทะเล น้ำได้ดินที่มีค่าความเค็ม เกลือ หรือสารอื่นใดเติมลงใน

หน้า ๑๖

เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ๒๑ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๓๐ มกราคม ๒๕๕๑

บ่อเพาะเลี้ยงเพื่อปรับระดับค่าความเค็มของน้ำที่ใช้เพาะเลี้ยงให้เหมาะสมกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชนิดนั้น ๆ

ข้อ ๒ มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ประเภท ก ต้องมีค่าดังต่อไปนี้

(๑) บีโอดี (Biochemical Oxygen Demand) ไม่เกิน ๒๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๒) สารแขวนลอย (Suspended Solids) ไม่เกิน ๘๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

ข้อ ๓ มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ประเภท ข ต้องมีค่าดังต่อไปนี้

(๑) บีโอดี (Biochemical Oxygen Demand) ไม่เกิน ๒๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๒) สารแขวนลอย (Suspended Solids) ไม่เกิน ๘๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๓) แอมโมเนีย ($\text{NH}_3\text{-N}$) ไม่เกิน ๑.๑ มิลลิกรัมไนโตรเจนต่อลิตร

(๔) ไนโตรเจนรวม (Total Nitrogen) คือ ผลรวมของไนโตรเจนละลาย (Total Dissolved Nitrogen) และไนโตรเจนแขวนลอย (Total Particulate Nitrogen) รวมกันไม่เกิน ๔.๐ มิลลิกรัมไนโตรเจนต่อลิตร

(๕) ฟอสฟอรัสรวม (Total Phosphorus) ไม่เกิน ๐.๕ มิลลิกรัมฟอสฟอรัสต่อลิตร

(๖) ค่าความเป็นกรดและด่าง (pH) ระหว่าง ๖.๕-๘.๕

ข้อ ๔ มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ประเภท ค ที่มีขนาดพื้นที่บ่อเพาะเลี้ยงต่ำกว่า ๑๐ ไร่ ต้องมีค่าดังต่อไปนี้

(๑) ค่าความเป็นกรดและด่าง (pH) ระหว่าง ๖.๕-๘.๕

(๒) สภาพน้ำไฟฟ้า ที่ ๒๕ องศาเซลเซียส ไม่เกิน ๐.๖๕ เดซิเมนต่อเมตร

ข้อ ๕ มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ประเภท ค ที่มีขนาดพื้นที่บ่อเพาะเลี้ยงตั้งแต่ ๑๐ ไร่ขึ้นไป ต้องมีค่าดังต่อไปนี้

(๑) บีโอดี (Biochemical Oxygen Demand) ไม่เกิน ๒๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๒) สารแขวนลอย (Suspended Solids) ไม่เกิน ๘๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๓) แอมโมเนีย ($\text{NH}_3\text{-N}$) ไม่เกิน ๑.๑ มิลลิกรัมไนโตรเจนต่อลิตร

หน้า ๑๘

เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ๒๑ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๓๐ มกราคม ๒๕๕๑

(๔) ไนโตรเจนรวม (Total Nitrogen) คือ ผลรวมของไนโตรเจนละลาย (Total Dissolved Nitrogen) และไนโตรเจนแขวนลอย (Total Particulate Nitrogen) รวมกันไม่เกิน ๔.๐ มิลลิกรัม ไนโตรเจนต่อลิตร

(๕) ฟอสฟอรัสรวม (Total Phosphorus) ไม่เกิน ๐.๕ มิลลิกรัมฟอสฟอรัสต่อลิตร

(๖) ค่าความเป็นกรดและด่าง (pH) ระหว่าง ๖.๕-๘.๕

(๗) สภาพนำไฟฟ้า ที่ ๒๕ องศาเซลเซียส ไม่เกิน ๐.๖๕ เดซิซีเมนต่อเมตร

ข้อ ๖ การเก็บตัวอย่างน้ำทิ้งเพื่อการตรวจสอบมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งตามข้อ ๒ ถึงข้อ ๕ ให้เก็บแบบจ้วง (Grab Sampling) จากจุดที่ระบายน้ำทิ้งออกสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกพื้นที่ บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

ข้อ ๗ การตรวจสอบค่ามาตรฐานน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดตามข้อ ๒ ถึงข้อ ๕ ให้ใช้วิธีดังต่อไปนี้

(๑) การตรวจสอบค่าบีโอดี ให้ใช้วิธีอะไซด์ โมดิฟิเคชัน (Azide Modification) ที่อุณหภูมิ ๒๐ องศาเซลเซียส เป็นเวลา ๕ วัน

(๒) การตรวจสอบค่าสารแขวนลอย ให้ใช้วิธีกรองผ่านแผ่นกรองใยแก้ว ขนาดตากรอง ไม่เกิน ๐.๒ ไมโครเมตร

(๓) การตรวจสอบค่าแอมโมเนียไนโตรเจน ให้ใช้วิธีโมดิไฟด์ อินโดฟีนอล บลู (Modified Indophenol Blue)

(๔) การตรวจสอบค่าไนโตรเจนรวม ให้ใช้

(ก) ผลรวมของไนโตรเจนละลาย ที่ตรวจวัดด้วยวิธีเปอร์ซัลเฟต ไดเจสชัน (Persulfate Digestion) และไนโตรเจนแขวนลอย ที่ตรวจวัดด้วยวิธีวัดค่าสารแขวนลอยบนแผ่นกรองใยแก้วขนาด ตากรอง ไม่เกิน ๐.๖ ไมโครเมตร และวิเคราะห์ด้วย Nitrogen Analyzer หรือ

(ข) ผลรวมของไนโตรเจนในรูปที่เคเอ็น ที่ตรวจวัดด้วยวิธีเจดาห์ล (Kjeldahl Method) และไนไตรท์และไนเตรท ที่ตรวจวัดด้วยวิธีแคดเมียม รีดักชัน (Cadmium Reduction)

(ค) วิธี High-temperature Catalytic Oxidation

(๕) การตรวจสอบค่าฟอสฟอรัสรวม ให้ใช้วิธีแอสคอร์บิก แอซิด (Ascorbic Acid)

(๖) การตรวจสอบค่าความเป็นกรดและด่างให้ใช้เครื่องวัดความเป็นกรดและด่างของน้ำ (pH Meter) ตามวิธีหาค่าแบบวิธีอิเล็กโตรเมตริก (Electrometric Method)

หน้า ๑๕

เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ๒๑ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๓๐ มกราคม ๒๕๕๑

(๗) การตรวจสอบค่าสภาพนำไฟฟ้า ที่ ๒๕ องศาเซลเซียส ให้ใช้วิธีอิเล็กทิกัล คอนดัคทีวิตี (Electrical Conductivity)

ข้อ ๘ วิธีตรวจสอบค่ามาตรฐานน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ตามข้อ ๗ ให้เป็นไปตามวิธีมาตรฐานสำหรับการวิเคราะห์น้ำและน้ำเสียใน Standard Methods for the Examination of Water and Wastewater ที่ American Public Health Association, American Water Works Association และ Water Environment Federation ของสหรัฐอเมริกาด้วยกันกำหนดไว้

ข้อ ๙ รายละเอียดและวิธีตรวจสอบค่ามาตรฐานน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด นอกเหนือจากข้อ ๗ และข้อ ๘ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการควบคุมมลพิษประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐

ยงยุทธ ยุทธวงศ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รักษาราชการแทนรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่อง กำหนดให้บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุม
การปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อม

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อม อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขโดยมาตรา ๑๑๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด” หมายความว่า พื้นที่ที่ปรับให้ขังน้ำได้ โดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อการเลี้ยงสัตว์น้ำแต่ไม่รวมถึงบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง หรือบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกร่อยที่มีประกาศของรัฐมนตรีกำหนดให้เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษไว้แล้ว

“พื้นที่บ่อ” หมายความว่า พื้นที่บ่อที่ใช้เลี้ยง และให้หมายความรวมถึงคู คลองส่งและระบายน้ำ

“สัตว์น้ำ” หมายความว่า สัตว์น้ำจืดที่เพาะเลี้ยงในบ่อ เช่น ปลา กุ้ง หอย เต่า จระเข้

“น้ำทิ้ง” หมายความว่า น้ำที่ผ่านระบบบำบัดน้ำเสียแล้วจนเป็นไปตามมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทั้งตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

“บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดประเภท ก” หมายความว่า บ่อที่ใช้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่กินพืชเป็นอาหารทุกชนิด ซึ่งใช้น้ำจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติ โดยไม่มีการเติมสารที่ก่อให้เกิดความเค็ม เช่น น้ำทะเล น้ำใต้ดินที่มีค่าความเค็ม เกือบ หรือสารอินโด ลงในบ่อเพาะเลี้ยงดังกล่าว

“บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดประเภท ข” หมายความว่า บ่อที่ใช้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่กินเนื้อเป็นอาหารทุกชนิด หรือสัตว์น้ำอื่น ๆ ที่กินทั้งเนื้อและพืชเป็นอาหาร ซึ่งใช้น้ำจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติ โดยไม่มีการเติมสารที่ก่อให้เกิดความเค็ม เช่น น้ำทะเล น้ำใต้ดินที่มีค่าความเค็ม เกือบ หรือสารอินโด ลงในบ่อเพาะเลี้ยงดังกล่าว

หน้า ๒๑

เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ๒๑ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๓๐ มกราคม ๒๕๕๑

“บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดประเภท ก” หมายความว่า บ่อที่มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทุกชนิด ซึ่งมีการใช้สารที่ก่อให้เกิดความเค็ม เช่น น้ำทะเล น้ำใต้ดินที่มีค่าความเค็ม เกือบ หรือสารอื่นใดเติมลงในบ่อเพาะเลี้ยงเพื่อปรับระดับค่าความเค็มของน้ำที่ใช้เพาะเลี้ยงให้เหมาะสมกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชนิดนั้น ๆ

ข้อ ๒ ให้บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ดังต่อไปนี้ เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อม

(๑) บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดประเภท ก และประเภท ข ที่มีขนาดพื้นที่บ่อเพาะเลี้ยง ตั้งแต่ ๑๐ ไร่ขึ้นไป

(๒) บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดประเภท ก ทุกขนาดพื้นที่บ่อเพาะเลี้ยง

ข้อ ๓ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดตามข้อ ๒ ที่มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร่วมกันตั้งแต่หนึ่งประเภทขึ้นไปให้ปฏิบัติตามมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ประเภทที่มีค่าข้มงวดมากที่สุด

ข้อ ๔ ห้ามเจ้าของหรือผู้ครอบครองบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดตามข้อ ๒ ปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อม เว้นแต่จะได้รับการบำบัดน้ำเสียให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

ข้อ ๕ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐

ชงยุทธ ชูทรงส์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รักษาราชการแทนรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม